

Kuva: Erik Dahlbergin teoksesta Teckningar till Svecia Antiqua et Hodierna.

HÄMEENLINNA, LINNAN KASARMIN KOEKAIVAUS JA PILAANTUNEIDEN MAIDEN TUTKIMUSTEN ARKEOLOGINEN VALVONTA 2005

Museovirasto, rakennushistorian osasto
Päivi Hakanpää

Arkisto- ja rekisteritiedot

Kunta:	Hämeenlinna
Kiinteistörekisteritunnus:	Hämeenlinna 430-0011-000
Omistaja:	Senaatti-kiinteistöt ja Kruunuasunnot Oy
Tutkimuksen laatu:	Hämeenlinnan Linnan kasarmin koekaivaus ja pilaantuneiden maiden tutkimusten arkeologinen valvonta
Ajoitus:	1600-1900-luku
Peruskartta:	PK 2131 09
Yhtenäiskoordinaatit:	Pkoo= 6768870 ja Ikoo=33662590
Tutkimuslaitos:	Museovirasto, rakennushistorian osasto (MV/RHO)
Kaivausjohtaja:	FM Päivi Hakanpää
Apulaistutkija:	HuK Donald Lillqvist
Kenttätyöaika:	Koekaivaus 18.7.–5.8.05
Tutkitun alueen laajuus:	Koekaivaus 129 m ² . Pilaantuneiden maiden tutkimusten valvonta 34 m ² .
Rahoittaja:	Senaatti-kiinteistöt 20 500€.
Mustavalkonegatiivit:	MV/RHOMv 125578:1–37
Diapositiivit:	MV/RHODia 125577:1–71
Löydöt:	KM 20005060:1-208. (Diar. pvm. 19.10.2005)
Tutkimushistoria:	Suhonen, Veli-Pekka 1999: Valokaapeliojien kaivuun seuranta Hämeenlinnassa 5.11.1999. MV/RHO:A. Mökkönen, Teemu 2003: Hämeenlinna - Tavastehus. Kaupunkiarkeologinen inventointi. MV/RHO:A
Alkuperäinen raportti:	Museoviraston rakennushistorian osaston arkisto (MV/RHO:A)
Kopiot (1 kpl):	Hämeenlinnan kaupungin historiallinen museo

Tiivistelmä

Tutkimukset liittyivät Linnan kasarmin alueen asemakaavoitukseen. Koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää alun perin linnan pohjoispuolella sijainneen Hämeenlinnan vanhan kaupungin (1639–1784) kulttuurikerrosten laajuutta ja säilyneisyyttä. Tutkimukset kohdistuivat alueille, joille ollaan suunnittelemassa lisärakentamista tai maiden vaihtoa. Samalla valvottiin pilaantuneisuustutkimuksiin liittyen neljän koeojan kaivauksia. Tutkimusten pinta-ala oli 160 m².

Koekaivauksissa saatiin tietoja Hämeenlinnan vanhan kaupungin kulttuurikerroksista ja säilyneistä rakennuksista. Vanhan kaupungin luoteis- ja länsiosaan sekä Linnan kasarmin pihalle oli tuotu 60–150 cm paksuudelta täyttö- ja tasauskerroksia, joiden alla oli säilynyt kaupunkiaikaisia kulttuurikerroksia ja rakenteita. Löytömateriaali ajoittui pääasiassa 1700-luvulle.

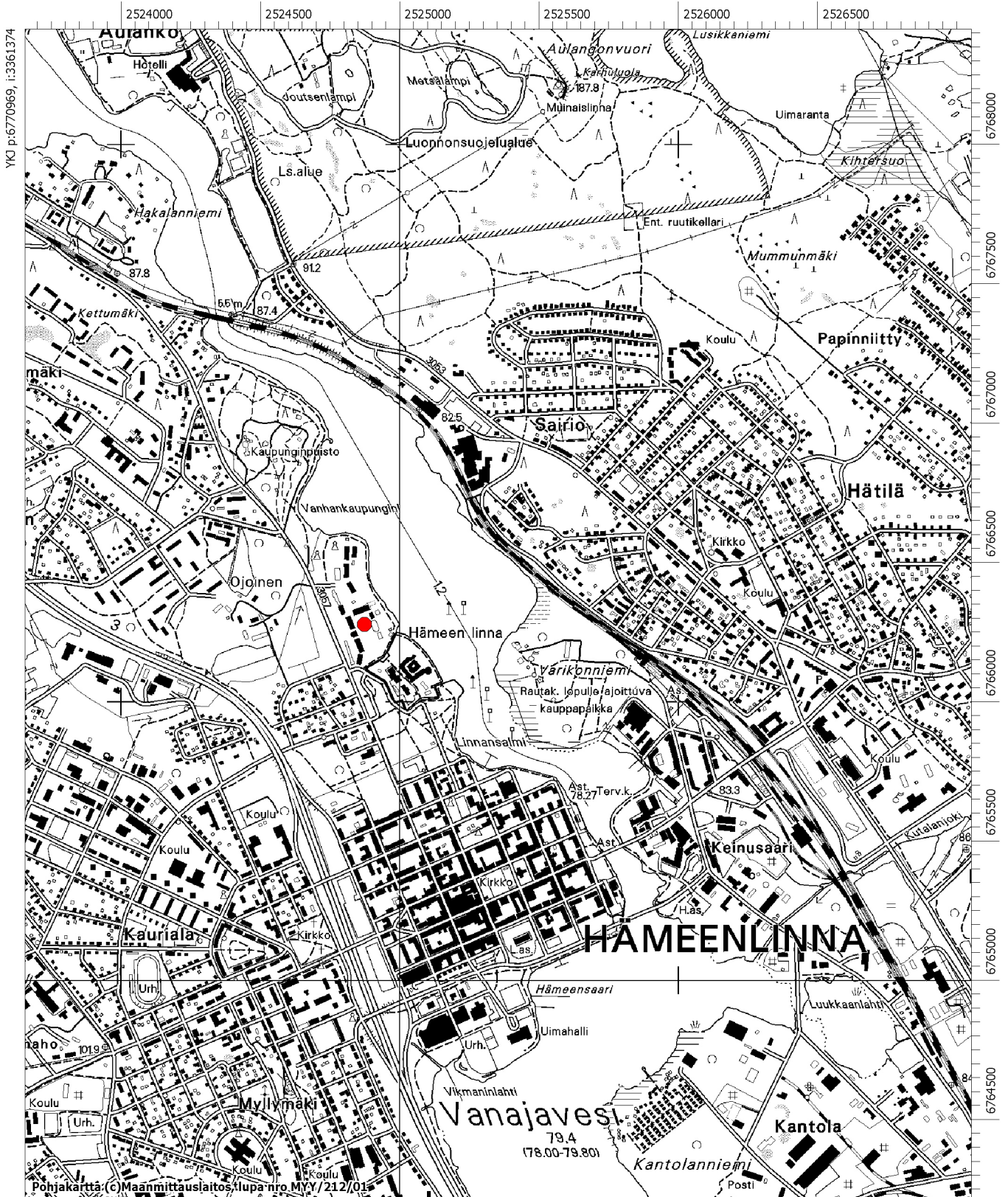
Kasarmin kentän pohjoispäässä oli 1700-luvun kulttuurikerroksia, sekä kivetty katu ja kivillä täytetty oja. Paikalta löytyi myös harmaakiviperustus, joka todennäköisesti ajoittuu kaupungin muuton jälkeiseen aikaan. Kulttuurikerrosten paksuus oli noin 60 cm. Keskiosa alueesta oli löydötöntä, tiivistä savea. Kasarmin pihan eteläosassa, vanhan torin laidalla ei havaittu kaupunkiaikaisia löytöjä.

Vanhan kaupungin länsiosassa maneesirakennuksen pohjoispuolella oli maneesin puretun osan kiviperustukset, jotka oli kaivettu lähes pohjamaahan asti, eikä paikalla havaittu selkeästi vanhaan kaupunkiin liittyneitä rakenteita tai maakerrostumia. Puretun maneesirakennuksen kesivaiheilla, sen kiviperustusten ympärillä olivat kulttuurikerrokset säilyneet noin 1,5 metriä nykyisen maanpinnan alapuolella. Löytöjen perusteella alue on ainakin 1700-luvun alkupuoliskolta lähtien ollut tontin takapihaa. Pohjoisimmassa koeojassa oli täyttökerrosten alla, pohjasaven pinnalla viitteitä vanhan kaupungin aikaisesta toiminnasta alueella.

Vanhan kaupungin luoteisosassa oli 1700-luvun alkupuolelle ajoittuvan rakennuksen jäännökset sekä lähes 40 cm paksut kulttuurikerrokset. Vanhojen karttojen perusteella rakennus on sijainnut pääkadun varrella. Kaupungin pohjoisosassa, kirkon eteläpuolella ei ollut säilyneitä vanhoja kulttuurikerroksia eikä rakenteita. Kaupungin itälaidalla sijainneista tarkastuskuopista ei havaittu kaupunkiaikaisia löytöjä, maakerrostumia, eikä rakenteita.

HÄMEENLINNA

Linnan kasarmin koekaivaus 2005

YKJ p:6770969, i:3361374

6768000
6767500
6767000
6766500
6766000
6765500
6765000
6764500

MK 1:20000

YKJ p:6766770, i:3364775

PK 2131 09

Sisällysluettelo

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT	2
TIIVISTELMÄ	3
SISÄLLYSLUETTELO	4
1. JOHDANTO	5
2. YMPÄRISTÖ	5
3. HISTORIA	6
4. MENETELMÄT	7
5. KOEKAIVAUS	8
5.1. Koeojat 1 ja 2	8
5.2. Koeojat 3 ja 6	9
5.3. Koeoja 4	10
5.4. Koeoja 5	11
6. MAAPERÄN PILAANTUNEISUUSTUTKIMUKSIIN LIITTYVÄT VALVOTUT KUOPAT	11
6.1 Koeoja 7 (RKK4)	11
6.2 Koeoja 8 (RKK5)	12
6.3 Koeoja 9 (RKK10)	13
6.4 Koeoja 10 (RKK1)	13
7. MAAPERÄN PILAANTUNEISUUSTUTKIMUKSIIN LIITTYVÄT TARKASTETUT KUOPAT	13
8. LÖYDÖT	14
9. LOPUKSI	16
LÄHTEET:	17
LIITE 1 Musta-valkonegatiiviluettelo	18
LIITE 2 Dialuettelo	21
LIITE 3.1 Koeoja- ja kuoppakuvaukset	26
LIITE 3.2 Kartta pilaantuneisuustutkimuksiin liittyvistä koeuopista	30
LIITE 4 Yleiskartta	31
LIITE 5.1 Löytöluettelo	32
LIITE 5.2 Luuluettelo	49
LIITE 5.3 Poistetut löydöt	51
LIITE 6 Maanäytteen	52
LIITE 7.1 Karttaluettelo	53
LIITE 7.2 Kartat	54
LIITE 8 Yksikkö- ja rakennekuvaukset, stratigrafia	68

1. Johdanto

Linnan kasarmin alueen koekaivauksen tarkoituksena oli selvittää Hämeenlinnan vanhan kaupungin (1639–1784) säilyneisyyttä ja laajuutta. Alue on jäämässä pois puolustusvoimien käytöstä. Tutkimukset liittyivät Linnan kasarmin uudelleenkaavoitukseen ja sen tulevan käytön suunnitteluun. Rahoituksesta vastasi Senaatti-kiinteistöt. Samanaikaisesti valvottiin Puolustushallinnon rakennuslaitoksen teettämiä maaperän pilaantuneisuustutkimuksia. Kenttätyöt suoritettiin 18.7–5.8.2005.

Kenttätyöjohtajana oli FM Päivi Hakanpää, apulaistutkijana HuK Donald Lillqvist sekä jälkityövaiheessa tutkimusapulaisena HuK Riikka Väisänen. Kaivajina oli kaksi henkilöä vankeinhoitolaitokselta, jonka yhteyshenkilönä oli kiinteistöpäällikkö Matti Rantanen. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen yhteyshenkilönä oli korjauspäällikkö Timo Kämäri ja ympäristöinsinööri Nina Kokko. Pilaantuneisuustutkimusten kenttätöistä vastasi projektipäällikkö Virve Jokinen Ramboll Finland Oy:stä. Koeojista ja -kuopista otettiin makrofossiilitutkimuksia varten maanäytteitä, jotka analysoi tutkija FT Terttu Lempiäinen Turun yliopistosta. Kaivauksilta löytyneet metalliesineet lähetettiin Kansallismuseon konservointilaitokselle konservoitaviksi. Tutkija FT Tuukka Talvio Kansallismuseosta tunnisti ja ajoitti kaivauksilta löytyneet rahat.

Kaivausten pohja-aineisto perustui tutkija Teemu Mökkösen tekemään inventointiin.¹ Lisäksi lähdeaineistona käytettiin Aino Katermaan Hämeenlinnaa koskevaa artikkelia sekä Hämeenlinnan kaupungin historia -teosta.² Linnan kasarmin alueelta oli tehty rakennushistoriaselvitys, jonka pohjalta arvioitiin 1800–1900-luvun maankäyttöä alueella.³ Hämeenlinnan vanhan kaupungin alueella on suoritettu vain pienimuotoisia kaivauksia ja valvontoja, joista ensimmäinen oli tehty 1960-luvun lopulla. Kaupunkiin liittyneiden kulttuuri-kerrosten säilyneisyyttä ja laajuutta on arvioinut Aino Katermaa maatutkukseen perustuvissa tutkimuksissaan 1990–1992.⁴ Linnan vallihaudan ja kasarmin aidan välisellä pysäköintipaikalla on valvottu valokaapeli-kaivantoa vuonna 1999. Kaivanto ulottui vain 60 cm syvyyteen, ja alueella havaittiin vain täyttökerroksia.⁵

2. Ympäristö

Vanha kaupunki perustettiin niemelle, keskiaikaisen Hämeenlinnan pohjoispuolelle. Niemeä ympäröi pohjoisesta ja idästä Vanajavesi. Lännessä ja etelässä niemeä reunusti suo, joka ulottui Ojoisten pelloilta Pyövelinmäkeen asti. Suon läpi kaivetun ojan molemmat päät laskivat Vanajaveteen. Kaupungin luoteispuolella sijaitti keskiajalla perustettu Ojoisten kartano. Kaupunkia kuvaavassa kartassa vuodelta 1650 oli suon yli rakennettu silta, joka yhdisti kaupungin ja kartanon. Toinen silta ylitti suon niemen eteläosassa, linnan kohdalla.⁶

Kaupungin maisemaa ovat muokanneet järven pinnan muutokset. Järven laskujoki laskee suuremman maankohoamisen suuntaan, mikä aiheuttaa Hämeenlinnan alueella vedenpinnan jatkuvaa nousua. Nykyisin veden pinta nousee noin millimetrin vuodessa. Säännöstellyn Vanajaveden pinta vaihtelee vuosittain noin 60 cm.⁷ Kevättulvat eristivät Linnanniemen usein saareksi. Lempäälän Kuokkalankosken perkaaminen 1700-luvun puolivälissä ja Vanajaveden säännöstely ovat vähentäneet tulvia. Huomattava muutos vesistössä tapahtui vuonna 1857, jolloin järven vedenpintaa laskettiin jopa kaksi metriä. Tuolloin järven keskivedenkorkeus oli 81,4 metriä. mpy.⁸

Kaupunkilaisten toimeentulo perustui pitkälti maatalouteen ja karjanhoitoon vielä 1700-luvun lopulla. Kaupungilla oli peltoa 8 tynnyrialaa, mikä vastasi noin 16 hehtaaria.⁹ Kaupungin länsipuolelle, suon reunaan oli raivattu laajat niittyalueet. Lähimmät pellot olivat Ojoisten puolella, Santasillan päässä. Suurin osa pellois-

¹ Mökkönen 2003.

² Katermaa 1992; Lindqvist 1926.

³ Kyläkoski 2005.

⁴ Mökkönen 2002, 5; Katermaa 1992.

⁵ Suhonen 1999.

⁶ Hämeenlinnan kaupungin kartta vuodelta 1650; Lindeqvist 1926, 111.

⁷ Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto. Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002, 9.

⁸ Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto. Hoito- ja käyttösuunnitelma 2002, 21; Kankainen, Lempiäinen, Vuorela 1993, 48–49; Lindeqvist 1926, 335.

⁹ Lindeqvist 1926, 109.

ta sijaitsi järven pohjoispuolella. Varsinaisella kaupunkialueella oli muutama pieni pelto, jotka olivat kirkon ja koulun luoteispuolella, aivan järven rannalla.¹⁰

Kaupungin ympärille oli rakennettu puinen tulliaita. Se erotti kaupungin ympäröivästä maaseudusta, vaikka itse kaupunki ei ulkoisesti paljoa poikennutkaan suuresta kylästä. Aidan tarkoitus oli helpottaa pikkutullin keräämistä. Tullihuone sijaitsi Hätilän puoleisen siltaan päättyvän maantien päässä. Järven puolelle tulliaita pystytettiin ainoastaan talvella jälle.¹¹

3. Historia

Hämeenlinna sai kaupunkioikeudet 19.1.1639 Pietari Brahen allekirjoittamalla privilegiolla. Sen kauppa-oikeudet käsittivät ainoastaan maakaupan, mikä oikeutti kaupungin porvarit käymään kauppaa vain ympäröivän maaseudun talonpoikien kanssa.¹² Kaupungin varsinainen asuttaminen on päässyt käyntiin vasta 1650-luvulla, jolloin kaupunki sai uudet privilegiot.¹³ Aino Katermaa olettaa, että paikalla on sijainnut ennen kaupunkia linnakylä.¹⁴ Aikaisempi asutus on ollut kuitenkin kiinteästi yhteydessä linnaan ja sijainnut sen uloimpien puolustusvarustusten sisäpuolella.¹⁵

Kaupungin läpi kulki yksi pääkatu. Se johti linnasta kaupungin pohjoisosaan haarautuen ennen Santasiltaa luoteeseen, Ojoisten suuntaan ja koilliseen mäelle, jossa kirkko ja hautausmaa sijaitsivat. Pääkatu leveni eteläpäästään toriksi, jossa oli raatihuone. Raatihuoneen ympärille sijoittuivat kaupungin varakkaimpien porvariensa talot. Pääkadun leikkasivat järven rantaan ulottuvat poikkikujat, joita oli aluksi vain kolme, vaikka vanhimpaan karttaan niitä oli merkitty enemmän. Myöhemmin 1700-luvulla poikkikatuja on ollut kuusi. Kaupungin tontit olivat pitkiä ja kapeita.¹⁶

Talot olivat yksikerroksisia puurakennuksia. Tontilla oli tavallisesti savujohdollinen tupa ja mahdollisesti vanha pirtti. Useimmissa oli myös portti, joka erotti tontin kadusta. Porvarit omistivat lisäksi saunan ja latoja. Kaupungissa on ollut vielä 1700-luvulla savupirttejä.¹⁷ Tonteilla on yleensä sijainneet myös karjasuojat. Kaupungin 37 talon nimet mainitaan vuonna 1773. Samoja talojen nimiä tunnetaan jo 1600-luvun lähteistä.¹⁸ Kaupungin rakennuskannasta antaa kuvan ison vihan jälkeen tehty luettelo, johon on merkitty yli 40 asuttavaa taloa tai tuparakennusta, 22 kauppapuotia, 13 navettaa, 12 tallia sekä lähes 30 aittaa. Näiden lisäksi oli kaupungissa kaksi kellaria. Hävitettyjä asuintaloja tai tuparakennuksia oli yli kaksikymmentä. Kaupungissa oli autiotontteja vielä vuonna 1760.¹⁹

Porvariensa tehtäviin kuului katujen, teiden ja siltojen kunnossapito. Hämeenlinnan kadut eivät olleet kivettyjä vielä 1600-luvulla, eivätkä pitkälle 1700-luvullakaan. Tulvien ja sateiden vuoksi ne olivat usein huonossa kunnossa. Kaupunkilaisia veloitettiin 1600-luvun lopussa panemaan tonttiensa edustalle kaksi lautaa tai palkkia. Maistraatti kehotti kaupunkilaisia uudelleen vuonna 1709 pistämään kadulle huoneittensa ja tonttiensa edustalle pari porrasta, jotta kadulla ylipäänsä saattoi kulkea. Tulvista kärsiviä katuja yritettiin parantaa myös tuomalla kaduille kuusenhavuja, karkeaa hiekkaa sekä laittamalla kiviä.²⁰

Hämeenlinnassa on arvioitu olleen 1600-luvulla enimmillään 300 asukasta. Asukkaita oli vähiten 1690-luvun lopulla, jolloin kaupunkilaisia oli vain noin 150.²¹ Kaupungin pienuutta ja taloudellista asemaa kuvastaa, ettei sillä ollut varaa palkata kuin yksi pormestari. Kokonaan omasta pormestarista oli hämeenlinalaisten luovuttava 1600-luvun lopulla, minkä jälkeen virkaa hoiti aina vuoteen 1747 asti Sääksmäen tuomiokunnan

¹⁰ Pietar Kiellmanin mittaama kartta vuodelta 1770 Tavastehus Stads Åker och Äng. Jordresvade år 1770; Lindeqvist 1926, 374.

¹¹ Lindeqvist 1926, 97, 99.

¹² Lilius 1989, 7.

¹³ Lindeqvist 1926, 34.

¹⁴ Katermaa 1993, 130.

¹⁵ Mökkönen 2003, 6.

¹⁶ Lindeqvist 1926, 31, Mökkönen 2003, liitteet 3.1–3.6.

¹⁷ Lindeqvist 1926, 31, 206.

¹⁸ Lindeqvist 1926, 33.

¹⁹ Lindeqvist 1926, 258, 275.

²⁰ Lindeqvist 1926, 141; Raastuvanoikeuden pöytäkirjat 20/4 1678, 31/10 1690; Kämnerinoikeuden pöytäkirjat 29/5 1709, 6/11 1708.

²¹ Lindeqvist 1926, 41.

tuomari.²² Kaupungin väkilukuun vaikuttivat 1700-luvun alussa sodan rasitukset. Asukkaita on arvioitu olleen 1720-luvulla noin 250 henkeä, mikä kaksinkertaistui 1700-luvun puolivälissä.²³

Kaupunki paloi vuonna 1739, jolloin vain yhdeksän tonttia, raatihuone, kirkko ja koulu säästyivät tuholta. Palon jälkeen kaupunki oli rakentamiskiellossa ja autiotontit otettiin viljelykäyttöön. Kiellosta huolimatta vuonna 1767 oli koko kaupunki rakennettu täyteen.²⁴ Hämeen linnan linnoitustyöt alkoivat 1730-luvulla, mikä toi esille tarpeen kaupungin siirtämiseen uuteen paikkaan. Useimpien suunnitelmien jälkeen vuonna 1777 tehtiin päätös kaupungin muuttamisesta Saarisen virkatalon paikalle, nykyisen Hämeenlinnan keskustan alueelle. Vanhan kaupungin alue luovutettiin valtiolle. Vanhassa kaupungissa oli asukkaita aina vuoteen 1784 asti ja sen kirkko oli käytössä vuoteen 1798. Hautausmaa on ollut käytössä vielä 1800-luvun alkuvuosina.²⁵

4. Menetelmät

Kaivausten koordinaatistona käytettiin Hämeenlinnan kaupungin koordinaattijärjestelmää sekä sähköistä kantakartta-aineistoa. Kaivausalueille siirrettiin takymetrillä viisi apupistettä. Pisteille tuotiin korkeus vaaituskoneella korkeuskiintopisteestä nro 1254. Maastoon ei merkitty koordinaatistoa paaluilla, vaan se mitattiin dokumentoinnissa takymetrillä. Dokumentoinnissa käytetyt kaupungin koordinaattipisteet ovat:

Piste 662436 $x=66107,584$ $y=24869,957$

Piste 662437 $x=66148,453$ $y=24794,991$

Korkeuskiintopiste 1254 $x=66135,5$ $y=24826,3$ $z=83.719$

Koekaivauksissa Linnan kasarmialueelle tehtiin kuusi koeojaa, joiden yhteispinta-ala oli noin 129 m². Ne sijoittuivat alueille, joille oli suunnitteilla uutta rakentamista tai maidenvaihtoa. Tykistömuseon toimiston edustalle, kasarmin kentän puolelle, avattiin kaksi koeojaa, joiden pinta-alat olivat yhteensä 62,5 m². Maaperän routimisen vuoksi alueelle oli suunniteltu pintamaiden vaihto. Vanhan kaupungin lounaisreunalle, Tampereentien viereiselle nurmikentälle tehtiin neljä koeojaa, joiden yhteispinta-ala oli 66,5 m². Paikalta oli lähes kokonaan purettu pois pitkä maneesirakennus, joka oli toiminut myös sisäampumaratana.

Maaperän pilaantuneisuustutkimuksiin liittyen valvottiin neljän koeojan kaivauksia. Koeojien yhteispinta-ala oli 33,6 m². Koeoja 7 sijaitsi entisen pesularakennuksen koilliskulman ja koeoja 8 rakennuksen lounaiskulman vieressä. Molemmat edellä mainitut koeojat olivat vanhan kaupungin pohjoisimman korttelin alueella, jossa pääkatu haarautui. Koeoja 9 sijaitsi kasarmin kentällä, muuntajan itäpuolella. Koeoja sijoittui paikkaan, jossa vanhojen karttojen perusteella oli aiemmin torin lounaiskulma. Pohjoisin koeoja (10) sijaitsi puretun kirkon lounaispuolella. Koeojien lisäksi tarkistettiin maakerrokset yhdeksästä koekuopasta, jotka sijaitsivat Tykistömuseon pihalla sekä yksi Kenraalintalon luoteispuolen puistossa. Näiden koekuoppien paikat mittasi Virve Jokinen, joka vastasi pilaantuneiden maiden tutkimuksesta.²⁶ Valvonta-alueilta maat poistettiin kaivinkoneella. Esille tulleet rakenteet dokumentoitiin tasossa ja maakerrokset profiileista. Löytyneitä rakenteita ei purettu. Kaikki koeojat peitettiin maalla. Koeojista 1-2 jäi yli noin kolme kaivinkoneenkauhalla savimaata, joka kuljetettiin Tampereentien ja sen itäpuolisen polun väliseen metsikköön.²⁷

Tutkimuksen apuna käytettiin Teemu Mökkösen nykyiselle kaupungin kantakartalle asemoimia Hämeenlinnan vanhoja karttoja.²⁸ Dokumentoinnissa sovellettiin ns. yksikkökaivausmenetelmää. Yksikkö- ja rakennekuvaukset sekä niiden stratigrafia on esitetty liitteessä 5. Maa-ainesta ei seulottu, sillä täyttö-, purku- ja rakentamiskerroksissa oli vain vähän löytöjä ja kulttuurikerrokset kaivettiin lapiolla ja lastoilla. Löydöt otettiin talteen yksikön tarkkuudella. Pintakerroksista ei talletettu kaikkia rautanaloja ja raudanpaloja. Jälkityövaiheessa poistettiin vielä osa uudempaa esineistöä ja koeoja 4:n ikkunalasista. Niistä tehtiin erillinen luettelo ja poistetut löydöt piirrettiin (Liite 6.3). Loput metalliesineet lähetettiin Kansallismuseon konservointilaitokselle konservoitaviksi. Löydöt on luettelointi päänumerolle KM 2005060. Alueen maakerroksista otettiin

²² Lindeqvist 1926, 47–48.

²³ Lindeqvist 1926, 285.

²⁴ Lindeqvist 1926, 266–267, 279, 691.

²⁵ Katermaa 1989; Lindeqvist 1926, 498, 502–504.

²⁶ Jokinen 2005; Liite 3.

²⁷ Paikan osoitti kiinteistöesimies Alekski Uschanoff.

²⁸ Mökkönen 2003.

yhteensä 17 maanäytettä makrofossiilitutkimuksia varten (Liite 7). FT Terttu Lempiäinen Turun yliopistosta analysoi 15 näytettä, mistä on erillinen tutkimusraportti.²⁹

5. Koekaivaus

5.1. Koeojat 1 ja 2

Koeojat sijaitsivat Kasarmin pihalla, Tykistömuseon toimiston edustalla. Niiden avulla oli tarkoitus selvittää paikalla säilyneiden kulttuurikerrosten sekä täyttömaiden paksuus, pääkadun leikanneen poikkikadun pinnan korkeus ja mahdolliset rakenteet. Koeoja 1 oli pohjois-eteläsuuntainen ja 58 m² laajuinen. Sen pituus oli 26,85 metriä ja leveys 1,9–2,4 metriä. Koeoja 2 avattiin ensimmäisen koeojan itäpuolelle, havaitun kivirakenteen (R111) selvittämiseksi. Koeoja 2:n laajuus oli 4,5 m². Koeojien pintamaat poistettiin kaivinkoneella. Esille kaivetut rakenteet purettiin. Ainoastaan ojaan ladottu kivirakenne (R127 ja R210) peitettiin dokumentoinnin jälkeen muovilla ja maalla. Koeoja 1 kaivettiin pohjamaahan asti ainoastaan itäosan seinämän reunasta noin puolen metrin leveydeltä sekä kokonaan pohjoisosasta. Koeoja 2:ta ei kaivettu pohjamaahan asti (Kartta 4). Koeojat peitettiin lopuksi maalla.

Asemakaavasuunnitelmassa vuodelta 1650 alueelle oli merkitty tonttijako. Alueen eteläosassa oli lampi ja puro, joka laski Vanajaveteen. Lampi on täytetty ilmeisesti jo 1600-luvulla, koska se ei enää esiinny 1700-luvun kartoissa. Kaupungin läpi kulki yksi luoteis-kaakkoissuuntainen pääkatu, joka haarautui kaupungin pohjoisosassa. Kasarmin kentän kohdalla pääkadun leikkasi kolme poikkikatua, joista pohjoisin alkoi suunnilleen Tykistömuseon toimiston oven edustalta. Aluetta oli tasattu vuonna 1853 harjoituskentäksi.³⁰ Maatutkimusten perusteella kentällä oli 50–100 cm paksuiset täyttömaakerrokset.³¹

Koeojan pohjoispäässä oli tasaushiekkakerros (Y101, Y201), jonka alla oli paikalle tuotuja, purkujätettä sisältäneitä täyttökerroksia (Y102-Y105, Y202, Y203). Näiden tasaus- ja täyttökerrosten paksuus oli yhteensä 50–70 cm. Kerrokset olivat muodostuneet todennäköisesti 1850-luvulla kasarmin kentän pintaa tasoittaessa. Näiden kerrosten alla oli 10–22 cm paksu hiekkansekainen savikerros (Y106, Y204), joka tulkittiin kulttuurikerrokseksi. Se on todennäköisesti syntynyt kaupungin siirron jälkeen, mutta ennen 1850-lukua. Kulttuurikerroksen alla oli hiekkakerros (Y107), jolla oli tasattu kenttää. Täyttö- ja tasauskerrokset olivat lähes 80 cm paksuiset kentän pohjoispäässä, jossa alkuperäinen maanpinta oli alempana. Eteläpäässä kentän hiekkatasauskerros oli vain 30 cm paksuinen. Kerrokset ajoittuivat 1800–1900-luvuille.

Pohjoispäässä alkoivat korkeudella 83.50 m mpy rakentamis- ja kulttuurikerrokset, jotka ajoittuivat 1700-luvulle. Hyvin ohuet puulastua sisältäneet rakentamiskerrokset (Y110, Y113, Y116, Y124) rajautuivat selvästi kivetyn katulinjan (R111, R205) luoteispuolelle. Niiden väleissä oli kulttuurikerroksiksi tulkittuja savikerroksia (Y112, Y114, Y115, Y117, Y120, Y123). Alimmaisen puulastukerroksen (Y124) alla oli pohjasavi (Y118). Yksiköistä tuli vain vähän löytöjä, ja ne ajoittuivat 1700-luvulle. Kerrosten yhteydestä ei havaittu rakenteita. Rakentamis- ja kulttuurikerrokset liittyivät todennäköisesti

katuun rajautuvaan tonttiin, jolla löydöistä päätellen oli asuttu 1700-luvulla.

Kuva 1: Kivetty kadun pinta paljastui kasarmin pihan täyttö- ja tasauskerrosten alta. P. Hakanpää(MV/RHO 125577:4)

Katulinja oli lähes lounais-koillisuuntainen ja sen kivetty pinta (R111, R205) oli 83.50 m mpy. Kiveys oli hyvin epätasainen ja osan kivistä routa oli nostanut muita ylemmäs. Kivet oli ladottu soransekaisen pohjustushiekan (Y109, Y206) päälle. Hiekan alla oli lähes 30 cm paksu savikerros (Y117, Y207), joka tulkittiin

²⁹ Lempiäinen 2006.

³⁰ Hämeenlinnan kaupunkikartat 1600–1700-luvuilta. Mökkönen 2003, 32.

³¹ Katermaa 1992, 141–142.

1700-luvulle ajoittuvaksi kulttuurikerrokseksi. Tämän alta paljastui yli 40 cm syvään ja 30 cm leveään ojaan ladottu kiveys (R127, R210). Kivien väleissä oli puusilppua sisältänyttä savea (Y211). Kiveyksen pinta oli lähes 20 cm alempana kuin kadun pinta, mutta se oli samansuuntainen ja rajautui kivetyn kadun (R111, R205) luoteisreunaan. Kiveyksen kaakkoispuolella oli hiekkansekainen savi (Y208), joka ajoittui 1700-luvulle. Sen alla oli yli 4 cm paksu puulastukerros, jota ei kaivettu pois. Kerroksen alla oli tarkistuskairauksen perusteella puusilppua sisältänyt savikerros (Y211). Vastaava katulinja on merkitty ainakin 1650-luvun sekä vuoden 1728 ja 1777 kaupunkikarttoihin. Kaupungin kadut olivat ilman kivipäällystettä 1720-luvun alussa, jolloin maaherra määräsi kaupunkilaiset kiveämään katunsa. Torin ja pääkadun kiveämisestä oli raastuvankokous päättänyt vuonna 1767, mutta vuoteen 1772 mennessä asian suhteen ei ollut tapahtunut mitään.³² Pääkadun leikanteen poikkikadun kiveys on voitu tehdä 1770-luvun loppupuolella. Katua oli esillä koeojissa yhteensä noin 4,4 metriä, joten on myös mahdollista, että kadun päällystys on tehty aikaisemmin 1700-luvulla yksittäisen tontin edustalle. Ojaan ladottu kiveys (R127, R210) liittyi todennäköisesti katuun.

Koeojan keskiosa oli löydötöntä, tiivistä savea (Y118). Aivan eteläpäässä sijaitsi itä-länsisuuntainen harmaakiviperustus (R121), jonka ajoitus ja funktio jäivät avoimiksi. Rakenne oli noin 40 cm maanpinnan alapuolella. Kiviperustuksen suunta poikkesi vanhan kaupungin katuverkon suunnasta ja rakenteen päällä olleesta hiekkansekaisesta savesta (Y122) löytyi luoteja. Tämän perusteella voisi olettaa rakenteen ajoittuneen kaupunkia myöhäisempään aikaan.

5.2. Koeojat 3 ja 6

Koeojat 3 ja 6 kaivettiin vuonna 1913 rakennetun maneesirakennuksen pohjoispuolelle. Tiilirakennus on ollut lähes 230 metriä pitkä ja siinä on ollut noin 75 metriä pitkä sisäampumarata. Nykyisin rakennuksesta on jäljellä vain sen eteläpää. Suurin osa rakennuksesta on purettu 1960-luvulla.³³ Maneesirakennus on ulottunut lähes entiselle Santasillalle asti. Koeoja 3 oli luode-kaakkoisuuntainen ja 7,35 m² laajuinen. Sen pituus oli 7,35 metriä ja leveys 1,9–2,25 metriä. Koeojat sijaitsivat etelään laskevalla rinteellä, jonka länsipuolella kulki Tampereentie ja itäpuolelle oli hiekkatie. Alue oli avointa nurmikenttää.

Asemakaavasuunnitelmassa vuodelta 1650 alueelle on merkitty tonttijako, mutta vuoden 1724 kartassa korttelit ovat ulottuneet kuitenkin vain alueen eteläosaan. Pitkät korttelit ulottuivat lähes nykyisen Tampereentien itäreunaan asti. 1700-luvun alkupuolen asemakaava poikkesi hieman vuosisadan loppupuolen asemakaavasta korttelien muodon ja laajuuden suhteen. Koeojat sijaitsivat karttoihin merkitystä torista noin 70 metriä luoteeseen.

Kuva 2: Purettu maneesirakennuksen tiili- ja betonirakenteiden alla oli kiviperustus (R306). Koeojan pohjalla näkyvät kivet saattoivat olla luonnonkerrostumaa. P. Hakanpää (MV/RHO 125577:30)

Koeoja 3 pintamaiden alta paljastui koko kaivausalueelta maneesirakennuksen tiili- ja betonirakenteita, jotka jätettiin purkamatta lukuun ottamatta koeojan luoteisosaa. Koeojan lounaisseinän vieressä oli betonipilari, jonka perustuskuopan pohjalla oli savensekainen puumoskakkerros (Y305). Rakennuksen koillisseinän kiviperustus (R306) alkoi noin 83,00 m mpy. Perustus oli noin 70 cm korkea. Se kaivettiin vain osittain esille ja jätettiin purkamatta. Maneesirakennukseen liittyneen laastikerroksen (Y302) alla oli tasoitushiekkakerros (Y303), joka oli noin 30 cm paksu. Tämän alla oli yli metrin paksuinen rinteeseen täyttö- tai tasaussavikerros (Y304), joka sisälsi rakennusjätettä, mm. tiilimurskaa ja laastia. Kerrosta ei kaivettu kokonaan pois. Koeojan

³² Lindeqvist 1926, 263, 281–282.

³³ Kyläkoski 2005, 22.

pohjoispäässä oli savikerroksen (Y304) alla savensekainen karkea hiekka (Y308), jossa oli tiiviisti kiviä (R307) ainakin kolmessa kerroksessa. Kivet saattoivat olla luonnollinen kerrostuma, jonka alla oli rautasaostumia sisältävää hiekkaa (Y309).

Maneesirakennuksen kiviperustukset (R306) oli kaivettu lähes pohjamaahan asti, eikä koeojassa havaittu selkeästi vanhaan kaupunkiin liittyneitä rakenteita tai maakerrostumia. Siksi avattiin koeoja 3:n itäpuolelle toinen samansuuntainen 11 m² laajuinen koeoja 6, jonka pituus oli 5 metriä ja leveys noin 2,2 metriä. Se sijaitsi puretun maneesirakennuksen perustusten ulkopuolella. Pintamultakerroksen alla oli noin 40 cm paksu tasoitushiekkakerros ja 60–70 cm paksuja purkujätettä sisältäviä savikerroksia. Pohjamaa oli hiesua, jonka pinnalla oli runsaasti suuria kiviä.³⁴ Alueella ei havaittu vanhaan kaupunkiin liittyviä rakenteita eikä kerroksia.

5.3. Koeoja 4

Koeoja 4 sijaitsi pitkän, puretun maneesirakennuksen puolivälissä. Lounas-koillisuuntaisen ojan pituus oli 9,20 metriä, leveys 2,30 metriä ja pinta-ala 21,16m². Se sijaitsi etelään laskevalla rinteellä, jonka länsipuolella kulki Tampereentie ja itäpuolella oli hiekkatie. Alue oli avointa nurmikenttää. Alueen koillisreunasta poistettiin maata kahden metrin matkalta vain 60 cm syvyyteen. Lounaisosa kaivettiin kaivinkoneella pohjamaahan asti. Vuoden 1728 kartassa koeojan alue sijaitsi korttelin länsikulmassa, joka ulottui lähelle suon reunaa. Viimeisessä vanhaa kaupunkia kuvaavassa kartassa kortteli ulottui lähelle nykyistä Tampereentietä, ja alue sijaitsi nyt korttelin keskellä. Korttelin länsipuolella oleva suo on merkitty vuoden 1770 kartassa niityksi.³⁵ Rämeistä suota oli alettu raivata jo 1660-luvulla.³⁶

Pintamaan alla oli jäännöksiä maneesin puretusta tiiliseinästä (R415), laastista ja betonista tehdystä lattiatasosta (Y402, R403), sekä edellisten alle tuoduista pohjustushiekkakerroksista (Y404, Y405). Lounaisosassa oli pintamullan alla purkukerrokseksi (Y409) tulkittu hiilen- ja hiekansekainen multakerros, jossa oli 1900-luvun alkuun ajoittuvia löytöjä. Tiiliseinän (R415) alta, noin 82.50 m mpy alkoi maneesin kiviperustus (R407), jonka korkeus ja leveys olivat yli metrin. Maneesirakennukseen liittyvät rakenteet purettiin kiviperustuksen alimpia kiviä lukuun ottamatta.

Löytöjä sisältänyt hiekansekainen savi (Y406) alkoi noin 60–70 cm maan pinnan alapuolella. Kulttuurikerrosta muistuttavan savien paksuus oli 70–120 cm. Se sisälsi runsaasti lasinleikkuujätettä, jota kaikkea ei otettu talteen. Kerroksen yläosassa oli jätepuita (R408). Hiekansekaista savea (Y406) oli myös 1900-luvun alussa rakennetun maneesin perustuskivien (R407) väleissä. Onkin mahdollista, että maa oli tuotu muualta rinteiden tasoittamiseksi. Joka tapauksessa se lienee peräisin vanhan kaupungin alueelta, sillä kerroksesta löytynyt esineistö ajoittui pääasiassa 1700-luvulle, vaikka sen pintaosassa olikin löytöjä myös 1800- ja 1900-luvuilta.

Hiekansekaisen savien (Y406) alta paljastui luoteis- ja koillisprofiilin reunoista yksittäisiä kiviä ja paikalle syntyneitä kulttuurikerroksia (Y412, Y413, Y418). Kerrokset ajoittuivat kaarnan- ja tuohensekaisesta turvekerroksesta tulleiden löytöjen perusteella 1700-luvun alkupuoliskolle. Yksittäiset kivet saattoivat liittyä vanhan kaupungin aikaiseen rakenteeseen, josta vain osa oli koeojassa näkyvissä. Koeojan lounaisosassa alkoi suo, jonka reunaan oli kaivettu noin 70 cm syvä ja halkaisijaltaan alle metrin oleva jätekuoppa (Ku420). Sen hiilen- ja puunsekainen savitäyttö (Y421) sisälsi 1700-luvun löytöjä ja runsaasti kasvinsienienä.³⁷ Täyttökerrosta kaivettiin vain 10 cm alapäin. Kulttuurikerrosten alla oli lähes yhtenäinen puulas- tun- ja tuohensekainen turvekerros (Y413), jonka pinta otettiin esille ja kaivettiin pois vain koeojan lounaisosasta. Kerroksessa oli runsaasti puuntyöstöön ja -käsittelyyn liittyvää jätettä. Lähes koko koeojan alueella oli kairauksen perusteella puumoskansekainen turve (Y414), joka oli todennäköisesti suon alkuperäinen pinta.

Koeojan kaakkoisprofiilissa hiekansekaisen savien (Y406) alla oli oljensekainen turvekerros (Y423), joka oli mahdollisesti 1900-luvulla tehdyn putkikaivannon täyttömaata. Kerroksessa oli korkeudella 81.30 m mpy öljyputki. Sen lounaispuolella oli puunsekainen savikerros (Y424), joka jatkui myös oljensekaisen turveker-

³⁴ Liite 3.

³⁵ Mökkönen 2003, liitteet 3.1–3.6; Pietar Kiellmanin mittamaa kartta vuodelta 1770 Tavastehus Stads Åker och Äng. Jordresvade år 1770; Lindeqvist 1926, 374.

³⁶ Lindeqvist 1926, 111–112.

³⁷ Lempiäinen 2006, liite 3.

roksen alle. Savikerrosta ei kaivettu pois, mutta kairausten ja profiilin reunaan tehtyjen koekuoppien perusteella sen alla oli puumoskanskainen turve (Y414).

Koeojan lounaisosan oli tuhonnut maneesirakennuksen kiviperustus (Y407), joka oli kaivettu pohjamaahan asti. Paikalle oli ilmeisesti tuotu kaupunkialueelta lähes 70 cm paksu täyttökerros. Maneesirakennuksen keskellä ja sen ulkopuolella olivat vanhan kaupungin aikaiset maakerrokset säilyneet noin 1,5 metriä nykyisen maanpinnan alapuolella. Löytöjen perusteella alue on ainakin 1700-luvun alkupuoliskolta lähtien ollut ilmeisesti tontin takapihaa, jossa on saattanut sijaita myös rakennuksia.

5.4. Koeoja 5

Koeoja sijaitsi noin 25 metriä luoteeseen puretun maneesirakennuksen pohjoispäästä. Sen ympäristö oli tasaista ja avonaista nurmikenttää, jonka länsipuolella kulki Tampereentie ja itäpuolella oli hiekkatie. Koeoja 5 oli lähes kaakko-lounassuuntainen ja noin 16 m² laajuinen. Sen pituus oli 7 metriä ja leveys 2,3 metriä. Koeojan ympäristö on 1700-luvun alkupuolen karttojen perusteella ollut suota, mutta vuoden 1777 kartassa alueelle on kuitenkin merkitty kortteli, jonka pohjoispuoli rajautui Santasillalle johtavaan katuun.³⁸

Pintamullan alla oli nurmikon tasaus- ja pohjustuskerroksia (Y502, Y503) alle 20 cm paksuudelta. Näiden alla oli 40–70 cm paksu täyttökerros (Y504), joka sisälsi puutarha- ja rakennusjätettä. Kerroksen alaosa sisälsi nokea. Pohjasaven (Y505) pinnalla oli vähäinen määrä palanutta savea, laastia sekä liitupiipun varren katkelma, jotka viittaavat ihmisen kaupunkiaikaiseen toimintaan alueella. Koeojasta ei havaittu suon turvekerrostumia.

6. Maaperän pilaantuneisuustutkimuksiin liittyvät valvotut kuopat

Ramboll Oy Finland teki maaperän haitta-ainetutkimuksia varten tarkastuskuoppia vanhan kaupungin alueelle. Kuoppien kaivamista valvoi Museovirasto. Koekuopista kaksi sijaitsi vanhan pesulan vieressä, yksi Linnan kasarmin pihalla muuntajan vieressä ja pohjoisin oli entisen ulkoampumaradan taustavallin kohdalla. Ramboll Oy Finlandin käyttämä koekuoppien numerointi on merkitty tunnuksella RKK.

6.1 Koeoja 7 (RKK4)

Koeoja sijaitsi kasarmin pihalle johtavan tien eteläpuolella, entisen pesularakennuksen koilliskulmalla. Nykyisin kiinteistöhuollon tiloina toimiva pesula on rakennettu vuonna 1913.³⁹ Koeojan ympäristö oli hiekkapintainen. Lähes luode-kaakkosuuntainen koeoja 7 oli 3,5 metriä pitkä, 3 metriä leveä sekä noin 10,5 m² laajuinen. Koeojan luoteisosassa kaivettiin esille vain savensekaisen irtonaisen hiekan (Y702) pinta. Esille tulleet rakenteet jätettiin purkamatta ja alue peitettiin maalla dokumentoinnin jälkeen.

Alue oli vuoden 1650 asemakaavasuunnitelmassa kaupungin pohjoisosaa, jossa pääkatu haarautui koilliseen, kohti kirkkoa, ja luoteeseen Ojoisten suuntaan. Koeojan kohta sijoittui suunnitelmassa kaupungin korttelijaon ulkopuolelle, kuten myös kaupunkia kuvaavassa kartassa vuodelta 1724. Neljä vuotta myöhemässä kartassa paikalla oli pieni kolmion muotoinen tontti, jonka eteläpuolella oli aukio. Linnoitussuunnitelmakartassa vuosilta 1728–1731 on kolmionmuotoinen tontti hävinnyt, mutta kadun itäpuolen kortteli ulottui nyt alueelle. Korttelin kulmaan on piirretty kulmatalo ja toinen, pääkadun suuntainen rakennus. Kolmionmuotoinen tontti on merkitty uudelleen vuoden 1777 karttaan, mutta 1700-luvun alun tonttia huomattavasti suurempana.⁴⁰

Pesularakennuksen seinustalle ulottui tie, jonka pintahiekan (Y701) alla oli lähes 50 cm paksu tasaushiekkakerros (Y702), jossa oli puujätettä. Kerroksen alla oli hiekansekainen savitäyttö (Y703), joka ajoittui löytöjen perusteella 1700–1800-luvuille. Näiden pinta-, tasaus- ja täyttökerrosten alta, noin 60–80 cm maanpinnan alapuolelta löytyi rakennukseen liittyviä kivi- ja puurakenteita. Rakennus on ollut luode-kaakkosuuntainen. Sen kaakkoisosassa profiilin seinämässä oli uunin perustuskiviä (R710), joista osa siirtyi paikaltaan kaivinkoneella maita poistettaessa. Perustusten leveys on ollut lähes kaksi metriä. Uunin luoteispuolella, puolen metrin päässä uunista, oli lounas-koillissuuntainen kivirakenne (R709), joka tulkittiin väliseinän kivijalaksi. Kivet oli ladottu savensekaisen hiekan (Y708) päälle. Samaa hiekkaa oli myös koeojan

³⁸ Mökkönen 2003, liitteet 3.1–3.6.

³⁹ Kyläkoski 2005, 29.

⁴⁰ Mökkönen 2003, liitteet 3.1–3.6.

luoteisosassa kivirakenteen (R707) alla. Sen päälle oli asetettu hirsi (Y705), joka oli lovettu toisesta sivusta. Hirsi oli lounas-koillissuuntainen ja liittyi todennäköisesti lattiaan alusrakenteisiin, joissa oli hyödynnetty uudelleen jo aikaisemmin käytössä ollutta puuta.

Samansuuntainen lankku tai hirsi (R715), joka myös oli savensekaisen hiekan (Y708) päällä, liittyi todennäköisesti samaan lattiaan alusrakenteeseen. Koeojassa oli tien reunassa puinen pystypaalu, joka oli tuettu tiilillä. Tämä sähkö- tai lyhtypylväs ajoittui 1900-luvulle.

Kuva 3: Kuvan oikeassa reunassa on uunin perustukseen (R710) kuuluneita kiviä ja keskellä seinän kiviperustus (R709). Kuvan vasemmassa laidassa, koeojan seinämässä näkyy hirren pää (R705). Rakenteet kuuluivat 1700-luvun alkupuolen rakennukseen. P. Hakanpää (MV/RHO 125577:52)

Hiekkansekaisen savitäytön (Y703) alla oli rakennukseen liittyviä kulttuurikerroksia, jotka otettiin vain osittain esille. Puunsekaisesta savesta (Y711) löytyi kolme ruotsalaista kuparirahaa vuosilta 1707–1749. Kerroksen alla oli värjäytynyt savi (Y712), josta kaivettiin esille vain pieni osa pinnasta. Koeojan alueella oli 1700-luvun alkupuolelle ajoittuvan rakennuksen jäännökset. Tämä rakennus on sijainnut pääkadun varrella, kaupungin pohjoiskorttelissa. Rakenteet ovat noin 80–100 cm nykyisen maan pinnan alapuolella.

6.2 Koeoja 8 (RKK5)

Koeoja sijaitsi pesularakennuksen lounaiskulmassa, hiekkatien itäpuolella ja etelään laskevalla, nurmikenttänä olevalla rinteellä. Puretun makasiinin pohjoispää oli ulottunut kuopasta noin 3,5 metriä lounaaseen. Luode-kaakkosuuntaisen koeojan pituus oli 2,75 metriä ja leveys 1,9 metriä sekä laajuus 5,25 m². Asemakaava-suunnitelmassa vuodelta 1650 alue on ollut pääkadun länsipuolella sijainnutta tonttia, jonka halkoi linnalta Santasilalle johtanut tie. Seuraavan vuosisadan alkupuolen kartoissa alue sijoittui korttelin laidalle lukuun ottamatta vuoden 1724 karttaa, jossa se jäi kaupungin ulkopuolelle.⁴¹

Pintamullan alla oli paikalle tuotuja savi- ja hiekkatäyttö- sekä tasauskerroksia (Y802, Y803, Y804), joiden paksuus oli noin 90 cm. Alimmainen täyttökerros ajoittui löytöjen perusteella 1800-luvulle. Täyttökerrosten välissä oli kiven- ja savensekainen hiekka (Y808), joka muistutti vanhaa pintamaata. Kerroksen pinta oli korkeudella 83.30 m mpy. Stratigrafian perusteella se ajoittui 1800–1900-luvuille. Alueen lounaisosan oli tuhonnut pohjamaahan asti kaivettu putkikaivanto (Ku811). Koeojan pohjoiskulmassa oli myös mahdollisesti kaivoa varten tehdyn kuopan täyttöhiekkaa (Y805).

Alueella oli säilynyt noin lähes 40 cm paksut kulttuurikerrokset 1,4 metriä maanpinnan alapuolella. Täytösavikerroksen alla oli tiilimurskan- ja kivensekainen savikerros (Y809), joka oli muodostunut paikalle mahdollisesti vasta kaupungin muuton jälkeen. Kerroksen löydöt ajoittuivat 1700–1800-luvuille. Lisäksi yksiköstä löytyi muutama luoti. Kerroksen alla oli noin 10 cm paksuinen puulastunsekainen savi (Y810), joka ajoittui 1700-luvulle. Rakentamiseen liittyvä kerros kaivettiin pois vain koekuopista. Yksikön alta paljastui alle 10 cm paksu tiilimurskansekainen savi (Y812). Kulttuurikerroksessa oli mm. palanut savea ja fajanssiastian pala. Kerroksen alla oli lähes 15 cm paksu hiekkansekainen savi (Y813), joka ajoittui 1700-luvulle. Koekuoppien perusteella alueen pohjamaa oli savea. Alimmat kulttuurikerrokset liittyivät kaupungin aikaiseen tonttiin.

⁴¹ Mökkönen 2003, liitteet 3.1–3.6.

6.3 Koeoja 9 (RKK10)

Koeoja sijaitsi kasarmin pihalla, muuntajan itäpuolella. Paikalla oli sijainnut vanhan kaupungin kiveämätön tori. Tiilinen muuntaja on rakennettu vuonna 1913. Alue on nykyisin sorapintainen ja pysäköintipaikkana. Sora- ja savikerrosten alta, noin 35 cm maan pinnan alapuolelta paljastui kiviperustus, jonka kivet olivat suorakaiteen muotoiseksi lohkottuja. Perustusten korkeus oli lähes 75 cm ja ne liittyivät todennäköisesti muuntajaan. Kiviperustusten alla oli sora- ja hiekkakerrostumia, jotka sisälsivät rautasaostumia. Alueen pohjamaa oli hiekkaa. Koekuopassa ei ollut kaupunkiaikaisia löytöjä.⁴²

6.4 Koeoja 10 (RKK1)

Koekuoppa sijaitsi Soittokunnan rakennuksen luoteispuolella, mäen etelärinteen alapuolella. Mäen päällä oli sijainnut vanhan kaupungin kirkko, kellotapuli ja hautausmaa. Mäen rinteestä oli kuorittu maata ilmeisesti ulkoampumaradan taustavallia muokattaessa. Kuopan eteläseinämästä paljastui heti pintamullan alta metallilevy, jonka alla oli betonirakenne. Koekuopan alueella ei ollut säilyneitä vanhoja kulttuurikerroksia eikä rakenteita. Tiilimurskan- ja savensekaisessa hiesutäyttökerroksessa oli vain pari 1800–1900-luvun löytöä.⁴³

7. Maaperän pilaantuneisuustutkimuksiin liittyvät tarkastetut kuopat

Numerointi on sama kuin maaperän pilaantuneisuustutkimuksissa ja koekuopat on merkitty etuliitteellä RKK. Koekuopista kahdeksan (RKK11-18) sijaitsi Tykistö museon pihalla. Koeoja 11 (RKK7) oli puretun maneesirakennuksen lounaispuolella. Virve Jokinen mittasi koekuoppien sijainnit, jotka on esitetty liitteessä 3.

Koeoja 11 (RKK7) sijaitsi puretun maneesirakennuksen lounaispuolella, koeojien 4 ja 5 välissä. Pintamullan ja nurmikon tasaushiekan alta, noin 36 cm maan pinnan alapuolelta, alkoi lähes metrin paksuinen turvekerros, joka sisälsi rakennusjätettä, mm. tiilimurskaa ja betonia sekä 1900-luvulle ajoittuvia posliini- ja lasiastian paloja. Kerros on todennäköisesti syntynyt maneesin purkamisen yhteydessä. Alimmaisena oli löydötön turvekerros. Alueella ei havaittu vanhaan kaupunkiin liittyneitä rakenteita tai kerroksia.

Koekuoppa RKK11 sijaitsi entisen pajan vieressä tykkipihalla. Pohjamaa-alueen pinta alkoi noin 45 cm maan pinnan alapuolella. Kuopassa oli tiilimurskaa noin 25 cm syvyyteen asti. Kuopassa ei ollut vanhaan kaupunkiin liittyneitä rakenteita tai kerroksia.

Entisen korjaamon vieressä olleen kuopan RKK12 sekoittunut täyttökerros oli noin 45 cm paksuinen. Tämän alla alkoi pohjamaa-alue. Kuopassa ei ollut vanhaan kaupunkiin liittyneitä rakenteita tai kerroksia.

Öljynvaihtopaikan vieressä sijainneen koekuopan RKK13 pinta- ja tasoitushiekkakerrosten alla, noin metrin verran maanpinnan alapuolella, oli 20 cm paksu epäyhtenäinen, tiilimurskansekainen savikerros. Sen alta alkoi rautasaostumia sisältänyt hiekka- ja savikerros. Kuopassa ei ollut vanhaan kaupunkiin liittyneitä rakenteita tai kerroksia.

Koekuoppa RKK 14 sijaitsi vuonna 1913 rakennetun hevostallin itäpuolella. Paikalla oli sijainnut suuri käymälärakennus, joka on merkitty venäläisen varuskunnan aikaiseen asemapiirroskarttaan vuodelta 1896. Kuopasta paljastui noin 30 cm maanpinnan alapuolelta itä-länsisuuntainen kiviperustus, jonka korkeus oli noin 90 cm. Päällimmäiset kivet olivat suorakaiteen muotoiseksi lohkottuja, noin 120 cm pitkiä ja 30 cm korkeita. Näiden alla oli isot luonnonkivet. Alimmat kivet oli ladottu likaiseen hiekansekaiseen saveen. Maanpinnan alapuolella oli vielä noin 1,70 m syvyyteen asti tummanharmaa puun- ja tiilimurskansekainen savi. Kiviperustus liittyi todennäköisesti 1800-luvun lopun käymälärakennukseen.

Koekuoppa RKK15 sijaitsi aivan rannan lähellä. Pintamullan alla oli noin 20 cm paksu täyttökerros, joka sisälsi mm. asfaltin paloja, multaa ja tiilimurskaa. Sen alapuolella oli 120 cm paksu tiilimurskaa sisältänyt hiekkakerros. Hiesua olleen pohjamaan pinta alkoi noin 160 cm maan pinnan alapuolella. Kuopassa ei ollut vanhaan kaupunkiin liittyneitä rakenteita tai kerroksia.

Entisen pajan ja asekorjaamon vieressä olleen koekuopan RKK16 aluetta oli tasattu noin 40 cm paksuilla sepeli- ja hiekkakerroksilla, joiden alla oli lähinnä purkujätettä sisältäneitä savikerroksia noin 120 m paksuu-

⁴² Kts. liite 3.

⁴³ Kts. liite 3.

delta. Hiesua olleen pohjamaan pinta alkoi noin 160 cm maan pinnan alapuolella. Kuopassa ei ollut vanhaan kaupunkiin liittyneitä rakenteita tai kerroksia.

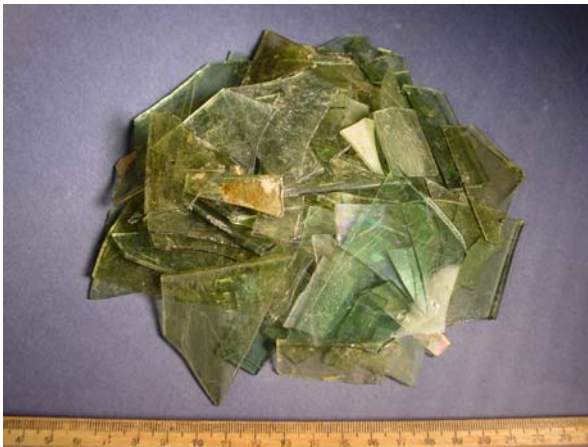
Koekuoppa RKK17 sijaitsi tiilisen kasarmirakennuksen itäpuolella ja Tykistömuseon toimiston koillispuolella. Aluetta oli tasattu noin 40 cm paksuilla sora- ja hiekkakerroksilla, joiden alla oli lähinnä purkujätettä ja uutta posliinia sekä kirkasta ikkunalasia sisältänyt 30 cm paksu savikerros. Tämän alla oli noin 50 cm paksu ja muualta tuotu puhdas savikerros. Sen alla oli likainen, tiiltä ja kiviä sisältänyt metrin paksuinen savikerros. Kuopan pohjalle nousi vesi. Kuopassa ei ollut vanhaan kaupunkiin liittyneitä rakenteita tai kerroksia.

Koekuoppa RKK18 sijaitsi tiilisen kasarmirakennuksen koillispuolella ja Kenraalintalon luoteispuolella puistossa. Alueella oli 130 cm maanpinnan alapuolelle asti multa-, hiekka- ja savitasauskerroksia, joiden alla alkoi ruostesaostumia sisältänyt savi.

8. Löydöt

Löytömateriaali muodostui pääasiallisesti talousjätteestä, kuten astioiden ja pullojen sirpaleista, eläinten luista sekä rakennuksiin liittyvistä rautanauloista ja ikkunalasin paloista. Eri kerrosten löytömäärissä ei ollut suuria eroja, mikä johtuu osittain siitä, ettei kulttuurikerroksia kaivettu kokonaan pois. Kaivausalueista suurin osa oli vanhan kaupungin laitamilla tai uudemman maankäytön tuhoamia. Kaivausten esineistö ajoittui pääasiassa 1700-luvulle. Kaikki rahalöydöt tulivat esiin kaupungin pohjoisosassa sijainneen rakennuksen lattiarakenteiden alta. Ruotsalaista kuparirahoista kaksi on Fredrik I:n aikaisia vuosilta 1724–1749. Vanhin rahoista oli Kaarle XII:n 1/6 äyriä vuodelta 1707.

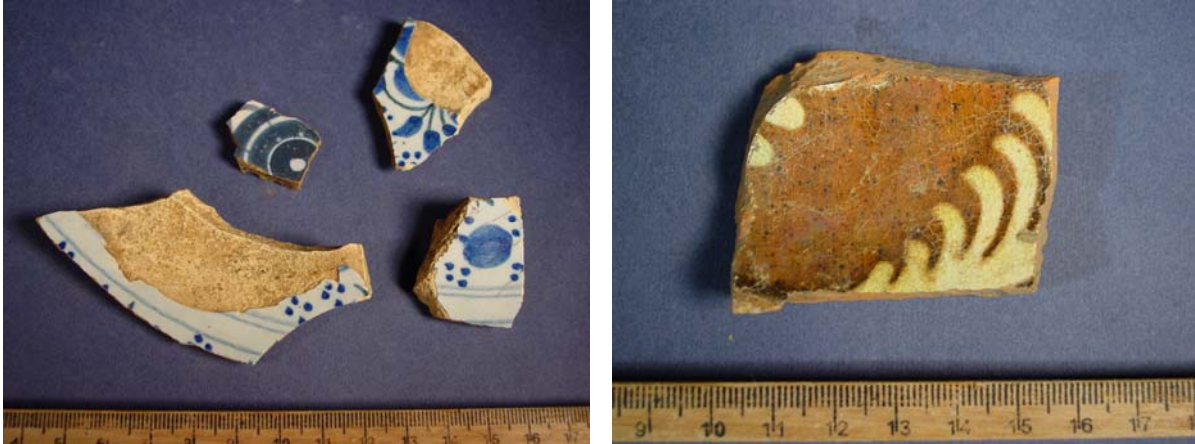
Rakennuksiin ja rakentamiseen liittyvät löydöt olivat etupäässä ikkunalasia ja rautanauloja. Koeoja 4:n kulttuurikerrosta muistuttavassa savikerroksessa (Y406) oli ikkunan sirpaleita lähes 1,4 kg, josta arviolta vain noin kolmannes säilytettiin kentällä ja talteen otetuistakin vain osa luettelointiin kansallismuseon kokoelmiin. Lasista suurin osa on 1700-luvulle ajoittuvaa leikkuujätettä, joka on syntynyt lasiruutuja muotoiltaessa. Hämeenlinnassa on ollut jo 1660-luvulla lasimestari. Ammattikunnan edustaja on ilmeisesti toiminut kaupungissa koko 1700-luvun. Rakennuksissa lasi-ikkunoiden määrä kasvoi savuhormillisten rakennusten yleistyessä. Kaupungissa ainakin 40 talossa on ollut lasiset ikkunat vuoden 1748 luettelon mukaan. Rakennuksissa on saattanut olla vain kaksi ikkunaa ja enimmillään kahdeksan.⁴⁴

Kuva 4: Ikkunalasin leikkuujätettä (KM2005060:115). Vihreän pullon suosa on todennäköisesti ”hämeenlinnalaiseksi” kutsutusta kartiokaulaisesta lasipullost, joka ajoittui 1700-luvun lopulle. Vaaleavihreän pullon suu on apteekkilasia. (KM2005060:64, 85). MV/RHO Riikka Väisänen.

⁴⁴ Lindeqvist 1926, 31, 276, 319, 323.

Rikkoutuneista ja pois heitetyistä astian paloista suurin osa oli lyijylasitettua **punasavikeramiikkaa** (666g). Punasavesta valmistettuja ruukkuja ja kulhoja käytettiin ruuan säilyttämiseen, patoja ja paistinpannuja ruoan valmistukseen sekä koristeellisia vateja sen tarjoiluun. Näiden rinnalle tuli 1600-luvulla porvarien pöytään myös **fajanssiastioita**, joiden kaivauksilta löytyneistä paloista suurin osa ajoittui vasta 1700-luvulle. Fajanssiastiat olivat harvinaisempia kuin punasavesta valmistetut astiat, sillä niiden sirpaleita löytyi vain vähän (155 g).⁴⁵

Kuva 9: Valkoiset tinalasitetut ja varsinkin sinisellä maalatut fajanssiastiat jäljittelivät kallista kiinalaista posliinia. Punasavivateja käytettiin ruokien tarjoiluun. (KM2005060:89, 124 ja KM2005060:94). MV/RHO Riikka Väisänen.

Hämeenlinnalaisella kauppialla Erik Hentellillä oli myynnissä jo vuonna 1740 posliinikuppeja.⁴⁶ **Posliinia** pystyivät hankkimaan 1700-luvulla ja vielä 1800-luvun alussakin pääasiassa vain ylemmät yhteiskuntaluokat.⁴⁷ Kaivauksilta löydettyistä astioista posliini edusti vain pientä osaa (25 g). Kasarmin pihan alueelta löytyi paloja neljästä kiinalaisesta posliiniastiasta, joissa oli sinisellä maalattuja maisema-aiheita. Koeoja 4:stä löytyi myös pala ns. café au lait -posliinia, jota Itä-Intian kauppakomppaniat toivat etupäässä Indonesiasta. Astian nimitys tulee maitokahvinruskeasta tinalasituksesta, joka oli astian toisella pinnalla.⁴⁸ Pienen kupin palan toinen puoli oli koristeltu punaisella maalatuilla kasviaiheilla. Keramiikka-

astioiden lisäksi kaivauksilta löytyi lasiastioiden ja -pullojen sirpaleita (656g). Lierion muotoisissa pulloissa on säilytetty paloviinaa ja viiniä. Lääkepullojen käyttö lisääntyi myös 1700-luvulla.⁴⁹

Kuva 10: Sinisillä maisema-aiheisilla maalauksilla koristellut posliiniastian sirpaleet löytyivät Kasarmin pihan alueelta. Pieni pala café au lait - posliinia on peräisin vanhan kaupungin länsiosasta. (KM2005060:22, 68, 87). MV/RHO Riikka Väisänen.

⁴⁵ Niukkanen 1994, 327; Niukkanen 2002, 41.

⁴⁶ Lindeqvist 1926, 332.

⁴⁷ Hyvönen 1983, 54.

⁴⁸ Hyvönen, 1986.

⁴⁹ Kopisto 2000, 42.

9. Lopuksi

Koekaivauksissa saatiin tietoja Hämeenlinnan vanhan kaupungin kulttuurikerroksista ja säilyneistä rakennuksista. Vanhan kaupungin luoteis- ja länsiosaan sekä Linnan kasarmin pihalle oli tuotu 60–150 cm paksuudelta täyttö- ja tasauskerroksia, joiden alla oli säilynyt kaupunkiaikaisia kulttuurikerroksia ja rakenteita.

Kasarmin kentän pohjoispäässä oli 1700-luvun kulttuurikerroksia, sekä kivetty katu ja kivillä täytetty oja, jotka olivat lähes koillis-lounaissauntaisia. Kulttuurikerrosten paksuus oli noin 60 cm. Keskiosa alueesta oli löydötöntä, tiivistä savea. Aivan eteläpäässä sijaitsi itä-länsisuuntainen harmaakiviperustus, jonka ajoitus ja funktio ovat toistaiseksi avoimet. Kasarmin pihan eteläosassa, vanhan torin laidalla ei havaittu kaupunkiaikaisia löytöjä.

Vanhan kaupungin länsiosaan tehtiin kolme koeojaa sekä maaperän pilaantuneisuustutkimuksiin liittynyt tarkastuskuoppa. Säilyneen maneesirakennuksen pohjoispuolella oli puretun osan kiviperustukset, jotka oli kaivettu lähes pohjamaahan asti, eikä kahdessa koeojassa havaittu selkeästi kaupunkiin liittyneitä rakenteita tai maakerrostumia. Puretun maneesirakennuksen keskivaiheilla, sen kiviperustusten ympärillä olivat kulttuurikerrokset säilyneet noin 1,5 metriä nykyisen maanpinnan alapuolella. Löytöjen ja vanhojen karttojen perusteella alue on ainakin 1700-luvun alkupuoliskolta lähtien ollut tontin takapihaa, jossa on saattanut sijaita myös rakennuksia. Pohjoisimmassa koeojassa oli täyttökerrosten alla, pohjasaven pinnalla viitteitä vanhan kaupungin aikaisesta toiminnasta alueella.

Vanhan kaupungin luoteisosassa sijaitsi kaksi koekuoppaa. Entisen pesularakennuksen koillispuolella oli 1700-luvun alkupuolelle ajoittuvan rakennuksen jäännökset. Tämä rakennus on sijainnut pääkadun varrella, kaupungin laidalla. Rakenteet ovat noin 80–100 cm nykyisen maanpinnan alapuolella. Pesularakennuksen lounaispuolella oli säilynyt noin 1,4 metriä maanpinnan alapuolella lähes 40 cm paksut kulttuurikerrokset, jotka ajoittuivat 1700-luvulle.

Pohjoisin koekuoppa sijaitsi lähellä paikkaa, jossa vanhan kaupungin kirkko, kellotapuli ja hautausmaa olivat sijainneet. Koekuopan alueella ei ollut säilyneitä vanhoja kulttuurikerroksia eikä rakenteita. Kaupungin itälaidalla sijainneista tarkastuskuopista ei havaittu kaupunkiaikaisia löytöjä, maakerrostumia, eikä rakenteita.

Kaivausten löytömateriaali muodostui pääasiallisesti talousjätteestä, kuten astioiden ja pullojen sirpaleista, eläinten luista sekä rakennuksiin liittyvistä rautanauloista ja ikkunalasin paloista. Kaivausten esineistö ajoittui pääasiassa 1700-luvulle. Kulttuurikerroksia ei kaivettu kokonaan pois. Kaivausalueista suurin osa oli vanhan kaupungin laitamilla tai 1900-luvun rakentamisen vuoksi tuhoutuneita. Teemu Mökkösen kaupunkiinventoinnissa tekemä arvio kerrostumien säilyneisyydestä osoittautui samansuuntaiseksi kuin kaivauksillakin havaittiin.

Helsingissä 8.3.2006

FM Päivi Hakanpää

Lähteet:

- Hämeenlinnan kansallinen kaupunkipuisto. Hoito- ja käyttösuunnitelma. Kansallinen kaupunkipuisto. Hämeenlinnan Kansallinen Kaupunkipuisto. Hämeenlinna 2002.
- Hyvönen, Heikki 1983: Suomalaista keramiikkaa. Porvoo.
- Hyvönen, Heikki 1986: Kiinalaista posliinia Suomessa. Forssa.
- Jokinen, Virve 2005: Linnakasarmen alue, Hämeenlinna. Maaperän haitta-ainetutkimus. Puolustusvoimien rakennuslaitos. Ramboll Finland Oy.
- Kankainen, Tuovi, Lempiäinen Terttu ja Vuorela, Irmeli 1993: Varikkoniemen menneiden aikojen asutuksen ja luonnonolojen jäljillä. Arx tavastica 9. Hämeenlinna-seuran julkaisu. Hämeenlinna.
- Katermaa, Aino 1992: Hämeenlinnan Linnankasarmen tutkimus – Vanhaa kaupunkia etsimässä. Suomen museo 1992.
- Kopisto, Sirkka 2000: Lasia Claës Norstedtin kokoelma, Suomen kansallismuseo. Museovirasto. Helsinki.
- Kyläkoski, Eeva 2005: Hämeenlinnan Linnan kasarmit. Rakennushistoriaselvitys. Jaakko Pöyry Infra. Maa ja Vesi.
- Lempiäinen, Terttu 2006: Hämeenlinna, Linnankasarmi. Makrofossiilitutkimus 2005. Tutkimusraportti. Biodiversiteetti- ja ympäristötutkimusosasto. Turun yliopisto.
- Lindeqvist 1926: Kaupungin historia ruotsin vallan aikana. Hämeenlinnan kaupungin historia II osa. Hämeenlinna.
- Lilius, Henrik 1989: Hämeenlinnan asemakaava. Tavastehus stadsplan. Arx tavastica 8. Hämeenlinna-seuran julkaisu. Hämeenlinna.
- Mökkönen, Teemu 2003: Hämeenlinna – Tavastehus. Kaupunkiarkeologinen inventointi. Vaasa- ja suurvalta-ajan kaupunkiarkeologinen inventointiprojekti. Museovirasto, rakennushistorian osasto.
- Niukkanen Marianna 2002: Sirpaleita suurvalta-ajan Helsingistä. Museoviraston rakennushistorian osaston julkaisuja 22. Hämeenlinna.
- Niukkanen Marianna 1994: Renessanssi keittiössä – Vanhankaupungin keramiikka-astiat. Helsinki 1550-1640. Narinkka 1994. Jyväskylä.

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005 mustavalkonegatiiviluettelo

Päivi Hakanpää

RHOmv 125578:1-37

Päänumero	Alanumero	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125578	1	1:2	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, Linnan kasarmin kenttä ennen kaivinkoneella avaamista.	S	Päivi Hakanpää	19.7.2005		mv	Kino
125578	2	1:3	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, Linnan kasarmin kenttä, Donald Lillqvist on valvomassa pintamaiden poistoa.	NE	Päivi Hakanpää	19.7.2005		mv	Kino
125578	3	1:4	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 2, Linnan kasarmin kenttä, katukiveys (R205).	E	Päivi Hakanpää	20.7.2005		mv	Kino
125578	4	1:5	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 2, Linnan kasarmin kenttä, katukiveys (R205).	W	Päivi Hakanpää	20.7.2005		mv	Kino
125578	5	1:7	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, pohjoisosan puulastukerros (Y116) ja hiekansekainen savi (Y120).	S	Päivi Hakanpää	21.7.2005		mv	Kino
125578	6	1:8	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, pohjoisosan puulastukerros (Y116) ja hiekansekainen savi (Y120).	N	Päivi Hakanpää	21.7.2005		mv	Kino
125578	7	1:10	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, eteläosan kivirakenne (R121) ja hiekansekainen savi (Y122).	E	Päivi Hakanpää	21.7.2005		mv	Kino
125578	8	1:12	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1 ja 2, yleiskuva.	N	Päivi Hakanpää	22.7.2005		mv	Kino
125578	9	1:13	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1 ja 2, yleiskuva.	S	Päivi Hakanpää	22.7.2005		mv	Kino
125578	10	1:14	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Puretun maneesirakennuksen ympäristö ennen koeojien 3-6 avaamista.	SE	Päivi Hakanpää	22.7.2005		mv	Kino
125578	11	1:18	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Puretun maneesirakennuksen ympäristö ennen koeojien 3-6 avaamista.	N	Päivi Hakanpää	22.7.2005		mv	Kino

Päänumero	Alanumero	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125578	12	1:20	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 5 ympäristö ennen avaamista.	SE	Päivi Hakanpää	22.7.2005		mv	Kino
125578	13	1:22	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, eteläosan itäprofiili ja puretun kivirakenteen (R121) leikkaus.	S	Päivi Hakanpää	25.7.2005		mv	Kino
125578	14	1:24	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, eteläosan itäprofiili ja puretun kivirakenteen (R121) leikkaus.	W	Päivi Hakanpää	25.7.2005		mv	Kino
125578	15	1:27	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1 ja 2, kivirakenne (R127=R210).	N	Päivi Hakanpää	25.7.2005		mv	Kino
125578	16	1:30	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1 ja 2, kivirakenne (R127=R210).	S	Päivi Hakanpää	25.7.2005		mv	Kino
125578	17	1:31	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1 ja 2, kivirakenne (R127=R210).	W	Päivi Hakanpää	25.7.2005		mv	Kino
125578	18	1:32	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 2, pohjoisprofiili.	S	Päivi Hakanpää	25.7.2005		mv	Kino
125578	19	1:34	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, pohjoisosan itäprofiili.	W	Päivi Hakanpää	25.7.2005		mv	Kino
125578	20	2:3	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, kuvan etualalla on jätekuoppa (Ku416, Y417) ja maneesirakennuksen kiviperustus (R407). Koeojassa on näkyvissä puulastun ja tuohensekaisen turvekerroksen (R413), öljyputken päällä olleen turvekerroksen (Y423) ja puunsekaisen saven (Y424) pinnat.	SW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino
125578	21	2:4	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, kuvan etualalla on jätekuoppa (Ku416, Y417) ja maneesirakennuksen kiviperustus (R407). Koeojassa on näkyvissä puulastun ja tuohensekaisen turvekerroksen (Y413), öljyputken päällä ollut turvekerroksen (Y423) ja puunsekaisen saven (Y424) pinnat.	NE	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino
125578	22	2:7	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4 koillisosa, R407, Y413, Y423 ja Y424.	SE	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino
125578	23	2:10	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, viimeinen dokumentointitaso (R407, Y416, Y413, Y423, Y424, Ku420 ja Y421).	SW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino
125578	24	2:14	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4, lounaisosan kaakkoisprofiili.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino
125578	25	2:15	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4, keskiosan kaakkoisprofiili.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino
125578	26	2:16	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4, koillisosan kaakkoisprofiili.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino

Päänumero	Alanumero	Fno	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125578	27	2:17	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4, koillisosan kaakkoisprofiili.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino
125578	28	2:18	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	KK14.	W	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino
125578	29	2:19	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	KK14, kaakkoisprofiili ja rakennuksen kiviperustus.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino
125578	30	2:20	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	KK14, yleiskuva.	NE	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino
125578	31	2:21	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 8, SE-osaan kaivettu koekuoppa.	N	Päivi Hakanpää	4.8.2005		mv	Kino
125578	32	2:23	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 9 pohjaan kaivettuna.	SE	Päivi Hakanpää	5.8.2005		mv	Kino
125578	33	2:24	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 9:n lounaisprofiili.	NE	Päivi Hakanpää	5.8.2005		mv	Kino
125578	34	2:29	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 10:n länsiprofiilia.	E	Päivi Hakanpää	5.8.2005		mv	Kino
125578	35	2:32	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koekuoppa 11, yleiskuva.	S	Päivi Hakanpää	5.8.2005		mv	Kino
125578	36	2:33	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 10, yleiskuva.	S	Päivi Hakanpää	5.8.2005		mv	Kino
125578	37	2:34	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 10:n pohja.	S	Päivi Hakanpää	5.8.2005		mv	Kino

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005 dialuettelo

Päivi Hakanpää

RHOdia 125577:1-71

Päänumero	Alanumero	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125577	1	1:0	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, Linnan kasarmin kenttä ennen kaivinkoneella avaamista.	SE	Päivi Hakanpää	19.7.2005		Dia	Kino
125577	2	1:2	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, Linnan kasarmin kenttä ennen kaivinkoneella avaamista.	S	Päivi Hakanpää	19.7.2005		Dia	Kino
125577	3	1:3	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, Linnan kasarmin kenttä, Donald Lillqvist on valvomassa pintamaiden poistoa.	NE	Päivi Hakanpää	19.7.2005		Dia	Kino
125577	4	1:4	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 2, Linnan kasarmin kenttä, katukiveys (R205).	E	Päivi Hakanpää	20.7.2005		Dia	Kino
125577	5	1:5	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 2, Linnan kasarmin kenttä, katukiveys (R205).	W	Päivi Hakanpää	20.7.2005		Dia	Kino
125577	6	1:9	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, pohjoisosan puulastukerros (Y116) ja hiekansekainen savi (Y120).	N	Päivi Hakanpää	21.7.2005		Dia	Kino
125577	7	1:10	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, eteläosan kivirakenne (R121) ja hiekansekainen savi (Y122).	E	Päivi Hakanpää	21.7.2005		Dia	Kino
125577	8	1:11	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, eteläosan kivirakenne (R121) ja hiekansekainen savi (Y122).	E	Päivi Hakanpää	21.7.2005		Dia	Kino
125577	9	1:13	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1 ja 2, yleiskuva.	N	Päivi Hakanpää	22.7.2005		Dia	Kino
125577	10	1:15	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1 ja 2, yleiskuva.	S	Päivi Hakanpää	22.7.2005		Dia	Kino
125577	11	1:30	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, kivirakenne (R127=R210).	N	Päivi Hakanpää	25.7.2005		Dia	Kino
125577	12	1:33	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, kivirakenne (R127=R210).	S	Päivi Hakanpää	25.7.2005		Dia	Kino

Päänumero	Alanumero	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125577	13	1:34	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1 ja 2, kivirakenne (R127=R210).	SW	Päivi Hakanpää	25.7.2005		Dia	Kino
125577	14	1:31	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1 ja 2, kivirakenne (R127=R210) ja puulastukerros (Y209).	E	Päivi Hakanpää	25.7.2005		Dia	Kino
125577	15	2:0	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, Donald Lillqvist on mittaamassa korkeuksia kivirakenteelle (R127=R210).	NW	Päivi Hakanpää	25.7.2005		Dia	Kino
125577	16	1:37	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, pohjoisosan itäprofiili.	W	Päivi Hakanpää	25.7.2005		Dia	Kino
125577	17	2:4	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, pohjoisosan itäprofiili.	W	Päivi Hakanpää	25.7.2005		Dia	Kino
125577	18	2:6	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 2, pohjoisprofiili.	S	Päivi Hakanpää	25.7.2005		Dia	Kino
125577	19	2:2	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 2, pohjoisprofiili.	SE	Päivi Hakanpää	25.7.2005		Dia	Kino
125577	20	1:27	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, eteläosan itäprofiili ja puretun kivirakenteen (R121) leikkaus.	SW	Päivi Hakanpää	25.7.2005		Dia	Kino
125577	21	1:25	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 1, eteläosan itäprofiili ja puretun kivirakenteen (R121) leikkaus.	W	Päivi Hakanpää	25.7.2005		Dia	Kino
125577	22	1:16	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Puretun maneesirakennuksen ympäristö ennen koeojien 3-6 avaamista.	SE	Päivi Hakanpää	22.7.2005		Dia	Kino
125577	23	1:20	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Puretun maneesirakennuksen ympäristö ennen koeojien 3-6 avaamista.	N	Päivi Hakanpää	22.7.2005		Dia	Kino
125577	24	1:23	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 5:n ympäristö ennen avaamista.	SE	Päivi Hakanpää	22.7.2005		Dia	Kino
125577	25	2:8	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 5 on kaivettu pohjaan.	SW	Päivi Hakanpää	26.7.2005		Dia	Kino
125577	26	2:12	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 5, SE-profiili, yleiskuva.	W	Päivi Hakanpää	26.7.2005		Dia	Kino
125577	27	2:10	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 5, SE-profiili, eteläosa.	NW	Päivi Hakanpää	26.7.2005		Dia	Kino
125577	28	2:13	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 5, SE-profiili, keskiosa.	NW	Päivi Hakanpää	26.7.2005		Dia	Kino
125577	29	2:11	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 5, SE-profiili, pohjoisosa.	NW	Päivi Hakanpää	26.7.2005		Dia	Kino

Päänumero	Alanumero	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125577	30	2:21	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 3, yleiskuva. Kuvan vasemmassa reunassa näkyy maneesirakennuksen perustuksia ja purettua seinää.	NW	Päivi Hakanpää	1.8.2005		Dia	Kino
125577	31	2:22	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 3, yleiskuva. Kuvan oikeassa reunassa näkyy maneesirakennuksen perustuksia ja purettua seinää.	SE	Päivi Hakanpää	1.8.2005		Dia	Kino
125577	32	2:23	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 3, kiveys (R307).	NE	Päivi Hakanpää	1.8.2005		Dia	Kino
125577	33	2:24	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 3, kiveys (R307).	NE	Päivi Hakanpää	1.8.2005		Dia	Kino
125577	34	2:15	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, jätepuut (R408) hiekansekaisen savikerroksen (Y406) välissä.	NW	Päivi Hakanpää	27.7.2005		Dia	Kino
125577	35	2:16	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, kaivinkoneella esille otettu taso (Y406, Y412, Y417, Y418). Koeojan keskellä on maneesirakennuksen perustuskiviä (R407).	NE	Päivi Hakanpää	27.7.2005		Dia	Kino
125577	36	2:18	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, kaivinkoneella esille otettu taso (Y406, Y412, Y417, Y418). Koeojan keskellä on maneesirakennuksen perustuskiviä (R407).	SW	Päivi Hakanpää	27.7.2005		Dia	Kino
125577	37	2:20	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, kaivinkoneella esille otettu taso (Y412, Y417, Y418, R407).	NW	Päivi Hakanpää	27.7.2005		Dia	Kino
125577	38	3:5	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, kuvan etualalla on jätekuoppa (Ku416, Y417) ja maneesirakennuksen kiviperustus (R407). Koeojassa on näkyvissä puulastun ja tuohensekaisen turvekerroksen (R413), öljyputken päällä olleen turvekerroksen (Y423) ja puunsekaisen saven (Y424) pinnat.	SW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	39	3:6	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, kuvan etualalla on jätekuoppa (Ku416, Y417) ja maneesirakennuksen kiviperustus (R407). Koeojassa on näkyvissä puulastun ja tuohensekaisen turvekerroksen (R413), öljyputken päällä olleen turvekerroksen (Y423) ja puunsekaisen saven (Y424) pinnat.	SW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino

Päänumero	Alanumero	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125577	40	3:7	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, kuvan taka-alalla on jätekuoppa (Ku416, Y417) ja maneesirakennuksen kiviperustus (R407), Koeojassa on näkyvissä puulastun ja tuohensekainen turvekerroksen (Y413), öljyputken päällä ollut turvekerroksen (Y423) ja puunsekaisen saven (Y424) pinnat.	NE	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	41	3:9	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4 koillisosa, R407, Y413, Y423 ja Y424.	SE	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	42	3:10	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, viimeinen dokumentointitaso (R407, Y416, Y413, Y423, Y424, Ku420 ja Y421).	NE	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	43	3:11	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 4, viimeinen dokumentointitaso (R407, Y416, Y413, Y423, Y424, Ku420 ja Y421).	SW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	44	3:12	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4 koillisosa, viimeinen dokumentointitaso (R407, Y416, Y413, Y423, Y424). Kuvan vasemmassa laidassa näkyy öljyputki.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	45	3:13	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4 keskiosa, viimeinen dokumentointitaso (R407, Y416, Y413, Y424). Kaakkoisprofiilin viereen kaivettiin koekuoppa.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	46	3:14	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4 lounaisosa, viimeinen dokumentointitaso (R407, Y416, Y413, Ku420 ja Y421). Suon reunaan kaivettiin koneella koekuoppa.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	47	3:15	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4 lounaisosan kaakkoisprofiili.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	48	3:16	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4 keskiosan kaakkoisprofiili.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	49	3:17	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4 koillisosan kaakkoisprofiili.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	50	3:18	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeojan 4 koillisosan kaakkoisprofiili.	NW	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	51	2:26	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 7:n pintamaat poistettiin kaivinkoneella.	NE	Päivi Hakanpää	2.8.2005		Dia	Kino
125577	52	2:33	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 7, rakennukseen liittyviä kivi- ja puurakenteita, dokumentointitaso I. Kuvan oikeassa laidassa on seinän (R709) ja tulisijan (R710) kiviperustuksen jäännökset.	W	Päivi Hakanpää	3.8.2005		Dia	Kino

Päänumero	Alanumero	Fnro	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125577	53	2:34	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 7:n eteläosa, rakennukseen liittyvien seinän (R709) ja tulisijan (R710) kiviperustuksen jäännökset.	W	Päivi Hakanpää	3.8.2005		Dia	Kino
125577	54	2:35	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 7:n pohjoisosa, dokumentointi taso 1. Kuvan etualalla on puurakenne (R717).	W	Päivi Hakanpää	3.8.2005		Dia	Kino
125577	55	2:27	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 8:n ympäristö ennen avaamista.	SW	Päivi Hakanpää	2.8.2005		Dia	Kino
125577	56	3:0	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 8, Y810, Ku811 ja Y807.	W	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	57	3:2	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 8, E-profiili.	N	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	58	3:3	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 8, S-profiili.	S	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	59	3:20	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 8, SE-osaan kaivettu koekuoppa.	N	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	60	2:29	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 9 ennen avaamista.	N	Päivi Hakanpää	2.8.2005		Dia	Kino
125577	61	3:22	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 9 pohjaan kaivettuna.	SE	Päivi Hakanpää	5.8.2005		Dia	Kino
125577	62	3:24	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 9, lounaisprofiili.	NE	Päivi Hakanpää	5.8.2005		Dia	Kino
125577	63	2:30	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 10 ennen avaamista.	S	Päivi Hakanpää	3.8.2005		Dia	Kino
125577	64	3:28	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 10:n länsiprofiilia.	E	Päivi Hakanpää	5.8.2005		Dia	Kino
125577	65	3:35	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 10, yleiskuva.	S	Päivi Hakanpää	5.8.2005		Dia	Kino
125577	66	3:36	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koeoja 10:n pohja.	S	Päivi Hakanpää	5.8.2005		Dia	Kino
125577	67	3:33	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koekuoppa 11, yleiskuva.	S	Päivi Hakanpää	5.8.2005		Dia	Kino
125577	68	3:31	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koekuoppa 11 pohjaan kaivettuna.	SE	Päivi Hakanpää	5.8.2005		Dia	Kino
125577	69	3:32	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Koekuoppa 11, NE-profiili.	S	Päivi Hakanpää	5.8.2005		Dia	Kino
125577	70	3:19	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	KK14.	NE	Päivi Hakanpää	4.8.2005		Dia	Kino
125577	71	3:30	Hämeenlinna	Linnan kasarmi	Donald Lillqvistin urakka ei ole vielä ohi.		Päivi Hakanpää	5.8.2005		Dia	Kino

Koeoja – ja kuoppakuvaukset

Koeoja 6

Koeoja kaivettiin maneesirakennuksen pohjoispuolelle, koekuoppa 3:n itäpuolelle. Se sijaitsi länteen laskevalla rinteellä, jonka alapuolella kulki Tampereentie ja itäpuolella hiekkatie. Alue oli avointa nurmikenttää.

Koko: 5 x 2,2 metriä, 11 m².

Syvyys: 1,6–1,8 metriä.

Suunta: NW-SE

Maakerrokset mitattiin NE-profiilista:

0–30 cm Savinen pintamulta.

30–74 cm Keltainen karkea hiekka, jonka joukossa oli halkaisijaltaan 2-15 cm kokoisia kiviä.

74–115 cm Mullan- ja hiekkansekainen savi, jonka joukossa oli kiviä, hiiltä ja tiilimurskaa.

115–152 cm Vaaleanharmaa ja ruskea savi, jonka joukossa oli vähän tiilimurskaa ja puuta.

Kerroksen pohjan korkeudelle ulottui muutaman ison kiven pinta.

152–180cm Vaaleanharmaa ja – ruskea hiesu, jonka joukossa oli rautasaostumia. Kerroksen pinnalla oli runsaasti suuria kiviä. Kivien koot olivat 60 x 40 ja 40 x 30 cm.

Maakerrokset mitattiin SW-profiilista:

0–15 cm Savinen pintamulta.

15–75 cm Mullan- ja hiekkansekainen savi, jonka joukossa oli tiiltä, laastia ja maatumutta puuta.

Kerroksessa oli rautalevyjä sekä 1900-luvun posliinia.

75–85 cm Luonnonvalkoinen laastikerros.

85–160 cm Vaaleanharmaa ja – ruskea hiesu, jonka joukossa oli rautasaostumia. Kerroksessa oli noin 125 cm maan pinnan alapuolella kiviä, joiden koot olivat 60 x 40 ja 40 x 30 cm.

Koeoja 9

Koeoja kaivettiin Kasarmin pihalle, muuntajan itäpuolelle. Paikalla on sijainnut vanhan kaupungin tori. Muuntaja on rakennettu 1900-luvun alkupuolella. Alue toimii nykyisin pysäköintipaikkana.

Koko: 3,5 x 2,3 metriä, 8 m².

Suunta: NW-SE

Maakerrokset mitattiin SW-profiilista:

0–5 cm Sora.

5–20 cm Harmaa savi.

20–35 cm Vaaleanharmaa savi.

35–100 cm Kiviperustus. Kivet olivat suorakaiteen muotoisiksi lohkottuja. Ne oli ladottu kahteen kerrokseen värjäytyneeseen hiesuun, jonka joukossa oli rautasaostumia. Kivien koko oli 55 x 30 ja 40 x 35 cm. Kiviperustuksen pinta oli 85. 50 m mpy.

100–113 cm Hiekkansekainen sora, jonka joukossa oli pieniä kiviä ja rautasaostumia. Kivien koot olivat noin 15 x 10 ja 5 x 5 cm.

113–145 cm Vaaleanruskea ja keltainen karkea hiekka, jonka joukossa oli vähän pieniä kiviä ja rautasaostumia.

145–225 cm Vaaleanruskea ja keltainen soransekainen hiekka. Kerroksen pohjalla oli luonnonkiviä tiiviisti noin 40 cm paksuudelta. Niiden koot olivat 20x20, 15x10 ja 5x5cm. Kivien pinnat olivat korkeudella 84.05 m mpy. Hiekka kivien välissä oli hyvin kovaa.

225–235 cm Vaaleanruskea hieno hiekka.

Koeoja 10

Koeoja kaivettiin mäen etelärinteen alapuolelle. Se sijaitsi Tampereentien suuntaisen polun ja hiekkatien välisellä alueella. Mäen päällä oli sijainnut vanhan kaupungin kirkko, kellotapuli ja hautausmaa. Koeojan ympäristö oli nurmikenttää. Alueella kasvoi pensaita ja pieniä puita. Rinteen reunasta oli kuorittu maata. Maaperän pilaantuneisuus -tutkimuksia varten rinteestä kuorittiin pintamaata kaivinkoneen kauhan leveydeltä. Maasta löytyi vähän luoteja. S-seinämässä oli heti pintamullan alla rautalevy, jonka alla oli betonirakenne.

Koko: 6,5 x 1,9 metriä, 12,35 m².

Syvyys: 1,05–1,95 metriä.

Suunta: N-S

Maakerrokset mitattiin N-profiilista:

0–30 cm Tummanruskea tiilimurskankainen multa

30–195 cm Savensekainen hiesu, jonka seassa oli tiilimurskaa. Kerroksessa oli profiilissa näkyvissä maatonutta puuta, noin 70 cm pohjasta ylöspäin. Kerroksen pohjalla oli isoja luonnonkiviä. Niiden koot olivat 50x100 ja 30x50. Kivien välissä oli hiesunsekainen sora. Kerroksessa oli jonkin verran luoteja.

Koeoja 11

Koeoja kaivettiin puretun maneesirakennuksen eteläpuolelle, koeojien 4 ja 5 väliin. Se sijaitsi etelään laskevalla rinteellä, jonka alapuolella kulki Tampereentie ja itäpuolella oli hiekkatie. Alue oli avointa nurmikenttää.

Koko: 4 x 1,25 metriä, 5 m².

Syvyys: 2.00–2.25 metriä.

Suunta: NW-SE

Maakerrokset mitattiin NE-profiilista:

0–15 cm Ruskea hiekankainen multa.

15–36 cm Keltaisenruskea hieno hiekka.

36–130 cm Sekoittunut turvekerros, jonka joukossa oli savilinssejä, laastia, keltaista hiekkaa, tiilimurskaa, kiviä ja vähän puun paloja. Kerroksessa oli 1900-luvun posliini- sekä lasiastian paloja, kirkasta ikkunalasia, pullolasia ja betoninpaloja.

130–225 cm Turvekerros. Kuopan pohjalle nousi pohjavesi.

Maaperän pilaantuneisuustutkimuksiin liittyvät tarkastetut kuopat (Numerointi Ramboll oy RKK)

Koekuopista seitsemän (RKK11-17) sijaitsi Tykistömuseon pihalla ja yksi Kenraalintalon luoteispuolella olevassa puistossa. Koekuoppien koot olivat noin 2 x 2 m ja syvyydet 2-2,5 m. Koekuoppien sijainnit mittasi Virve Jokinen (Liite 3.2).

Koekuoppa RKK11

Entisen pajan vierellä olleen koekuopan maakerrokset olivat:

0–5 cm Karkea hiekka.

5–25 cm Hiekankainen savi, jonka joukossa oli tiilimurskaa.

25–45 cm Keltainen hienohiekka.

45–190 cm Moreeni, jonka joukossa oli rautasaostumia.

Koekuoppa RKK12

Entisen korjaamon vierellä olleen koekuopan maakerrokset olivat:

- 0–45 cm Hiekan- ja hiesunsekainen sora, jonka joukossa oli tiilenpaloja.
- 45–250 cm Moreeni.

Koekuoppa RKK13

Öljynvaihtopaikan vierellä olleen koekuopan maakerrokset olivat:

- 0–2 cm Sepeli
- 2–35 cm Sora
- 35–38 cm Maatunut puukerros, joka ei ollut yhtenäinen.
- 38–100 cm Keltainen hieno hiekka.
- 100–120 cm Tiilimurskankainen savi, jonka joukossa oli myös tiilen paloja.
- 120–200 cm Hiekka ja savikerroksia, joiden joukossa oli isoja pyöreitä kiviä ja rautasaostumia.
Kivien koko oli noin 40 x 40 cm.

Koekuoppa RKK 14

Kuoppa sijaitsi vuonna 1913 rakennetun hevostallin itäpuolella. Paikalla on sijainnut suuri käymälärakennus, joka on merkitty vuoden 1896 venäläiseen asemapiirroskarttaan. Maakerrokset mitattiin SE-profiilista:

- 0–30 cm Karkea hiekka.
- 30–125 cm Rakennuksen kiviperustus. Ylimmät kivet oli lohkottu suorakaiteen muotoisiksi.
Alimmaisat kivet oli ladottu hiekankaiseen saveen. Rakenne oli lähes NE-SW-suuntainen.
- 125–170 cm Sini- ja vaaleanharmaa savi
- 170–190 cm Puunsekainen savi, jonka joukossa oli tiilimurskaa.
- 190–220 cm Värjäytynyt savi. Koekuopan pohja täyttyi pohjavedellä.

Koekuoppa RKK15

Koekuoppa sijaitsi aivan rannan lähellä. Sen maakerrokset olivat:

- 0–20 cm Pintamulta.
- 20–40 cm Mullansekainen hiekka, jonka joukossa oli kiviä, asfalttia ja tiilimurskaa.
- 40–160 cm Keltainen hieno hiekka, jonka joukossa oli pyöreitä kiviä ja tiilenpaloja.
- 160–220 cm Siniharmaa savi, jonka joukossa oli rautasaostumia.

Koekuoppa RKK16

Entisen pajan ja asekorjaamon vieressä olleen koekuopan maakerrokset olivat:

- 0–5 cm Karkean hiekankainen sora.
- 5–20 cm Sepeli.
- 20–40 cm Karkea hiekka. Kerroksessa oli kuitukangas.
- 40–100 cm Tiilimurskankainen savi, jonka joukossa oli puuta, hiekkää ja kiviä. Kerroksessa oli myös kattotiilenpaloja.
- 100–160 cm Vaaleanruskea hiekankainen savi, jonka joukossa oli isoja kiviä ja tiilenpaloja.
- 160–210 cm Siniharmaa savi, jonka joukossa oli rautasaostumia.

Koekuoppa RKK17

Kuoppa sijaitsi tiilisen kasarmirakennuksen itäpuolella ja Tykistömuseon toimiston koillispuolella.

Koekuopan maakerrokset olivat:

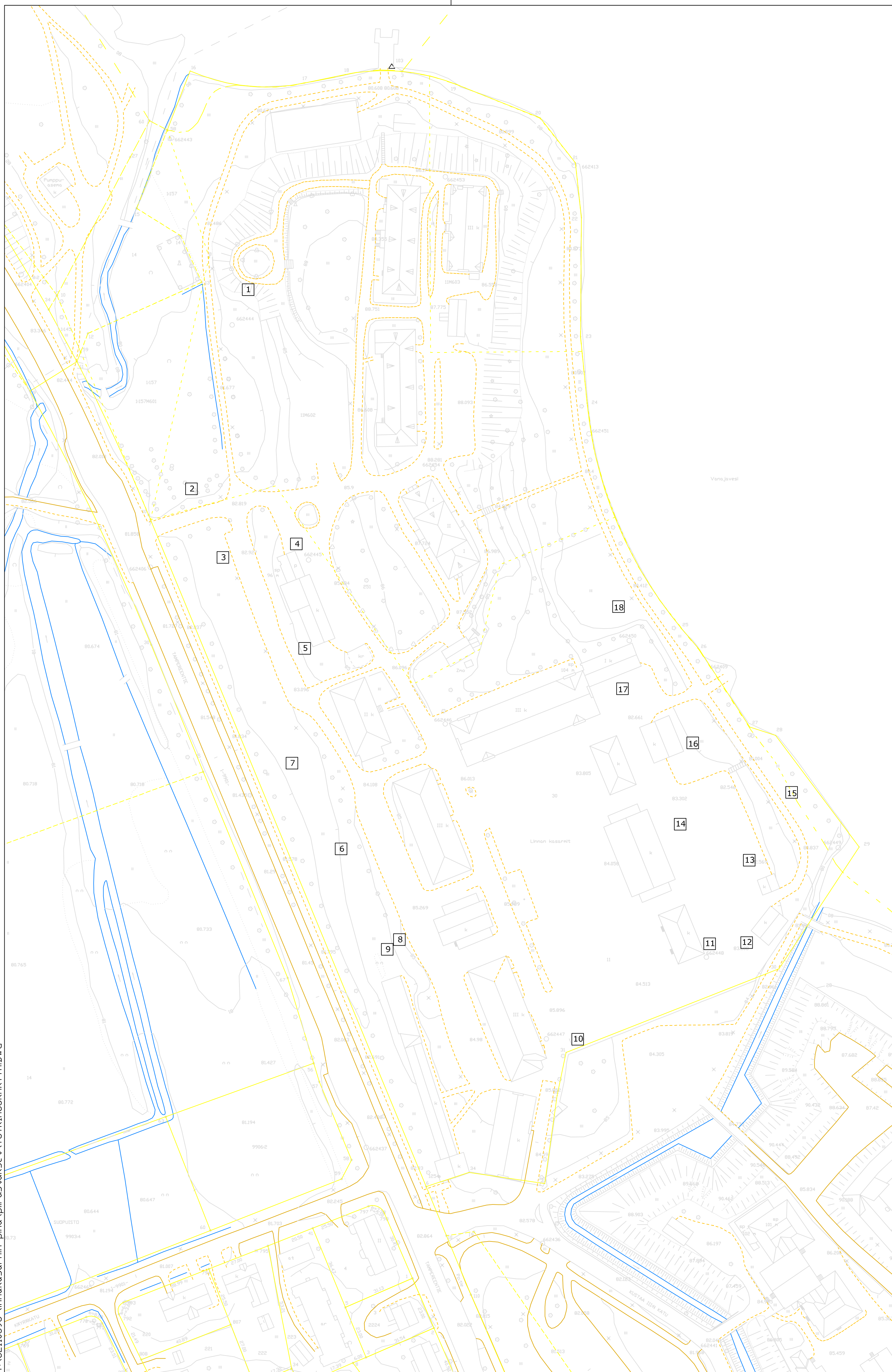
- 0–26 cm Soransekainen hiekka.
- 26–32 cm Ruskea, kova hiekka.
- 32–42 cm Keltainen, karkea hiekka.
- 42–75 cm Hiekkansekainen, savi, jonka joukossa oli hiiltä, tiilimurskaa ja pieniä kiviä. Maakerroksesta löytyi 1900-luvun posliinia ja kirkasta ikkunalasia.
- 75–130 cm Vaaleanharmaa savi, jonka joukossa oli rautasaostumia.
- 130–230 cm Tummanruskea sekä vaalean- ja tummanharmaa hiekkansekainen savi, jonka joukossa oli lohkottuja ja pyöreitä kiviä ja tiilen paloja. Kivien koko oli 50 x 40 ja 20 x 15 cm. Kuopan pohjalle nousi pohjavesi.

Koekuoppa RKK18

Kuoppa sijaitsi tiilisen kasarmirakennuksen koillispuolella ja Kenraalintalon luoteispuolella olevassa puistossa. Alue oli nurmikenttää. Kuopan maakerrokset olivat seuraavat:

- 0–10 cm Pintamulta
- 10–40 cm Keltainen hieno hiekka, jonka joukossa oli tiilen paloja.
- 40–130 cm Siniharmaa savi. Kerroksessa oli hiekkansekkaisia multalinssejä.
- 130–180 cm Siniharmaa savi, jonka joukossa oli rautasaostumia.

Y:\82110595 linnakasarmin_pina_vaijrus_tukset\TUTKIMUSKARTTA.DWG

k.osa/ kylä	korttel/ tila	Tontti/ Rnco	Viranomaisen merkintä	
Rakennuslupamenpide			Piiustuslaji	
Maaperän haitta-aineselvitys				
Rakennuskohteen nimi ja osoite			Piiustuksen sisältö	
Puolustushallinto			Mittakaava	
Linnakasarmin alue			1:1 000	
Hämeenlinna				
	Ramboll PL 718, Aleksanterinkatu 21 A 33101 Tampere puh. 020 755 6800 fax 020 755 6801 www.ramboll.fi	Suunn. ala	Työnro	Tiedosto
		YMP	82110595	
Piiustusnr		Piiustuskla		Muutos
3		3		
Suunn.(nimi, tutkinto, allekirj.)	Piirt.	Hyv.	Pvm	
TPI	TPI		26.8.2005	

Koeoja 10

Koeoja 7

Koeoja 5

Koeoja 8

Koeoja 11

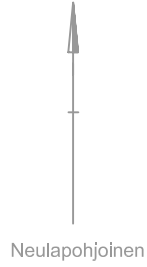
Koeoja 4

Koeoja 6

Koeoja 3

Koeoja 1 & 2

Koeoja 9

Vanajavesi

Linnan kasarmit

40 m

662437
X= 66148.453
Y= 24794.991

1254
X= 66135.50
Y= 24826.30
Z= 83.719

HÄMEENLINNA Linnan kasarmien koekaivaus Päivi Hakanpää 2005	Yleiskartta Kaivausalueet 1-11 Mk 1:1000
MITTAUSDOKUMENTOINTI Päivi Hakanpää, Donald Lillqvist 2005 Puht. pllrt. Donald Lillqvist 2006 (Pohjakartta Hämeenlinnan kaupunki)	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI
Liite 4	

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus löytöluettelo 2005

Liite 5.1

Päivi Hakanpää

KM2005060:1-189

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	1	Koeoja 1	106	66301,81	24874,21	83,56	Kupariseos	Nappi	Pyöreän, litteän ja keskeltä kuperan napin pinnat ovat sileät. Keskellä on neljä reikää.	1	Halk. 17, paks. 2	1,2
2005060	2	Koeoja 1	112				Fajanssi	Astia	Pohja- ja kylkipalat ovat tinalasitettuja.	2		3,77
2005060	3	Koeoja 1	112				Valkosavi	Liitupiipun varsi		1		3,99
2005060	4	Koeoja 1	114				Fajanssi	Astia	Kylkipalassa on vain vähän tinalasitetta jäljellä. Tinalasitteessa on jälkiä sinisestä maalauskoristelusta.	1		1,3
2005060	5	Koeoja 1	114				Punasavi	Astia	Kylkipalojen sisäpinnalla on vaaleankellertävä lyijylasite.	2		7,05
2005060	6	Koeoja 1	114				Valkosavi	Liitupiipun varsi	Toisen katkelman vartta kiertää kaksi ympyräaiheista koristekuviota ja niiden välissä on matala ura.	2		3,01
2005060	7	Koeoja 1	114				Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vaaleanvihertävää ja irisoitunutta.	1	Paksuus 1,5	1,69
2005060	8	Koeoja 1	115				Fajanssi	Astia	Tinalasitettu kylkipala.	1		0,31
2005060	9	Koeoja 1	115				Punasavi	Astia	Reunapalan sisä- ja ulkopinnalla on vihreä lyijylasite. Ulkoreunan yläosassa on kaksi vaakasuoraa uraa. Urissa sekä reunan päällä on vaaleaa savilietettä.	1	Reunan halk. 200	7,26
2005060	10	Koeoja 1	115				Punasavi?	Astia	Lasittamaton reunapala.	1		1,68
2005060	11	Koeoja 1	115				Valkosavi	Liitupiipun varsi		1		3,12

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	12	Koeoja	1	115			Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vihertävää ja irisoitunutta.	3	Paksuus 1-1,5	3,03
2005060	13	Koeoja	1	116			Punasavi	Astia	Reunapalan sisäpinnalla on väritön lyijylasite ja bolus-koristelua. Reunan päällä on vaalea saviliete. Reunan ulko-osassa on kaksi vaakasuoraa uraa. Pala on todennäköisesti matalasta vadista.	1	Reunan halk. 210	29,76
2005060	14	Koeoja	1	116			Valkosavi	Liitupiipun varsi		2		5,48
2005060	15	Koeoja	1	117			Rauta	Esineen katkelma	Levymäisen kappaleen toinen pää on suorakaiteenmuotoinen ja toinen kolmiomainen.	1	103x48x11	149,88
2005060	16	Koeoja	1	117			Fajanssi	Astia	Kylkipala.	1		0,69
2005060	17	Koeoja	1	117			Valkosavi	Liitupiipun varsi		1		0,49
2005060	18	Koeoja	1	117			Lasi	Pullo	Kylkipalan lasimassa on vihreä.	1		2,9
2005060	19	Koeoja	1	120			Kupariseos	Esineen katkelma	Levymäisiä katkelmia. Suuremmassa katkelmassa on reikä (halk. 2,5).	2	20x11x0,5 ja 13x6x0,5	0,29
2005060	20	Koeoja	1	120			Rauta	Varras	Suorakaiteenmuotoinen varsi on toisesta päästä taivutettu lenkille.	1	54x8x4	9,45
2005060	21	Koeoja	1	120			Rauta	Naula	Kaikkien naulojen varret ovat suorakaiteenmuotoiset. Yhden varsi on suorakaiteenmuotoinen, toisen on pyöreä ja kolmannen nelikulmainen.	3	Kanta 10-16, pituus 54-79, varren paks. 4-9	41,74
2005060	22	Koeoja	1	120			Posliini	Astia	Pohjapalan sisäpinnalla on sinisellä maalattua maisema-aiheista koristelua. Pohjassa on jalkalista.	1	Pohjan halk. 80	6,72
2005060	23	Koeoja	1	120			Fajanssi	Astia	Tinalasitettuja kylki- ja reunapaloja.	5	Reunan halk. n. 100	3,4

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	24	Koeoja	1	120			Fajanssi	Astia	Tinalasitettujen kylkipalojen massa on punertava.	2		4,73
2005060	25	Koeoja	1	120			Fajanssi	Astia	Kylkipaloissa on vain vähän tinalasitetta jäljellä.	2		7,47
2005060	26	Koeoja	1	120			Punasavi	Astia	Reuna- ja kylkipalojen sisäpinnalla on kellertävä lyijylasite. Reunapalan ulkopinnalla reunan alapuolella on vaakasuora ura.	2		4,94
2005060	27	Koeoja	1	120			Punasavi	Astia	Kylkipalan toisella pinnalla on jälkiä lyijylasitteesta ja vaaleasta savilietteestä. Astia ollut mahdollisesti bolus-koristeltu.	1		3,04
2005060	28	Koeoja	1	120			Punasavi	Astia	Pohja- ja kylkipalojen sisäpinnalla on lyijylasitetta. Palat ovat mahdollisesti kulhosta.	2	Pohjan halk. 100	27,1
2005060	29	Koeoja	1	120			Punasavi	Astia	Kaareva kylkipala on mahdollisesti profiloinnin kohdalta.	1		11,56
2005060	30	Koeoja	1	120			Punasavi	Astia	Kylkipaloja. Toisessa palassa on väritön lyijylasite ja vaalea saviliete, joka on peräisin mahdollisesti bolus- tai engobe-koristelusta. Toisessa palassa on jäänteitä savilietteestä.	2		5,8
2005060	31	Koeoja	1	120			Valkosavi	Liitupiipun pesä	Katkelman reunaa kiertää matalien neliömäisten painanteiden rivi ja sen pinnalla on nauhamaisia, pyöreään päähän päättyviä kohokuvioita (ns. simpukkakoristelu). Sisäpuoli on nokeentunut. Piippu on 1700-luvun hollantilaista tyyppiä.	1		3,27
2005060	32	Koeoja	1	120			Valkosavi	Liitupiipun varsi		12		21,51
2005060	33	Koeoja	1	120			Lasi	Astia	Lasimassaltaan kirkas kylkipala.	1		0,7

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	34	Koeoja 1	120				Lasi	Pullo	Lasimassa on vihertävää ja hyvin irisoitunutta.	1		83,82
2005060	35	Koeoja 1	120				Lasi	Ikkuna	Lasimassa on kirkas ja irisoitunut.	1	Paksuus 1	0,8
2005060	36	Koeoja 1	120				Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vihertävää ja osassa paloista irisoitunutta.	6	Paksuus 1-2	4,9
2005060	37	Koeoja 1	122				Valkosavi	Liitupiipun varsi		1		2,39
2005060	38	Koeoja 1	122				Palanut savi		Yhdessä palassa on toisella pinnalla painanteita.	3		10,51
2005060	39	Koeoja 1	123				Rauta	sinkilä	Esineen varsi on neliömäinen ja kaarelle taivutettu. Kärjet ovat terävät.	1	64x29x6	17,31
2005060	40	Koeoja 1	123				Rauta	Varras	Suorakaiteenmuotoinen levymäinen kappale, jonka toinen pää on osittain taittunut. Taittuneeseen päähän liittyy n. 2 cm lenkki.	1	99x19x5	24,8
2005060	41	Koeoja 2	204				Kupariseos	Esineen katkelma	Kaarevia levymäisiä katkelmia.	2	17x4x2 ja 14x10x1	0,75
2005060	42	Koeoja 2	204				Rauta	Astia	Rautapadan reunapala. Reuna on suora ja kääntyy hieman ulospäin.	1	Suun halk. 260	763,38
2005060	43	Koeoja 2	204				Rauta	Pala	Katkalman halkaisija on soikean muotoinen. Kappaleen päällä on mahdollisesti jäänteitä orgaanisesta materiaalista, kuten puusta.	1	31x20x11	4,44
2005060	44	Koeoja 2	204				Rauta	Naula	Kaikkien nautojen varret ovat suorakaiteenmuotoiset. Yhden naulan kanta on koukkupäinen, toisen neliömäinen ja kolmannen pyöreä. Yhdessä ei ole kantaa.	4	Kanta 12-16, pituus 53-92, varren paks. 5-8	56,48
2005060	45	Koeoja 2	204				Fajanssi	Astia	Tinalasitettuja kylkipaloja. Toisessa palassa on punaisella, vaaleanpunaisella ja vaaleanvihreällä maalattua koristelua.	2		1,63

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	46	Koeoja 2	204				Fajanssi	Astia	Kaarevien kylkipalojen tinalasite on sinertävä.	4		15,7
2005060	47	Koeoja 2	204				Punasavi	Astia	Reunapalassa tai vadin profiloitu kylkipalassa on jäänteitä lyijylasitteesta ja savilietteestä.	1		4,48
2005060	48	Koeoja 2	204				Punasavi	Astia	Reuna- ja kylkipalojen sisäpinnalla on vihreä lyijylasite sekä vaaleaa savilietettä paikoitellen. Astiassa on ollut todennäköisesti bolus-koristelu.	4	Suun halk. n. 200	9,77
2005060	49	Koeoja 2	204				Punasavi	Astia	Kylkipalojen toisella pinnalla on vaaleanvihreä lyijylasite.	2		1,68
2005060	50	Koeoja 2	204				Punasavi	Astia	Pohjapala.	1	Pohjan halk. 100	8,39
2005060	51	Koeoja 2	204				Valkosavi	Liitupiipun pesä	Kylkipala.	1		0,29
2005060	52	Koeoja 2	204				Valkosavi	Liitupiipun varsi		3		4,27
2005060	53	Koeoja 2	204				Lasi	Astia	Pohja- ja kylkipalojen lasimassa on kirkas.	7		18,26
2005060	54	Koeoja 2	204				Lasi	Astia	Kylkipalan lasimassa on vedenvihreä.	1		0,82
2005060	55	Koeoja 2	204				Lasi	Pullo	Kylkipalan lasimassa on vihreä.	1		5,11
2005060	56	Koeoja 2	204				Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vihertävä.	8	Paksuus 1	2,19
2005060	57	Koeoja 2	204				Lasi	Kuona	Lasimassa on sinertävä.	2		86,99
2005060	58	Koeoja 2	204				Palanut savi			1		5,25
2005060	59	Koeoja 2	204				Nahka	kengänpohja?	Levymäisiä kappaleita, joissa on säännöllisissä riveissä pieniä, soikeahkoja reikiä. Muutamissa reiissä vielä nahkanarun jäänteitä jäljellä.	4	28-72x17-34x3	10,22

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	60	Koeoja 2	206				Posliini	Astia	Kylkipalan ulkopinnalla on sinisellä maalattua maisema-aiheista koristelua.	1		0,89
2005060	61	Koeoja 2	206				Punasavi	Astia	Reuna- ja kylkipalojen sisäpinnalla on jäänteitä lasitteesta.	2		2,27
2005060	62	Koeoja 2	206				Valkosavi	Liitupiipun varsi		1		1,72
2005060	63	Koeoja 2	206				Lasi	Astia	Pohja- ja kylkipalat ovat lasimassaltaan kirkkaita. Todennäköisesti maljakosta tai vastaavasta lasimaljasta. Samaa astiaa kuin 2005060:77.	11	Pohjan halk.n. 110	131,19
2005060	64	Koeoja 2	206				Lasi	Pullo	Reuna- ja kylkipalat ovat pienestä pullosta. Lasimassa on vaaleanvihreää ja ohutta. Mahdollisesti 1700-luvun loppupuolen kartiokaulaisesta pullosta, jota kutsutaan "Hämeenlinnalaiseksi".	2		2,78
2005060	65	Koeoja 2	206				Lasi	Pullo	Kylkipalat ovat lasimassaltaan rusehtavan vihreitä.	2		9,8
2005060	66	Koeoja 2	207				Rauta	Esineen katkelma	Poikkileikkaukseltaan pyöreä varsi levenee kolmiomaiseksi, talttamaiseksi pääksi. Varsi on taivutettu. Kolmiomaisen osan keskellä on suorakulmainen reikä (2x5 mm).	1	77x25x12	44,68
2005060	67	Koeoja 2	207				Rauta	Naula	Varsi on suorakaiteenmuotoinen ja kanta pyöreä.	1	Kanta 16, pituus 55, varren paks. 5	12,08
2005060	68	Koeoja 2	207				Posliini	Astia	Pohjapalan ulkopinnalla on sinisellä maalattua maisema-aiheista koristelua. Pohjassa on jalkalista. Pala on todennäköisesti kupista.	1		5,13
2005060	69	Koeoja 2	207				Posliini	Astia	Pohjapala.	1	Pohjan halk. 70	3,11

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	70	Koeoja 2	207				Punasavi	Astia	Reunapalan sisäpinnalla on väritön lyijyylasitus. Lasitteen alla on vaalea saviliete, jossa on 1 mm leveä vaakasuora tummanpunainen juova.	1		7,69
2005060	71	Koeoja 2	207				Punasavi	Astia	Reunapalan sisäpinnalla, reunan päällä sekä ulkopinnalla reunan alla on vaaleaa savilietettä.	1		3,08
2005060	72	Koeoja 2	207				Punasavi	Astia	Pohjapala. Astian kylki kaartuu ulospäin pohjasta katsottuna.	1	Pohjan halk. n. 120	2,4
2005060	73	Koeoja 2	207				Punasavi	Astia	Kylkipaloja eri astioista. Yhdessä palassa on profilointia. Kahdessa palassa on jäänteitä lyijyylasitteesta.	4		10,25
2005060	74	Koeoja 2	207				Punasavi	Astia	Pohjapala.	1		5,66
2005060	75	Koeoja 2	207				Valkosavi	Liitupiipun pesä	Reuna- ja kylkipala.	2		1,56
2005060	76	Koeoja 2	207				Valkosavi	Liitupiipun varsi		3		5,24
2005060	77	Koeoja 2	207				Lasi	Astia	Pohjapalojen lasimassa on kirkas. Pohjassa on pyöreä painauma. Todennäköisesti maljakosta tai vastaavasta lasimaljasta. Samaa astiaa kuin 2005060:63.	2	Pohjan halk. n. 110	78,94
2005060	78	Koeoja 2	207				Lasi	Pullo	Kylkipaloja on kahdesta eri pullost. Toisen lasimassa on vihreä ja toisen vaaleanvihertävä.	2		4,32
2005060	79	Koeoja 2	208				Rauta	Esineen katkelma	Katkelman toinen pää on suorakaiteenmuotoinen ja toinen pää kapenee viistosti.	1	46x25x9	24,58
2005060	80	Koeoja 2	208				Punasavi	Kaakeli	Kaarevan kiinnityslistan pala.	1	Listan leveys 15	20,77
2005060	81	Koeoja 2	208				Valkosavi	Liitupiipun varsi		2		3,34

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	82	Koeoja 2	211				Rauta	Naula	Varsi on suorakaiteenmuotoinen ja katkennut. Kanta on pyöreä.	1	Kanta 14, pituus 32, varren paks. 6	7,57
2005060	83	Koeoja 4	404				Punasavi	Astia	Reunapalan sisä- ja ulkopinnalla on kellertävän vihreä lyijyylasite.	1	Reunan halk. 17	3,54
2005060	84	Koeoja 4	404				Lasi	Astia	Kylkipalan lasimassa on kirkas.	1		0,5
2005060	85	Koeoja 4	404				Lasi	Pullo	Reuna- ja kylkipalojen lasimassa on kirkas. Todennäköisesti apteekkilasia.	4	Suun halk. sisä 15, ulko 23	20,5
2005060	86	Koeoja 4	404				Lasi	Pullo	Kylkipalojen lasimassa on vihreä.	2		7,27
2005060	87	Koeoja 4	406				Posliini	Astia	Reunapalan sisäpinnalla on valkoinen tinalasite, jolle on maalattu punaisella kasviaiheista koristelua. Ulkopinta on kahvinruskea. Batavian eli ns. "café au lait" -posliinia.	1		1,64
2005060	88	Koeoja 4	406				Posliini	Astia	Reunapalan sisäpinnalla on sinisellä maalattua vaakasuoraa ja vinottaista viivakoristelua.	1		0,25
2005060	89	Koeoja 4	406				Fajanssi	Astia	Tinalasitettujen pohja- ja kylkipalojen sisäpinnalla on eri sävyisillä sinisillä maalattuja kasvi- ja ympyräviiva-aiheita. Pohjassa on jalkalista. Palat ovat todennäköisesti kulhosta tai lautasesta. Samaa astiaa kuin KM 2005060:124.	4	Pohjan halk. 180	37,38
2005060	90	Koeoja 4	406				Fajanssi	Astia	Tinalasitettu pohjapala.	1	Pohjan halk. n. 70	10,05

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	91	Koeoja 4	406				Fajanssi	Astia	Tinalasitettujen kahvapalojen reunoilla on lehväaiheista kohokuvia. Kohokuvio ulottuu myös kahvan päälle muodostaen nypyn, jonka alta lähtee sinisiä kukka-aiheisia siirtokuvioita kahvan ulkopintaa alaspäin. Todennäköisesti teekannusta tai kastikekulhosta.	3	Kahvan leveys 16	21,76
2005060	92	Koeoja 4	406				Fajanssi	Astia	Tinalasitettuja kylkipaloja.	2		3,19
2005060	93	Koeoja 4	406				Kivitavara	Astia	Kahvapalassa on vaaleanharmaa suolalasilite. Kahvan ulkopinnalla on vaakasuora ura sekä matala profilointi.	1	Kahvan leveys 25	15,29
2005060	94	Koeoja 4	406				Punasavi	Astia	Kylkipalan sisäpinnalla rusehtava lyijylasilite ja bolus-koristelua. Ulkopinnalla on rihlausta.	1		29,76
2005060	95	Koeoja 4	406				Punasavi	Astia	Reuna- ja kylkipalojen sisäpinnalla ja reunan päällä on merkkejä lyijylasitteesta ja savilietteestä. Ulkopinnalla reunan alapuolella on kohta, josta kahva on lohjennut irti.	3	Reunan halk. n. 200	33,82
2005060	96	Koeoja 4	406				Punasavi	Astia	Reuna- ja kylkipalojen sisäpinnalla on merkkejä savilietteestä. Ulkoreunassa on paksunnos.	3	Reunan halk. n. 200	21,52
2005060	97	Koeoja 4	406				Punasavi	Astia	Kaareva ja kierteinen padan kahvapala. Savimassa on karkeaa ja sekoitteena mm. suuria kvartsikiteitä.	1		12,55
2005060	98	Koeoja 4	406				Punasavi	Astia	Kylkipaloja eri astioista. Yhdessä palassa on sisäpinnalla väritön lyijylasilite. Toisessa palassa on sisä- ja ulkopinnalla kellertävän vihreä lyijylasilite. Kolmannessa palassa on ulkopinnalla kaksi vaakasuoraa syvempää uraa ja rihlausta.	3		24,51

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	99	Koeoja 4	406				Valkosavi	Liitupiipun pesä	Koristelemattoman pesän ulkopinta on paikoitellen tummunut. Takaosassa on soikeahko kanta.	1	Pesän halk.: ulko 22, sisä 18, kopan paks. 22	12,6
2005060	100	Koeoja 4	406				Valkosavi	Liitupiipun pesä	Katkelman alaosaan on kaiverrettu koristekuvioita, mm. joko kirjainyhdistelmä CF tai CP. Kanta on pyöreähkö.	1		5,8
2005060	101	Koeoja 4	406				Valkosavi	Liitupiipun pesä	Kylkipaloja eri liitupiipuista. Suurimman katkelman sisäpinta on nokinen ja sen takaosassa on soikeahko kanta.	3		6,6
2005060	102	Koeoja 4	406				Valkosavi	Liitupiipun varsi	Yhdessä varren katkelmassa mukana osa pesän takaosan kantaa.	10		31,56
2005060	103	Koeoja 4	406				Lasi	Esine	Pyöreähkö ja sileäpintainen musta helmi on molemmista päistä tasoitettu. Keskellä on pyöreä reikä.	1	Halk. 10	1,42
2005060	104	Koeoja 4	406				Lasi	Astia	Lasimassaltaan kirkkaan juomalasin reunapala, jossa on kohokuviona miehen kasvot profiilissa sekä kaksi lehvää miehen molemmin puolin. Hahmon yläpuolella kiertää kolme vaakasuoraa uraa n.12 mm reunan alapuolella. Lasi on todennäköisesti Iittalan lasitehtaan 1900-luvun alun lasisarjaa, jota koristavat Suomen sodan 1808-09 sekä kansallisten suurmiesten kuvat.	1	Reunan halk. 60	19,4
2005060	105	Koeoja 4	406				Lasi	Astia	Lasimassaltaan kirkkaan kulmikkaan astian reuna- ja kylkipaloja. Todennäköisesti korkeasta lasista tai maljakosta.	1	Reunan halk. 60	39,49
2005060	106	Koeoja 4	406				Lasi	Astia	Kylkipalojen lasimassa on vedenvihreä.	4		6,94
2005060	107	Koeoja 4	406				Lasi	Astia	Kylkipalan lasimassa on kirkas.	1		0,93

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	108	Koeoja	4	406			Lasi	Astia	Kylkipalan lasimassa on vihertävä.	1		0,87
2005060	109	Koeoja	4	406			Lasi	Astia	Kylkipalojen lasimassa on kirkas.	2		3,22
2005060	110	Koeoja	4	406			Lasi	Pullo	Suu- ja kylkipalan lasimassa on vihreä.	2	Suun halk. 20	5,49
2005060	111	Koeoja	4	406			Lasi	Pullo	Kylkipalojen lasimassa on vihertävän ruskea.	5		9,25
2005060	112	Koeoja	4	406			Lasi	Pullo	Kylkipalan lasimassa on ruskea.	1		5,85
2005060	113	Koeoja	4	406			Lasi	Pullo	Kylkipalojen lasimassa on kellertävän ruskea.	10		9,4
2005060	114	Koeoja	4	406			Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vihertävä ja irisoitunut.	4	Paksuus 1-1,5	2,51
2005060	115	Koeoja	4	406			Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vihertävä. Joukossa on myös reunapaloja. Suurin osa paloista on poistettu, vrt. poistetut löydöt 2.	141	Paksuus 1-2	344,6
2005060	116	Koeoja	4	406			Pii	Iskos	Toinen paloista on väriltään vaaleanruskea ja toinen vaaleanharmaa.	2	31x12x4 ja 18x17x4	3,44
2005060	117	Koeoja	4	406				Kuona		1		6,25
2005060	118	Koeoja	4	409			Lasi	Astia	Kylkipalojen lasimassa on kirkas.	2		3,77
2005060	119	Koeoja	4	409			Lasi	Astia	Reunapalan lasimassa on vedenvihreä.	1		1,59
2005060	120	Koeoja	4	409			Lasi	Astia	Reunapalan lasimassa on tummanvihreä. Reuna taipuu ulospäin. Pala on mahdollisesti sokerikulhosta tai vastaavasta pienestä astiasta.	1		7,16
2005060	121	Koeoja	4	409			Lasi	Astia	Reunapalan lasimassa on vihertävä.	1		1,83
2005060	122	Koeoja	4	409			Lasi	Pullo	Kylkipalan lasimassa on kellertävän ruskea.	1		21,04
2005060	123	Koeoja	4	412			Posliini	Astia	Tinalasitettu pohjapala.	1		6,81

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	124	Koeoja 4	412				Fajanssi	Astia	Tinalasitetun pohjapalan sisäpinnalla on sinisellä maalattua pallo- ja vaakasuoraviiva-aiheista koristelua. Pohjassa on jalkalista. Samaa astiaa kuin 2005060:89.	1		8,56
2005060	125	Koeoja 4	412				Valkosavi	Liitupiipun pesä	Toisessa katkelmassa on pyöreähkö kanta. Molempien katkelmien sisäpinta on nokinen.	2		8,3
2005060	126	Koeoja 4	412				Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vihreä ja muutamissa paloissa irisoitunut. Joukossa myös reunapaloja.	82	Paksuus 1-2	204,13
2005060	127	Koeoja 4	421/Ku 420				Fajanssi	Astia	Tinalasitettuja kylkipaloja.	2		2,22
2005060	128	Koeoja 4	421/Ku 420				Valkosavi	Liitupiipun varsi		2		2,33
2005060	129	Koeoja 4	421/Ku 420				Lasi	Astia	Kylkipalan lasimassa on kirkas.	1		4,25
2005060	130	Koeoja 4	421/Ku 420				Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vihreä. Joukossa on reunapaloja.	19	Paksuus 1-1,5	27,11
2005060	131	Koeoja 4	421/Ku 420				Palanut savi		Palassa on pyöreähkö painanne.	1		3,91
2005060	132	Koeoja 4	422				Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vihreä. Joukossa on myös reunapaloja.	36	Paksuus 1-2	38,05
2005060	133	Koeoja 4	Profiilista tippunut				Punasavi	Astia	Kylkipalojen sisäpinnalla on vaalea kellertävänvihreä lyijylasite sekä rihlausta.	2		10,57
2005060	134	Koeoja 5	504				Fajanssi	Astia	Tinalasitettu kylkipala.	1		0,48
2005060	135	Koeoja 5	504				Lasi	Astia	Kylkipalan lasimassa on vedenvihreä.	1		8,58
2005060	136	Koeoja 5	505				Valkosavi	Liitupiipun varsi		1		5,94
2005060	137	Koeoja 7	703				Posliini	Astia	Reunapalan ulkopinnalla on 3 mm leveä kullavärinen vaakasuora viiva.	1		0,4
2005060	138	Koeoja 7	703				Fajanssi	Astia	Tinalasitettu kylkipala.	1		1,52

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	139	Koeoja 7	703				Punasavi	Astia	Reuna- ja kylkipalan sisäpinnalla on vaalea saviliete sekä väritön lyijylasitus. Myös reunaprofiloinnin päällä on vaaleaa savilietettä.	2		39,77
2005060	140	Koeoja 7	703				Punasavi	Astia	Pohjapalan sisä- ja ulkopuolella on tumma rusehtava lyijylasite.	1	Pohjan halk. 100	11,59
2005060	141	Koeoja 7	703				Punasavi	Astia	Kylkipalan sisäpinnalla on jälkiä vihertävästä lyijylasitteesta. Pala vaikuttaisi olleen tuleessa.	1		8,14
2005060	142	Koeoja 7	703				Punasavi	Astia	Kylkipalojen sisäpinnalla on vihertävää lyijylasitetta.	3		9,42
2005060	143	Koeoja 7	703				Punasavi	Kaakeli	Kaarevan kiinnityslistan ja levyn palasia. Listapaloissa on vaakasuoria koristeuria. Muutamissa paloissa on valkoista savilietettä.	13	Listan leveys 25-27	287,79
2005060	144	Koeoja 7	703				Valkosavi	Liitupiipun pesä	Kylkipaloja. Toisen sisäpinta on hieman nokinen.	2		0,92
2005060	145	Koeoja 7	703				Valkosavi	Liitupiipun varsi		9		23,48
2005060	146	Koeoja 7	703				Lasi	Astia	Kylkipalan lasimassa on kirkas.	1		1,04
2005060	147	Koeoja 7	703				Lasi	Pullo	Kylkipalan lasimassa on vihreä ja irisoitunut.	1		9,75
2005060	148	Koeoja 7	703				Lasi	Pullo	Kylkipalan lasimassa on ruskea.	1		0,46
2005060	149	Koeoja 7	703				Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vihertävä ja hieman irisoitunut.	4	Paksuus 1-1,5	3,44
2005060	150	Koeoja 7	703				Palanut savi			3		9,24
2005060	151	Koeoja 7	703				Rauta	Esineen katkelma	Muodoltaan suorakulmaisen kaarevan katkelman toinen pää on paksumpi kuin toinen.	1	82x9x3-6	21,42

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	152	Koeoja 7	711				Kupariseos	Raha	Rahan molemmilla pinnoilla on kohokuvioita, toisella puolella mm. kolme kruunua sekä kirjaimia/numeroita. Raha on ruotsalainen kupariraha, Kaarle XII:n, hopearahalaskun mukainen 1/6 äyriä vuodelta 1707. Etusivulla on leimavika, joka peittää vuosiluvun alkuosan. Tuukka Talvion tunnistus ja ajoitus.	1	Halk. 24, paks. 2	4,93
2005060	153	Koeoja 7	711				Kupariseos	Raha	Rahan molemmilla pinnoilla on kohokuvioita, toisella puolella on kolme kruunua. Muut kuviot eivät juurikaan erotu. Raha on ruotsalainen kupariraha, Fredrik I:n, hopearahalaskun mukainen äyri, lyöty 1724-26. Vuosiluku ei erotu. Tuukka Talvion tunnistus ja ajoitus.	1	Halk. 23, paks. 1,5	4,17
2005060	154	Koeoja 7	711				Kupariseos	Raha	Toisella pinnalla on kohokuviona kaksi ristikkäistä nuolta sekä kirjaimia ja numeroita: I OR SM ja 1749. Toiselta puolelta kuviot eivät erotu. Raha on ruotsalainen kupariraha, Fredrik I:n, hopealaskun mukainen äyri v. 1749. Tuukka Talvion tunnistus ja ajoitus.	1	Halk. 30, paks. 2,5	14,68
2005060	155	Koeoja 8	804				Tina	Nappi	Pyöreän ja kuperan napin molemmat pinnat ovat sileät. Keskellä on neljä reikää.	1	Halk. 17, paks. 2	0,58
2005060	156	Koeoja 8	804				Fajanssi	Astia	Tinalasitetun reunapalan ulkopinnalla on vaaleanliilaa kasviaiheista siirtokuvakoristelua.	1		2,22
2005060	157	Koeoja 8	804				Fajanssi	Astia	Kylkipalassa on vain vähän tinalasitetta jäljellä.	1		3,31
2005060	158	Koeoja 8	804				Valkosavi	Liitupiipun varsi		4		8,35
2005060	159	Koeoja 8	804				Lasi	Astia	Kylkipalan lasimassa on kirkas ja hyvin ohut.	1		0,49

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	160	Koeoja 8	804				Lasi	Astia	Kylkipalan lasimassa on vaalea vedenvihreä.	1		1,83
2005060	161	Koeoja 8	804				Lasi	Astia	Kylkipalan lasimassa on vaaleanvihreä.	1		3,82
2005060	162	Koeoja 8	804				Lasi	Pullo	Kylkipalan lasimassa on tummanvihreä.	1		6,44
2005060	163	Koeoja 8	809				Rauta	Esineen katkelma	Katkelma on levymäinen, hieman kaareva ja reunoiltaan epäsäännöllisen muotoinen. Pala on mahdollisesti padasta.	1	71x48x3	41,55
2005060	164	Koeoja 8	809				Fajanssi	Astia	Tinalasitetun pohjapalan sisäpinnalla on violettiä painokuvakoristelua. Pala on mahdollisesti lautasesta.	1	Pohjan halk. 120	20,83
2005060	165	Koeoja 8	809				Fajanssi	Astia	Tinalasitettuja reuna- tai pohjan jalkalistapaloja.	3	Reunan halk. 60	1,27
2005060	166	Koeoja 8	809				Fajanssi	Astia	Tinalasitettuja kylkipaloja.	2		1,31
2005060	167	Koeoja 8	809				Punasavi	Astia	Kylkipalan toisella pinnalla on hieman kellertävän vihertävää lyijylasitetta.	1		0,47
2005060	168	Koeoja 8	809				Valkosavi	Liitupiipun varsi		2		4,36
2005060	169	Koeoja 8	809				Lasi	Astia	Kylkipala on lasimassaltaan kirkas. Palan ylä- ja alaosassa on yksi vaakasuora vyömäinen kohouma.	1		4,12
2005060	170	Koeoja 8	809				Lasi	Astia	Kylkipala on hyvin irisoitunut.	1		2,52
2005060	171	Koeoja 8	809				Lasi	Pullo	Kylkipalojen lasimassa on vihreä.	2		8,23
2005060	172	Koeoja 8	809				Lasi	Pullo	Pohjapalan lasimassa on tumma vihertävänruskea.	1		32,29
2005060	173	Koeoja 8	809				Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vihertävä.	1	Paksuus 1,5	0,49

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	174	Koeoja 8	809				Luu	Esineen katkelma	Esineen puolikas on pinnalta sileäksi hiottu ja halkaisijaltaan ympyränmuotoinen. Keskellä on pituussuunnassa reikä.	1	18x15x3,5	1,33
2005060	175	Koeoja 8	810				Rauta	Naula	Varsi on neliömäinen ja kanta pyöreä. Naula on nokinen.	1	Kanta 12, pit. 63, varren paks. 5	8,29
2005060	176	Koeoja 8	810				Fajanssi	Astia	Tinalasitettu kylkipala.	1		0,49
2005060	177	Koeoja 8	810				Lasi	Astia	Kylkipalojen lasimassa on vedenvihreä.	2		1,59
2005060	178	Koeoja 8	810				Lasi	Pullo	Kylkipalojen lasimassa on vihreä. Palat ovat kahdesta eri pullosta.	2		21,74
2005060	179	Koeoja 8	812				Posliini	Astia	Kylkipala.	1		0,44
2005060	180	Koeoja 8	812				Palanut savi			1		1,19
2005060	181	Koeoja 8	813				Fajanssi	Astia	Tinalasitettu kylkipala.	1		1,32
2005060	182	Koeoja 8	813				Punasavi	Astia	Kylkipalan toisella pinnalla on väritön lyijylasite.	1		0,23
2005060	183	Koeoja 8	813				Lasi	Astia	Kylkipalan lasimassa on kirkas.	1		0,15
2005060	184	Koeoja 8	813				Lasi	Pullo	Kylkipalojen lasimassa on vihreä ja hieman irisoitunut.	2		18,3
2005060	185	Koeoja 8	813				Palanut lasi	Astia	Palat ovat olleet tulessa.	2		0,89
2005060	186	Koeoja 8	813				Pii	Lukko	Esine on muodoltaan suorakaide ja sen reunat on viistottu, ylä- ja alapinta ovat tasaisia. Lukko on väriltään tummanharmaa.	1	28x24x7	6,56
2005060	187	Koeoja 10	Hiekkatäyttökerros				Fajanssi	Astia	Tinalasitettu kylkipala.	1		2,11
2005060	188	Koeoja 10	Hiekkatäyttökerros				Lasi	Pullo	Kylkipalan lasimassa on vihreä.	1		44,01

KM	Alanro Alue	Yhteys	x	y	z	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
2005060	189	Koeoja 10				Lasi	Ikkuna	Lasimassa on kirkas.	1	Paksuus 1	1,03

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005 luuluettelo

Liite 5.2

Päivi Hakanpää

KM20005060:190-208

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Laji	Paino g	Muuta
2005060	190	Koeoja 1	106				Palamaton luu	14,86	
2005060	191	Koeoja 1	114				Palamaton luu	20,93	
2005060	192	Koeoja 1	115				Palamaton luu	34,64	
2005060	193	Koeoja 1	117				Palamaton luu	35,63	Mukana hampaita.
2005060	194	Koeoja 1	119				Palamaton luu	32,89	Mukana hampaita.
2005060	195	Koeoja 1	120				Palamaton luu	392,4	Mukana hampaita.
2005060	196	Koeoja 2	204				Palamaton luu	24,84	Mukana hampaita.
2005060	197	Koeoja 2	208				Palamaton luu	23,26	Mukana hampaita.
2005060	198	Koeoja 4	406				Palamaton luu	646,12	Mukana hampaita.
2005060	199	Koeoja 4	412				Palamaton luu	83,39	
2005060	200	Koeoja 4	421 / Ku 420				Palanut luu	0,8	
2005060	201	Koeoja 4	421 / Ku 420				Palamaton luu	49,72	
2005060	202	Koeoja 4	423				Palamaton luu	29,09	
2005060	203	Koeoja 7	703				Palamaton luu	56	
2005060	204	Koeoja 8	804				Palamaton luu	45,33	

KM	Alanro	Alue	Yhteys	x	y	z	Laji	Paino g	Muuta
2005060	205	Koeoja 8	809				Palamaton luu	10,76	
2005060	206	Koeoja 8	810				Palamaton luu	6,18	
2005060	207	Koeoja 8	813				Palamaton luu	43,05	
2005060	208	Koeoja 10	Hiekkatäyttökerros				Palamaton luu	7,22	

Hämeenlinna Linnan Kasarmi Koekaivaus 2005 Poistetut löydöt

Liite 5.3

Poistetut löydöt

Päivi Hakanpää

Nro	Alue	Yhteys	Rakenne	Materiaali	Laji	Kuvaus	Kpl	Mitat mm	Paino g
1	Koeoja 4	406		Punasavi	Kaakeli	Levyn katkelman ulkopinnalla on sormenjälki.	1	74x66x15	44,66
2	Koeoja 4	406		Lasi	Ikkuna	Lasimassa on vihertävä ja osassa paloista irisoitunut. Joukossa on muutama reunapala. Kts. löytöluettelo KM 2005060:115.	647	Paksuus 1-2,5	1043,2
3	Koeoja 4	423		Nahka	Nauha	Suorakaiteenmuotoisen katkelman toinen pää on osittain revennyt.	1	Nauhan leveys 18, paks. 2	14,09
4	Koeoja 7	711		Kupariseos	Esineen katkelma	Katkelma on hajonnut täysin murusiksi. Ollut hienoa lankaa.			0,1
5	Koeoja 8	804		Rauta	Naula	Varsi on neliömäinen ja kanta T:n muotoinen ja litteä.	1	Kanta 23, pit. 152, varren paks. 8	34,9

Hämeenlinna Linnan kasarmi 2005

Makrofossiilinäytteet

Nro	Alue, Y (R)	x/y	z m mpy	Näytteenotto päivä	Analyyysiin
1.	Koeoja 2, Y206	66303,85/24874,85	83.26–83.17	20.7.05	2.8.05 TL
3.	Koeoja 1, Y120	66304,81/24874,27	82.97–82.87	21.7.05	2.8.05 TL
4.	Koeoja 2, Y207	66304,41/24874,52	83.18	22.7.05	2.8.05 TL
5.	Koeoja 2, Y208	66303,68/24875,13	83.08	22.7.05	2.8.05 TL
6.	Koeoja 2, Y211	66304,59/24874,60	82.99	25.7.05	2.8.05 TL
7.	Koeoja 1, Y123	66306,34/24874,73	83.11	25.7.05	2.8.05 TL
8.	Koeoja 2, Y118	66305,92/24874,68	82.93	25.7.05	2.8.05 TL
9.	Koeoja 4, Y412	66274,28/24783,47	81.42	1.8.05	2.8.05 TL
10.	Koeoja 4, Y421/Ku420	66273,69/24783,76	81.41	1.8.05	2.8.05 TL
11.	Koeoja 3, Y308	66235,63/24803,11	82.08	1.8.05	2.8.05 TL
12.	Koeoja 4, Y418	66275,61/24785,58	81.50	1.8.05	2.8.05 TL
13.	Koeoja 8, Y812	66360,78/24769,47	82.65	4.8.05	19.11.05 TL
14.	Koeoja 8, Y813	66360,68/24769,61	82.41	4.8.05	19.11.05 TL
15.	Koeoja 4, Y423	66276,46/24786,44	81.23	4.8.05	-
16.	Koeoja 4, Y413	66277,12/24784,93	81.25	4.8.05	19.11.05 TL
17.	Koeoja 4, Y414	66272,76/24784,10	81.00	4.8.05	19.11.05 TL

HÄMEENLINNA Linnan kasarmin koekaivaus**P. Hakanpää 2005****Karttaluettelo**

N:o	Y, Ku, R, taso	MK	Pvä	Piirtäjä
1.	Yleiskartta	1:1000	27.02.2006	Donald Lillqvist
2.	Koeoja 1, E-profiili, R121, Y101, Y102, Y103, Y104, Y105, Y106, Y107, Y108, Y110, Y112, Y113, Y114, Y115, Y116, Y118, Y119, Y120, Y123, Y124, Y125, Y126.	1:25	28.02.2006	Donald Lillqvist
3.	Koeojat 1 (pohjoispääty) ja 2, dokumentointitaso 1 ja koeoja 2:n N-profiili, R210, Y110, Y116, Y119, Y120, Y123, Y201, Y202, Y203, Y204, Y206, Y207, Y208, Y209, Y211.	1:25	28.02.2006	Donald Lillqvist
4.	Koeoja 2, dokumentointitasot 2-4, R210, Y120, Y204, Y207, Y208, Y209.	1:25	02.03.2006	Donald Lillqvist
5.	Koeoja 1, kiviperustus R121, Y122.	1:25	02.03.2006	Donald Lillqvist
6.	Koeoja 3, dokumentointitaso, R306, Y302, Y308.	1:25	03.03.2006	Donald Lillqvist
7.	Koeoja 3, dokumentointitaso 2, SW-profiilin pohjoisosa, R307, Y301, Y302, Y303, Y304, Y305, Y308.	1:25	06.03.2006	Donald Lillqvist
8.	Koeoja 4, dokumentointitaso 1, R407, Y406, Y412, Y417, Y418, Y421, Ku416, Ku420.	1:25	06.03.2006	Donald Lillqvist
9.	Koeoja 4, dokumentointitaso 2, R407, Y406, Y412, Y413, Y417, Y421, Y422, Y423, Ku416, Ku420.	1:25	07.03.2006	Donald Lillqvist
10.	Koeoja 4, dokumentointitaso 3, R407, Y406, Y413, Y417, Y421, Y422, Y423, Y424, Ku416, Ku420.	1:25	07.03.2006	Donald Lillqvist
11.	Koeoja 4, SE-profiili, R403, R407, R408, R415, Y401, Y402, Y404, Y405, Y406, Y409, Y410, Y411, Y412, Y413, Y414, Y423, Y424.	1:25	07.03.2006	Donald Lillqvist
12.	Koeoja 5, S-profiili, Y501, Y502, Y503, Y504, Y505.	1:25	08.03.2006	Donald Lillqvist
13.	Koeoja 7, dokumentointitaso 1, NE- ja SE-profiilit, R705, R707, R709, R710, R714, R715, Y701, Y702, Y703, Y704, Y708, Y711, Y712, Ku713.	1:25	08.03.2006	Donald Lillqvist
14.	Koeoja 8, dokumentointitaso, NE- ja SE-profiilit, Y801, Y802, Y803, Y804, Y805, Y806, Y807, Y808, Y809, Y810, Y812, Y813, Y814, Ku811.	1:25	08.03.2006	Donald Lillqvist

Koeoja 10

Koeoja 7

Koeoja 5

Koeoja 8

Koeoja 11

Koeoja 4

Koeoja 6

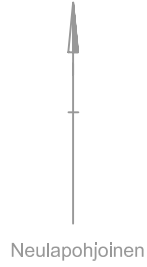
Koeoja 3

Koeoja 1 & 2

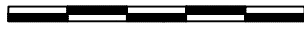
Koeoja 9

Vanajavesi

Linnan kasarmit

40 m

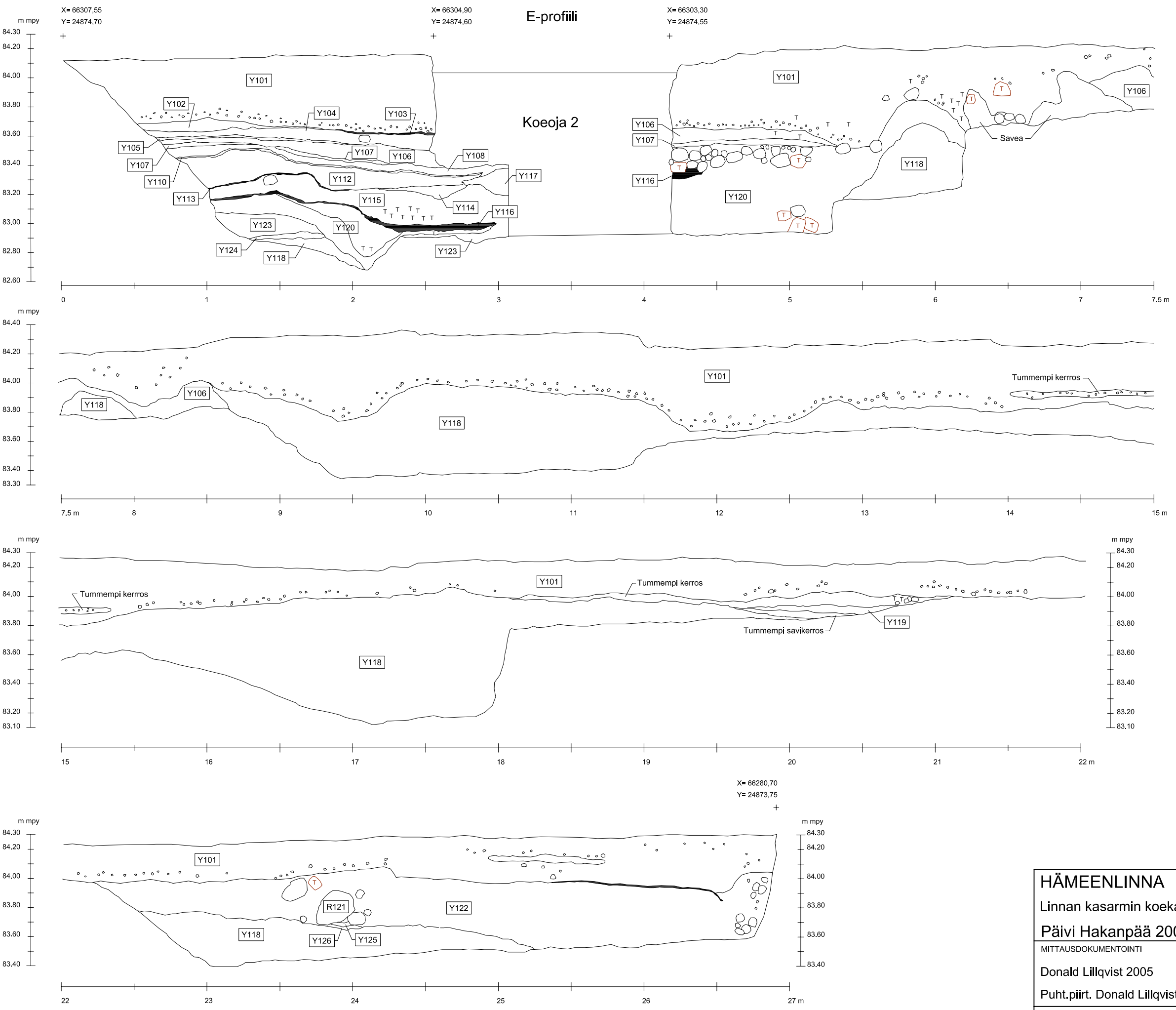
<p>HÄMEENLINNA Linnan kasarmien koekaivaus Päivi Hakanpää 2005</p>	<p>Yleiskartta Kaivausalueet 1-11 Mk 1:1000</p>
<p>MITTAUSDOKUMENTOINTI Päivi Hakanpää, Donald Lillqvist 2005 Puht. pllrt. Donald Lillqvist 2006 (Pohjakartta Hämeenlinnan kaupunki)</p>	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI Kartta 1</p>

662437
X= 66148.453
Y= 24794.991

1254
X= 66135.50
Y= 24826.30
Z= 83.719

E-profilii

Koeoja 2

X= 66307,55
Y= 24874,70

X= 66304,90
Y= 24874,60

X= 66303,30
Y= 24874,55

m mpy

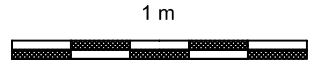
m mpy

m mpy

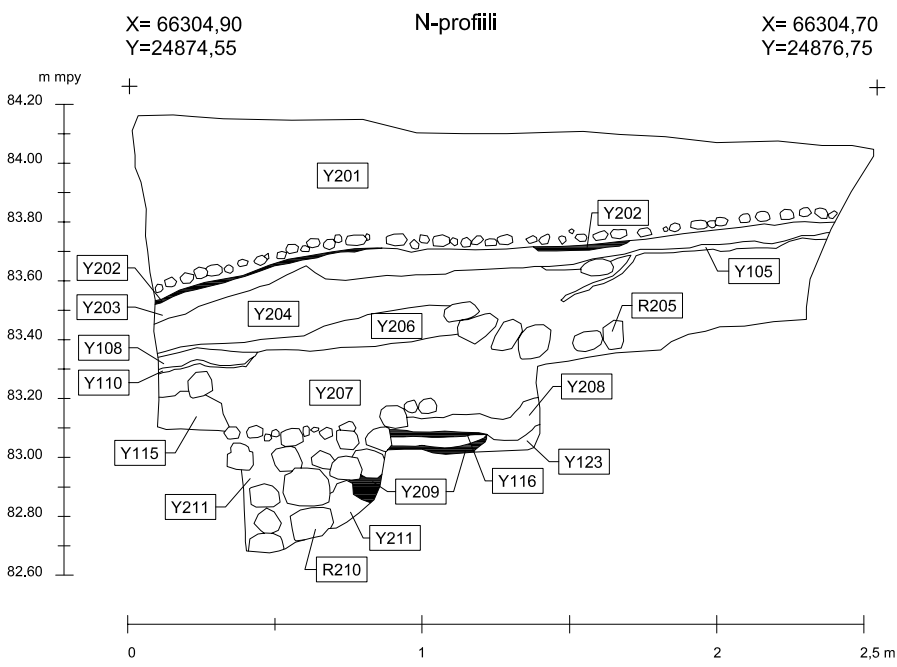
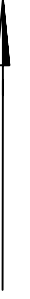
m mpy

- Kivi
- Tiili
- Tiilimurska

- R121 Kiviperustus
- Y101 Soransekainen hiekka
- Y102 Tiilimurskakkerros
- Y103 Puulastukerros (Y202)
- Y104 Savansekainen hiekka (Y203)
- Y105 Hieno hiekka
- Y106 Hiekansekainen savi (Y204)
- Y107 Soransekainen hiekka
- Y108 Hiesu
- Y110 Puulastukerros
- Y112 Hiekansekainen savi
- Y113 Puulastukerros
- Y114 Nokinen savansekainen hiekka
- Y115 Hiekansekainen savi (Y208)
- Y116 Puulastukerros
- Y118 Pohjasavi
- Y119 Vaaleanharmaa savi
- Y120 Hiekansekainen savi
- Y123 Puunsekainen savi
- Y124 Puulastukerros
- Y125 Hiesun- ja laastinsekainen hiekka
- Y126 Hiesu

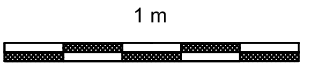

<p>HÄMEENLINNA</p> <p>Linnan kasarmin koekaivaus</p> <p>Päivi Hakanpää 2005</p> <p>MITTAUSDOKUMENTOINTI</p> <p>Donald Lillqvist 2005</p> <p>Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006</p>	<p>Koeoja 1</p> <p>E-profilii</p> <p>R121</p> <p>Y101 - Y108, Y110, Y112 - Y116</p> <p>Y118 - Y120, Y123 - Y126</p> <p>Mk 1:25</p>
	<p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO</p> <p>HELSINKI</p>
<p>Kartta 2</p>	

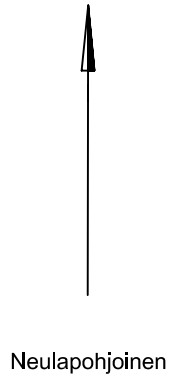
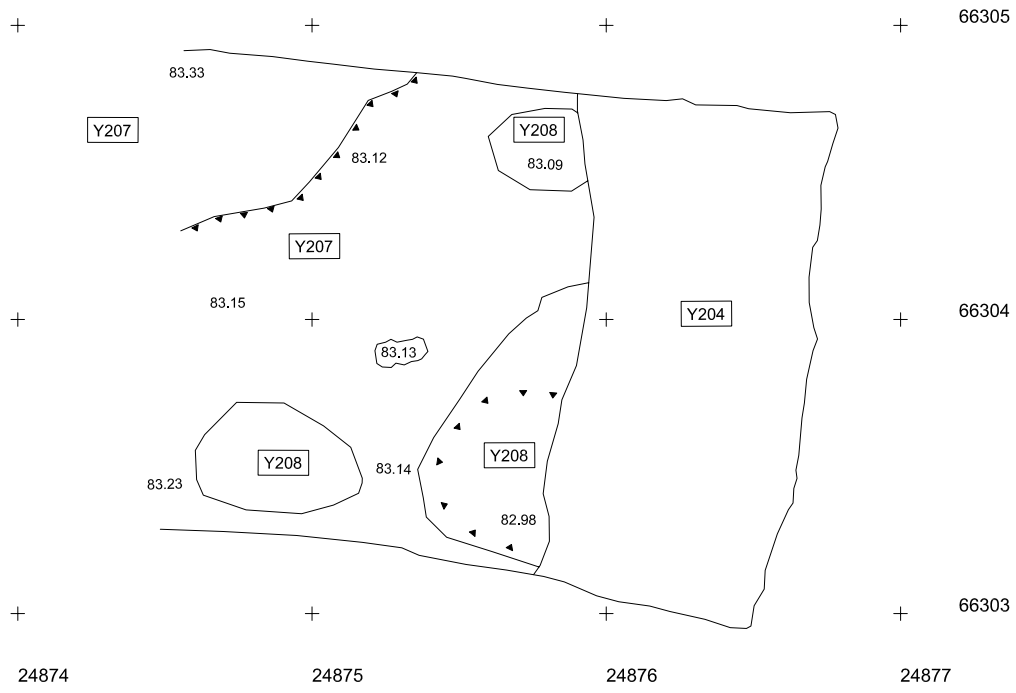
- R205 Kivirakenne (R111)
- R210 Kiveys (R127)
- Y105 Hieno hiekka
- Y108 Hiesu
- Y110 Puulastukerros
- Y115 Hiekansenkainen savi (Y208)
- Y116 Puulastukerros
- Y119 Vaaleanharmaa savi
- Y120 Hiekansenkainen savi
- Y123 Puunsekainen savi
- Y201 Soransenkainen hiekka (Y101)
- Y202 Puulastukerros (Y103)
- Y203 Savansenkainen hiekka (Y104)
- Y204 Hiekansenkainen savi (Y106)
- Y206 Soransenkainen hiekka (Y109)
- Y207 Hiesunsenkainen savi (Y117)
- Y208 Hiekansenkainen savi (Y115)
- Y209 Puulastukerros
- Y211 Värjäytynyt savi

- Kivi
- Tiili
- Puu
- Hiili
- Tiilimurska

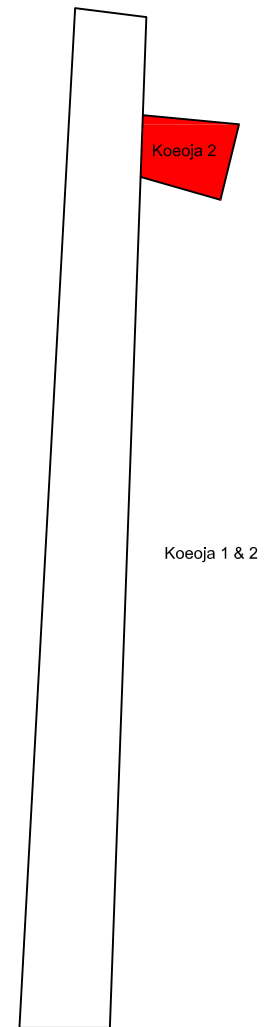

HÄMEENLINNA Linnan kasarmin koekaivaus Päivi Hakanpää 2005	Koejat 1 (pohjoispääty) ja 2 Dokumentointitaso 1 ja koeoja 2:n N-profiili R205, R210 Y105, Y108, Y110, Y115, Y116, Y119, Y120 123, Y201 - Y204, Y206 - Y209, Y211 Mk 1:25
MITTAUSDOKUMENTOINTI Donald Lillqvist 2005 Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI
Kartta 3	

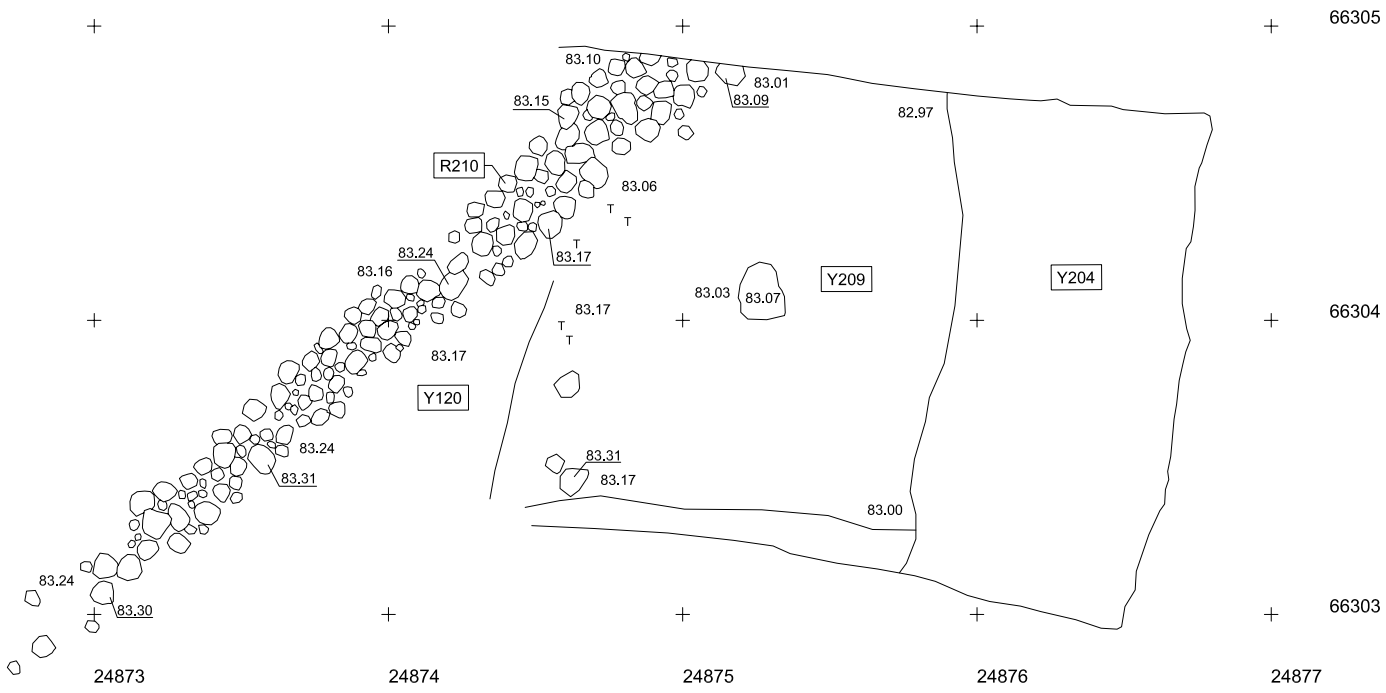
Dokumentointitaso 2

Dokumentointitaso 3

Dokumentointitaso 4

- R210 Kiveys (R127)
- Y120 Hiekasekainen savi
- Y204 Hiekasekainen savi (Y106)
- Y207 Hiesunsekainen savi (Y117)
- Y208 Hiekasekainen savi (Y115)
- Y209 Puulastukerros

1 m

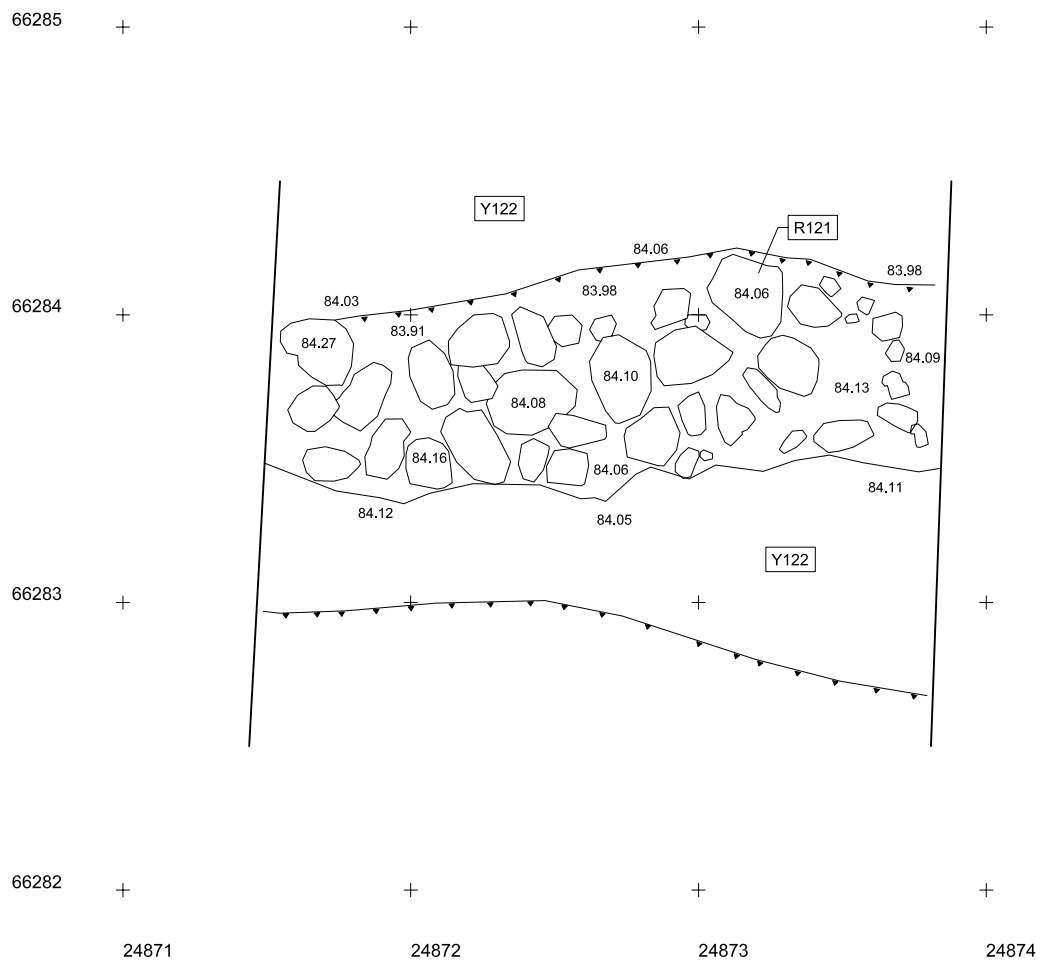
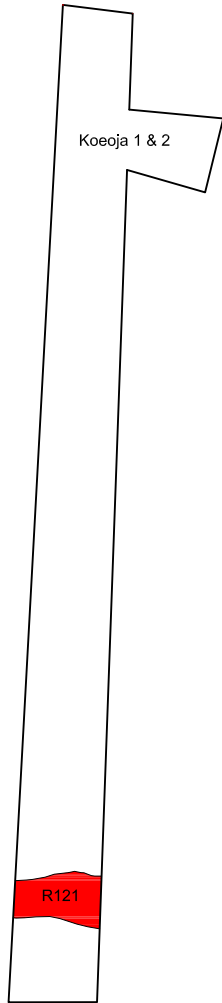

- Kivi
- Tiilimurska

HÄMEENLINNA Linnan kasarmin koekaivaus Päivi Hakanpää 2005	Koeoja 2 Dokumentointitasot 2 - 4 R210 Y120 Y204, Y207 - Y209 Mk 1:25
MITTAUSDOKUMENTOINTI Donald Lillqvist 2005 Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI
Kartta 4	

Neulapohjoinen

1 m

Kivi

R121 Kiviperustus
Y122 Hiekasekainen savi

HÄMEENLINNA

Linnan kasarmin koekaivaus

Päivi Hakanpää 2005

MITTAUSDOKUMENTOINTI

Donald Lillqvist 2005

Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006

Koeoja 1

Kiviperustus R121

R121

Y122

Mk 1:25

MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO
HELSINKI

Kartta 5

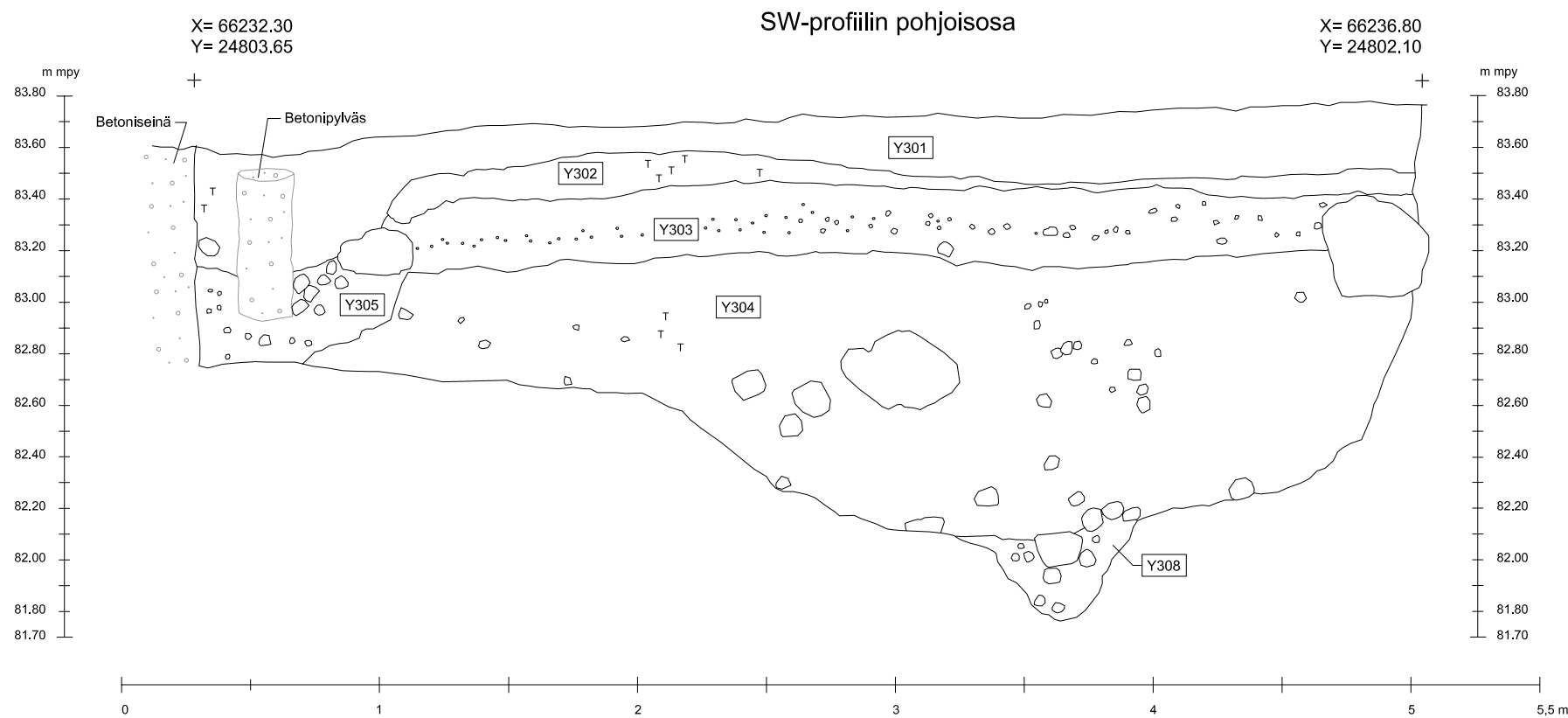
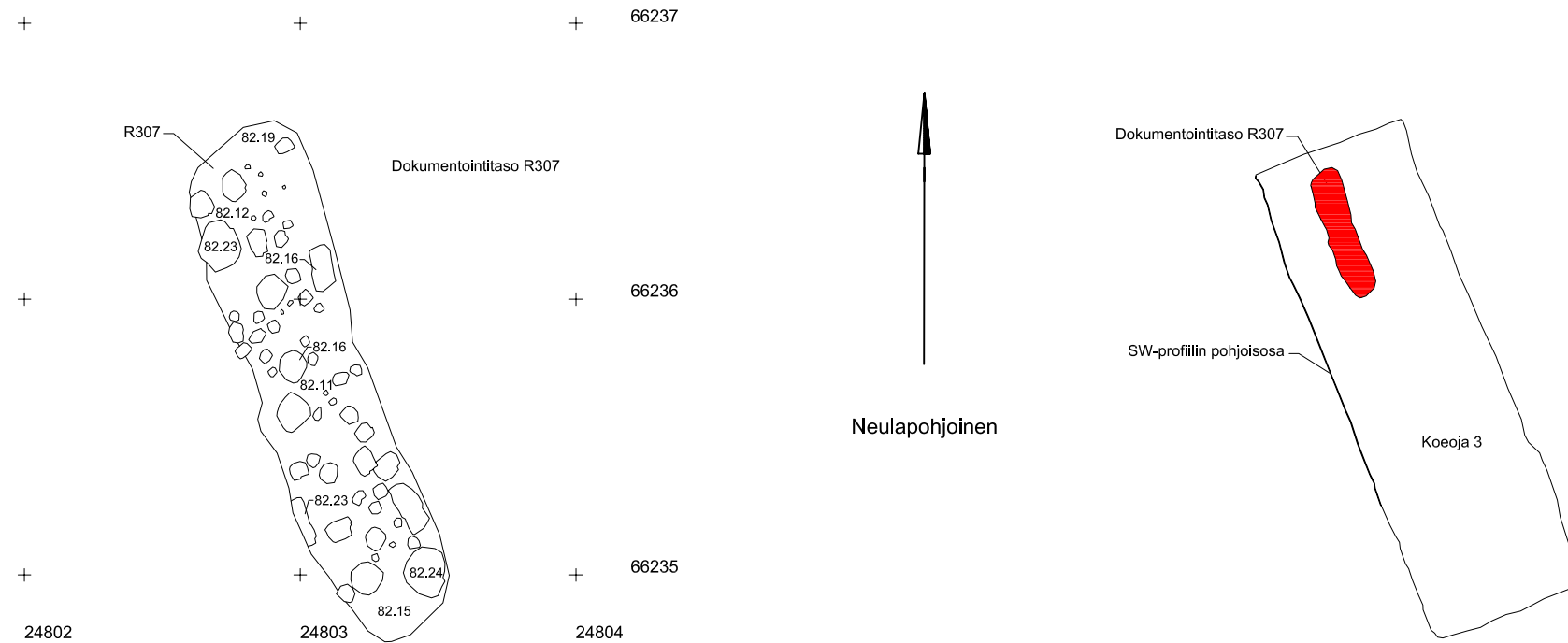
Neulapohjoinen

1 m

- Kivi
- Tiili
- Betonirakenne

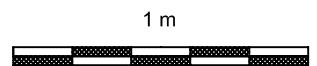
R306 Kiviperustus
 Y302 Laastikerros
 Y308 Savensekainen hiekka

HÄMEENLINNA		Koeja 3
Linnan kasarmin koekaivaus		Dokumentointitaso
Päivi Hakanpää 2005		R306
MITTAUSDOKUMENTOINTI		Y302, Y308
Donald Lillqvist 2005		Mk 1:25
Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006		MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI
		Kartta 6

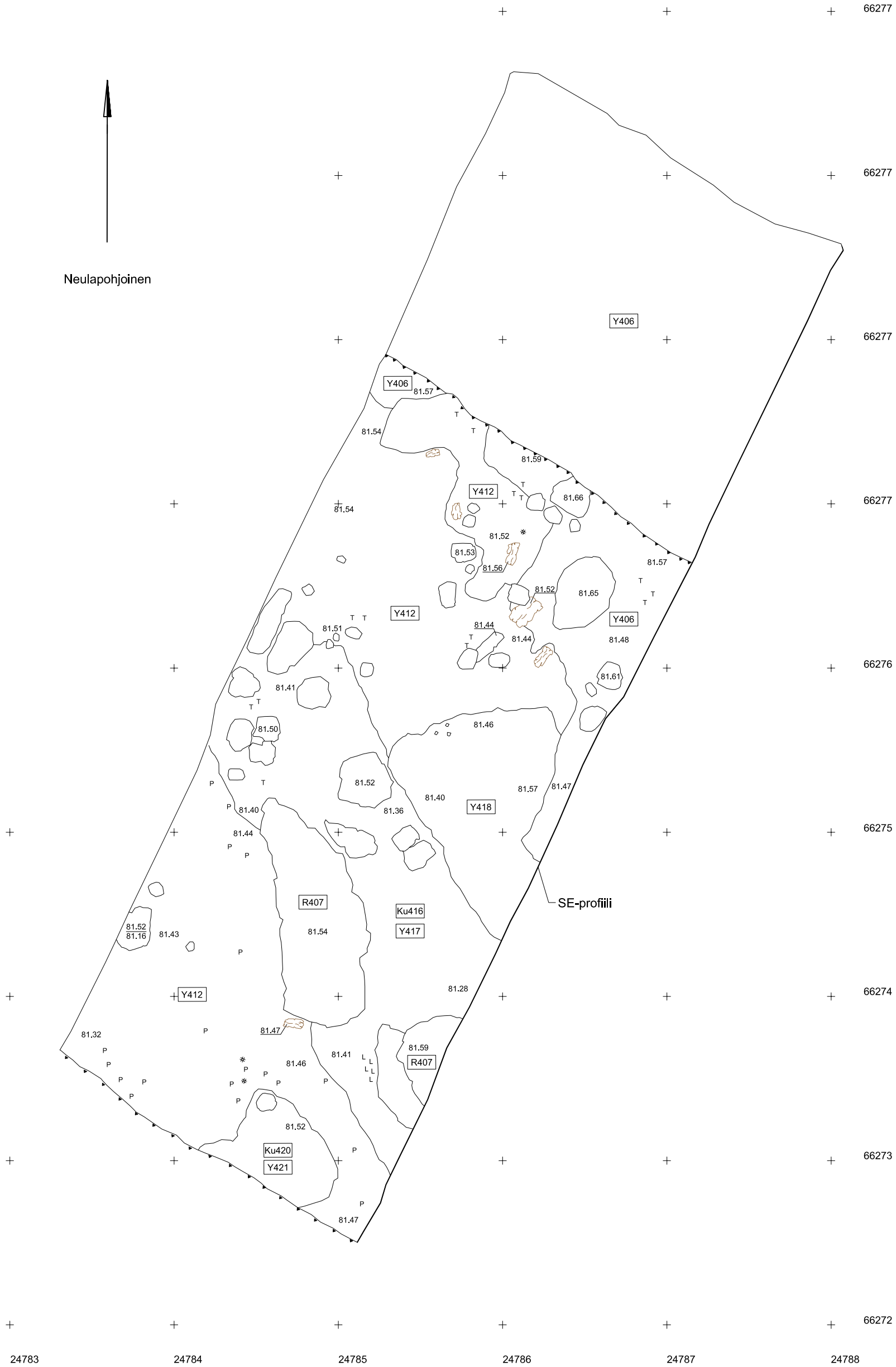
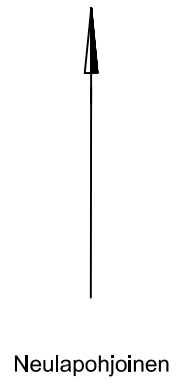

- Kivi
- Tiilimurska
- Betonirakenne

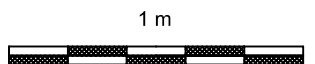
- R307 Kiveys
- Y301 Saven- ja hiekkansekainen pintamulta
- Y302 Laastikerros
- Y303 Hiesunsekainen hiekka
- Y304 Hiesunsekainen savi
- Y305 Savensekainen puumosakerros
- Y308 Savensekainen hiekka

HÄMEENLINNA Linnan kasarmien koekaivaus Päivi Hakanpää 2005	Koeoja 3 Dokumentointitaso R307 ja SW-profiilin pohjoisosa R307 Y301 - Y305, Y308 Mk 1:25
MITTAUSDOKUMENTOINTI Donald Lillqvist 2005 Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI
Kartta 7	

- Kivi
- Puu
- Hiili
- Tiilimurska
- Puusilppu
- Laasti

Y406 Hieksekainen savi
 Y412 Kaaran- ja tuohensekainen turvekerros
 Y417 Karkea hiekka
 Y418 Hiiltynyt turvekerros
 Y421 Hiilen- ja puunsekainen savi
 Ku416 Kuoppa
 Ku420 Kuoppa

HÄMEENLINNA	
Linnan kasarmien koekaivaus	
Päivi Hakanpää 2005	
MITTAUSDOKUMENTOINTI	Koeoja 4 Dokumentointitaso 1 R407 Y406, Y412, Y417, Y418, Y421 Ku416, Ku420 Mk 1:25
Donald Lillqvist 2005	MUSEOVIIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI
Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006	Kartta 8

Neulapohjoinen

- R407 Kiviperustus (R306)
- Y406 Hiekankainen savi
- Y412 Kaaman- ja tuohensekainen turvekerros
- Y413 Puulastun- ja tuohensekainen turve
- Y417 Karkea hiekka
- Y421 Hillen- ja puunsekainen savi
- Y422 Siniharmaa savi
- Y423 Oljensekainen turvekerros
- Ku416 Kuoppa (liittyy R407)
- Ku420 Kuoppa

1 m

HÄMEENLINNA

Linnan kasarmin koekaijaus

Päivi Hakanpää 2005

MITTAUSDOKUMENTOINTI

Donald Lillqvist 2005

Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006

Koeoja 4

Dokumentointitaso 2

R407

Y406, Y412, Y413, Y417, Y421, Y422, Y423

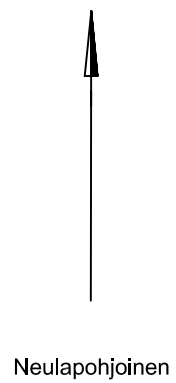
Ku416, Ku420

Mk 1:25

MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO

HELSINKI

Kartta 9

- R407 Kiviperustus (R306)
- Y406 Hiekansenkainen savi
- Y413 Puulastun- ja tuohensekainen turve
- Y417 Karkea hiekka
- Y421 Hiilen- ja puunsekainen savi
- Y422 Siniharmaa savi
- Y423 Oljensekainen turvekerros
- Y424 Puunsekainen savi
- Ku416 Kuoppa
- Ku420 Kuoppa

1 m

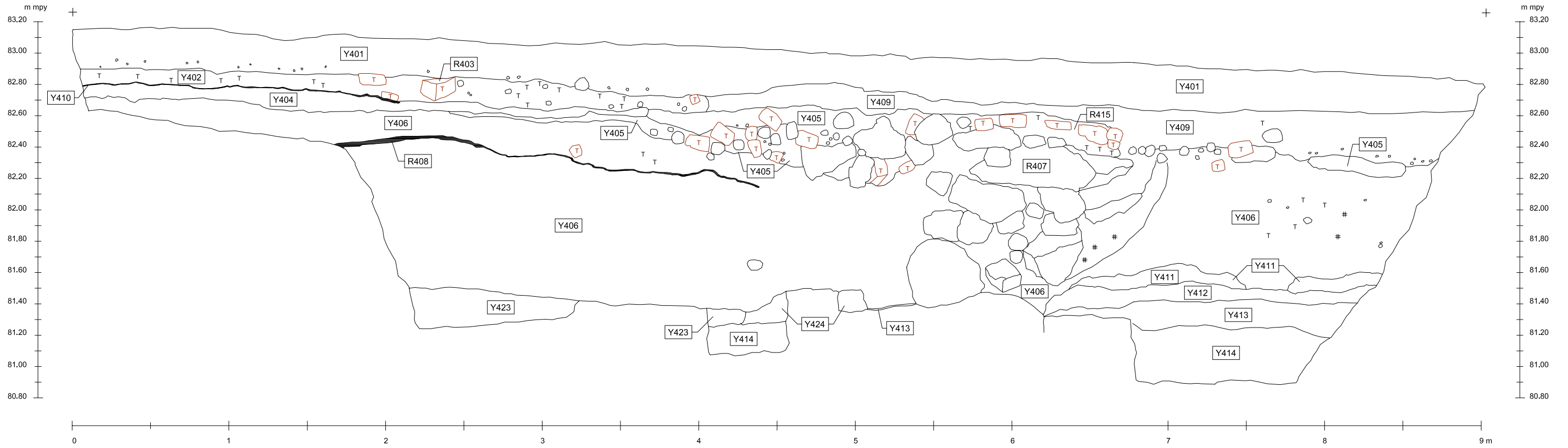

HÄMEENLINNA Linnan kasarmin koekaivaus Päivi Hakanpää 2005 MITTAUSDOKUMENTOINTI Donald Lillqvist 2005 Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006	Koeoja 4 Dokumentointitaso 3 R407 Y406, Y413, Y417, Y421, Y422, Y423, Y424 Ku416, Ku420 Mk 1:25
	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI
Kartta 10	

SE-profiili

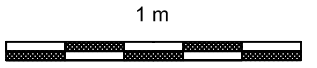
X= 66278,70
Y= 24788,15

X= 66271,00
Y= 24783,10

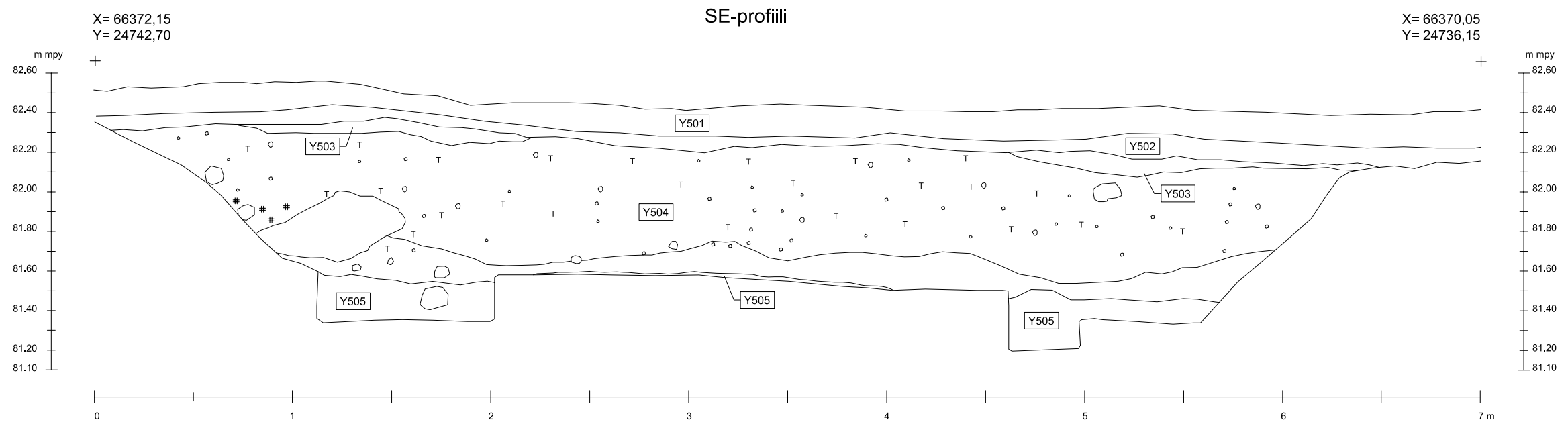

- R403 Tiilirakenne
- R407 Kiviperustus (R306)
- R408 Puurakenne
- R415 Tiilirakenne
- Y401 Mullansekainen savi
- Y402 Laastikerros
- Y404 Kiven- ja savansekainen hiekka
- Y405 Keltainen hiekka
- Y406 Hiekkansekainen savi
- Y409 Hiekan- ja hiilisekainen multa
- Y410 Maatunut puutaso
- Y411 Soransekainen savi
- Y412 Kaaman- ja tuohensekainen turvekerros
- Y413 Puulastun- ja tuohensekainen turve
- Y414 Puumoskansekainen turve
- Y423 Oljensekainen turvekerros
- Y424 Puunsekainen savi

- Kivi
- Tiili
- Hiili
- Tiilimurska

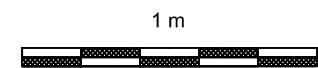

HÄMEENLINNA Linnan kasarmin koekaivaus Päivi Hakanpää 2005 MITTAUSDOKUMENTOINTI Donald Lillqvist 2005 Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006	Koeoja 4 SE-profiili R403, R407, R408, R415 Y401, Y402, Y404, Y405, Y406, Y409 - Y414 Y423, Y424 Mk 1:25
	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI
Kartta 11	

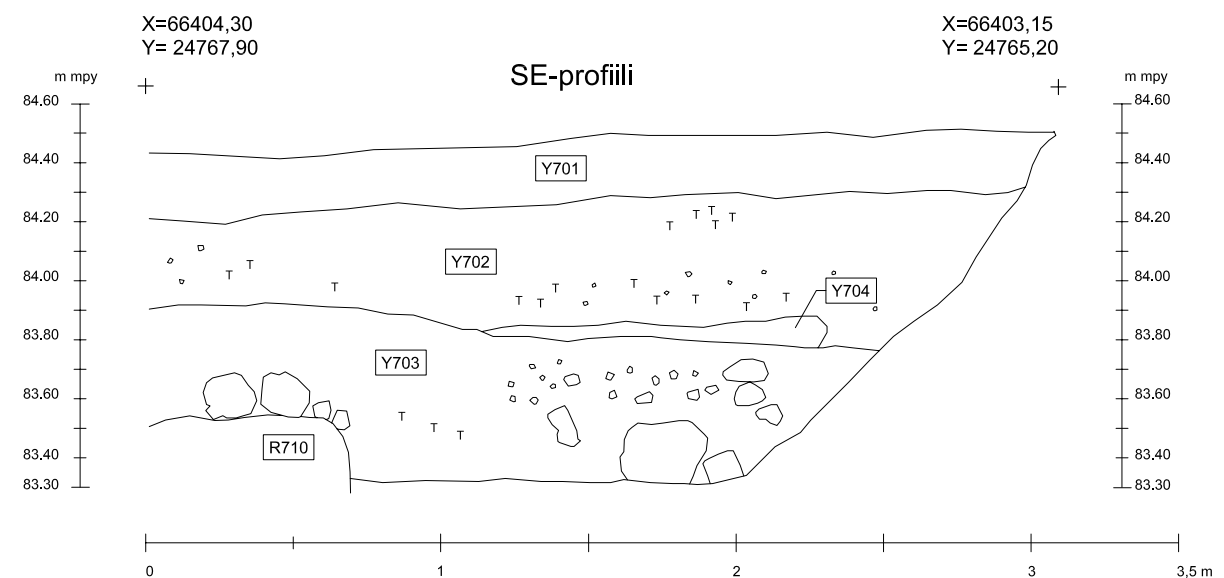
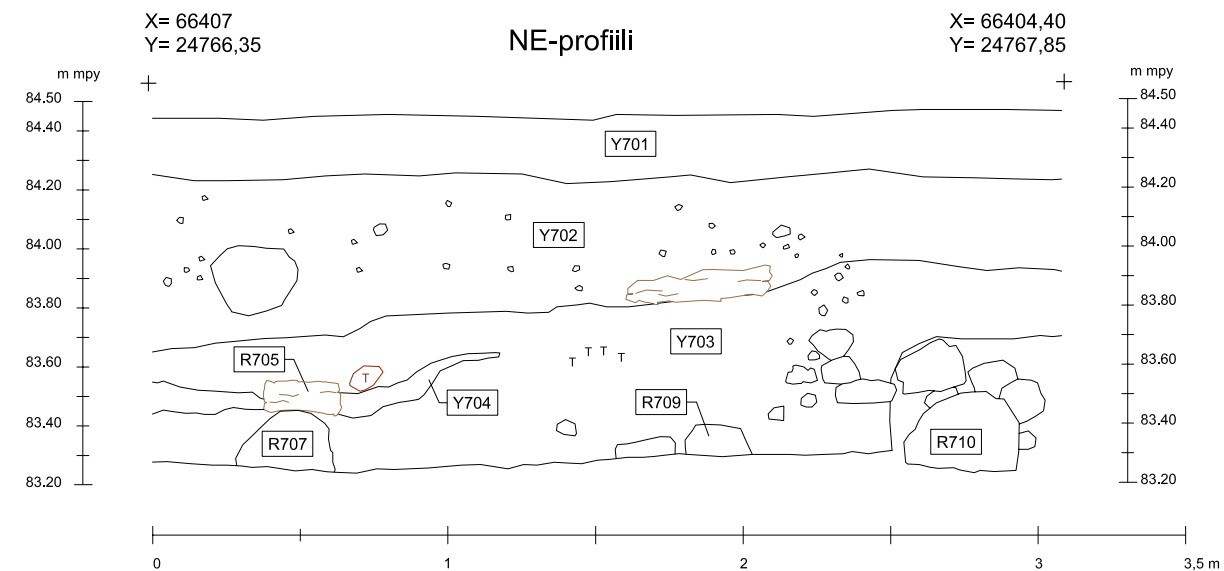

- Kivi
- Hiili
- Tiilimurska

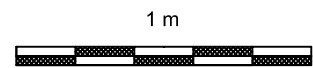
- Y501 Savinen pintamulta
- Y502 Mullansekainen hiekka
- Y503 Hieno hiekka
- Y504 Humuksen- ja hiekkansekainen savi
- Y505 Pohjasavi

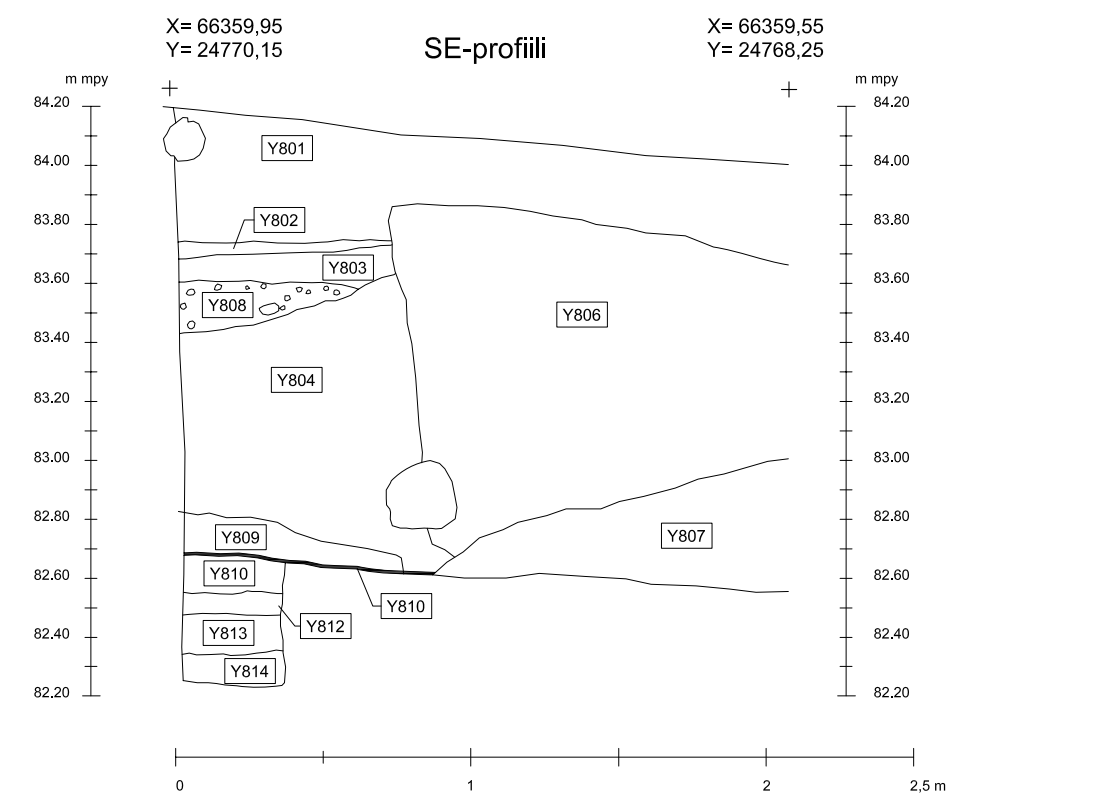
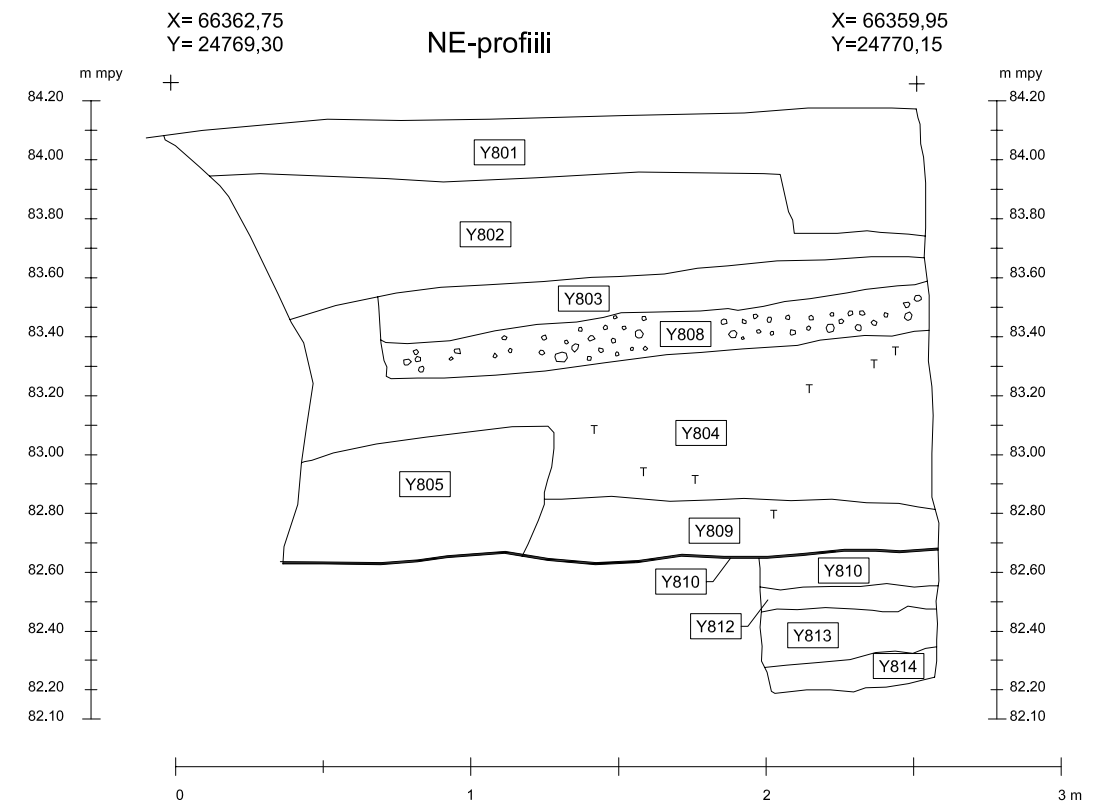
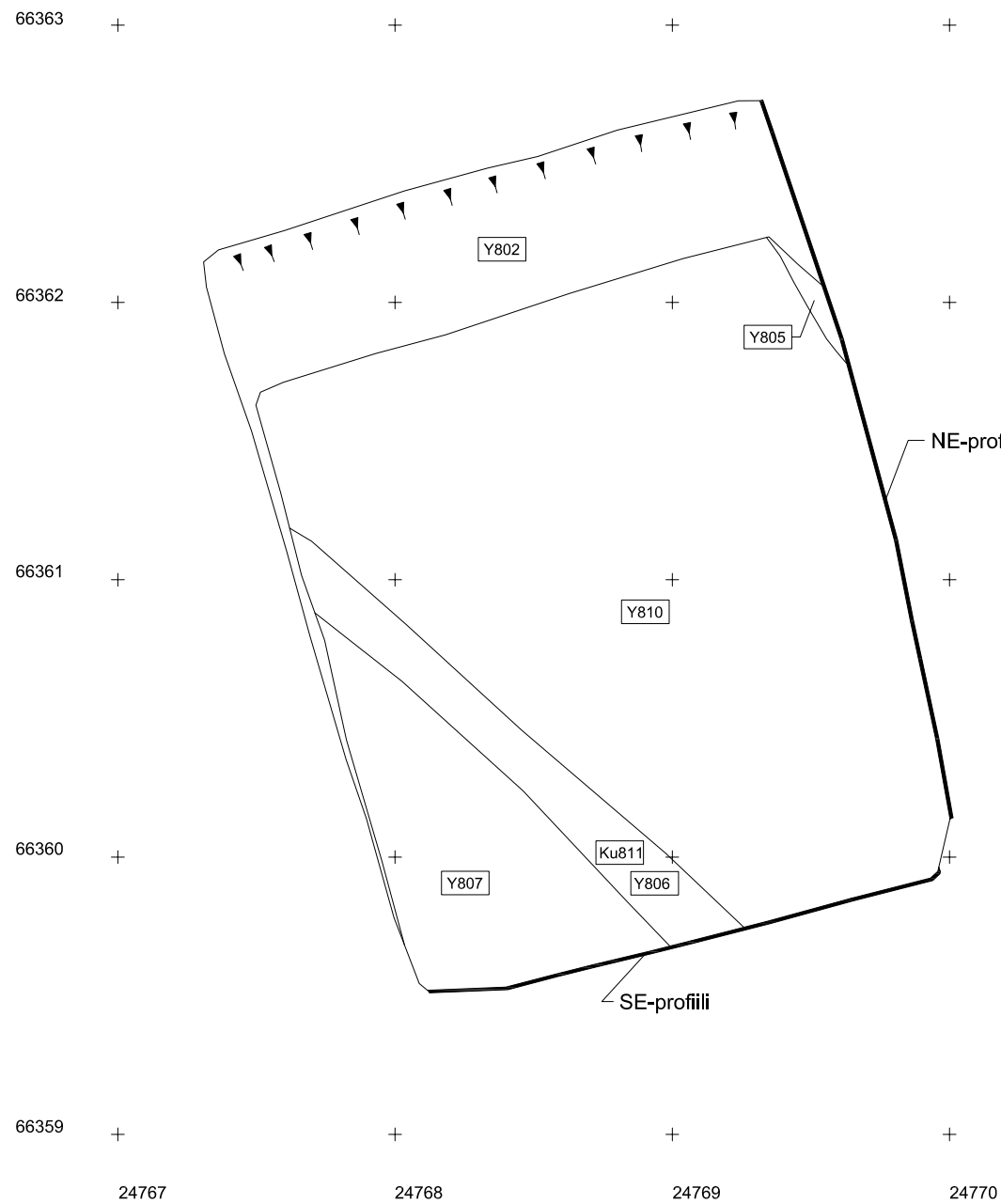
<p>HÄMEENLINNA</p> <p>Linnan kasarmin koekaivaus</p> <p>Päivi Hakanpää 2005</p> <p>MITTAUSDOKUMENTOINTI</p> <p>Donald Lillqvist 2005</p> <p>Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006</p>	<p>Koeoja 5</p> <p>SE-profiili</p> <p>Y501, Y502, Y503, Y504, Y505</p> <p>Mk 1:25</p> <p>MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI</p> <p style="text-align: center;">Kartta 12</p>
---	--

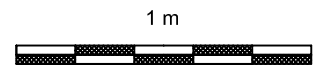
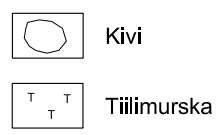
- Kivi
- Tiili
- Puu
- Hiili
- Tiilimurska
- Puusilppu
- R705 Puurakenne
- R707 Kivirakenne
- R709 Kivirakenne
- R710 Kivirakenne
- R714 Puurakenne
- R715 Puurakenne
- Y701 Värjäytynyt karkea hiekka
- Y702 Savensekainen hiekka
- Y703 Hiekansekainen savi
- Y704 Värjäytynyt hiesu
- Y708 Savensekainen hiekka
- Y711 Puulastunsekainen savi
- Y712 Värjäytynyt savi
- Ku713 Kuoppa

HÄMEENLINNA Linnan kasarmien koekaivaus Päivi Hakanpää 2005	Koeoja 7 Dokumentointitaso 1, NE- ja SE-profiilit R705, R707, R709, R710, R714, R715 Y701 - Y704, Y708, Y711, Y712 Ku713 Mk 1:25
MITTAUSDOKUMENTOINTI Donald Lillqvist 2005 Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI
Kartta 13	

- Y801 Savensekainen pintamulta
- Y802 Hiesunsekainen savi
- Y803 Hieno hiekka
- Y804 Tiilimurskan- ja hiesunsekainen savi
- Y805 Karkea hiekka
- Y806 Hiekan- ja soransekainen savi
- Y807 Hieno hiekka
- Y808 Kiven- ja savensekainen hiekka
- Y809 Tiilimurskan- ja kivensekainen savi
- Y810 Puulastunsekainen savi
- Y812 Tiilimurskansekainen savi
- Y813 Hiekkansekainen savi
- Y814 Pohjasavi
- Ku811 Putkikaivanto

HÄMEENLINNA	Koeja 8
Linnan kasarmien koekaivaus	Dokumentointitaso ja profiilit NE ja SE
Päivi Hakanpää 2005	Y801 - Y810, Y812 - Y814
MITTAUSDOKUMENTOINTI	Ku811
Donald Lillqvist 2005	Mk 1:25
Puht.piirt. Donald Lillqvist 2006	MUSEOVIRASTO, RAKENNUSHISTORIAN OSASTON ARKISTO HELSINKI
	Kartta 14

Yksikkö- ja rakennekuvaukset, stratigrafia

Sisällysluettelo:

- 8.1. Yhteyslista
- 8.2. Yksikkökuvaukset koeojat 1 ja 2
- 8.3. Rakennekuvaukset koeojat 1 ja 2
- 8.4. Stratigrafia koeojat 1 ja 2
- 8.5. Yksikkökuvaukset koeoja 3
- 8.6. Rakennekuvaukset koeoja 3
- 8.7. Stratigrafia koeojat 3
- 8.8. Yksikkökuvaukset koeoja 4
- 8.9. Rakennekuvaukset koeoja 4
- 8.10. Stratigrafia koeojat 4
- 8.11. Yksikkökuvaukset koeoja 5
- 8.12. Stratigrafia koeojat 5
- 8.13. Yksikkökuvaukset koeoja 7
- 8.14. Rakennekuvaukset koeoja 7
- 8.15. Stratigrafia koeojat 7
- 8.16. Yksikkökuvaukset koeoja 8
- 8.17. Stratigrafia koeojat 8

Hämeenlinna Linnan kasarmin koekaivaus 2005

Yhteyslista

Yhteys	Kuvaus	Pvä
Y101	Soransekainen hiekka (Pinta- ja tasauskerros Y201)	19.7.05
Y102	Tiilimurskakerros	19.7.05
Y103	Puulastukerros (Y202)	19.7.05
Y104	Savensekainen hiekka (Y203)	20.7.05
Y105	Hieno hiekka	20.7.05
Y106	Hiekkansekainen savi (Y204)	20.7.05
Y107	Soransekainen hiekka	20.7.05
Y108	Hiesu	20.7.05
Y109	Soransekainen hiekka (Y206)	20.7.05
Y110	Puulastukerros	20.7.05
R111	Kivirakenne (R205)	20.7.05
Y112	Hiekkansekainen savi	20.7.05
Y113	Puulastukerros	20.7.05
Y114	Nokinen savensekainen hiekka	20.7.05
Y115	Hiekkansekainen savi (Y208)	20.7.05
Y116	Puulastukerros	20.7.05
Y117	Hiesunsekainen savi (Y207)	20.7.05
Y118	Pohjasavi	21.7.05
Y119	Vaaleanharmaa savi	21.7.05
Y120	Hiekkansekainen savi	21.7.05
R121	Kiviperustus	21.7.05
Y122	Hiekkansekainen savi	21.7.05
Y123	Puunsekainen savi	22.7.05
Y124	Puulastukerros	22.7.05
Y125	Hiesun- ja laastinsekainen hiekka	25.7.05
Y126	Hiesu	25.7.05
R127	Kiveys (R210)	25.7.05
Y201	Soransekainen hiekka (Y101)	20.7.05
Y202	Puulastukerros (Y103)	20.7.05
Y203	Savensekainen hiekka (Y104)	20.7.05
Y204	Hiekkansekainen savi (Y106)	20.7.05
R205	Kivirakenne (R111)	20.7.05
Y206	Soransekainen hiekka (Y109)	20.7.05
Y207	Hiesunsekainen savi (Y117)	20.7.05
Y208	Hiekkansekainen savi (Y115)	21.7.05
Y209	Puulastukerros	21.7.05
R210	Kiveys (R127)	21.7.05
Y211	Värjäytynyt savi	21.7.05
Y301	Saven- ja hiekkansekainen pintamulta	1.8.06
Y302	Laastikerros	1.8.06
Y303	Hiesunsekainen hiekka	1.8.06
Y304	Hiesunsekainen savi	1.8.06
Y305	Savensekainen puumoskakerros	1.8.06

Liite 8.1

R306	Kiviperustus (maneesirakennus R407)	1.8.06
R307	Kiveys	1.8.06
Y308	Savensekainen hiekka	1.8.05
Y309	Hiesu	1.8.05
Y401	Mullansekainen savi	27.7.05
Y402	Laastikerros	27.7.05
R403	Tiilirakenne	27.7.05
Y404	Kiven- ja savensekainen hiekka	27.7.05
Y405	Keltainen hiekka	27.7.05
Y406	Hiekkansekainen savi	27.7.05
R407	Kiviperustus (R306)	27.7.05
R408	Puurakenne	27.7.05
Y409	Hiekan- ja hiilensekainen multa	27.7.05
Y410	Maatunut puutaso	27.7.05
Y411	Soransekainen savi	28.7.05
Y412	Kaarnan- ja tuohensekainen turvekerros	28.7.05
Y413	Puulastun- ja tuohensekainen turve	28.7.05
Y414	Puumoskansekainen turve	28.7.05
R415	Tiilirakenne	28.7.05
KU416	Kuoppa (liittyy R407)	29.7.07
Y417	Karkea hiekka	29.7.07
Y418	Hiiltynyt turvekerros	29.7.07
Y419	-	29.7.07
KU420	Kuoppa	29.7.07
Y421	Hiilen- ja puunsekainen savi	29.7.07
Y422	Siniharmaa savi	29.7.07
Y423	Oljensekainen turvekerros	29.7.07
Y424	Puunsekainen savi	29.7.07
Y501	Savinen pintamulta	25.7.05
Y502	Mullansekainen hiekka	25.7.05
Y503	Hieno hiekka	25.7.05
Y504	Humuksen- ja hiekkansekainen savi	25.7.05
Y505	Pohjasavi	25.7.05
Y701	Värjäytynyt karkea hiekka	3.8.05
Y702	Savensekainen hiekka	3.8.05
Y703	Hiekkansekainen savi	3.8.05
Y704	Värjäytynyt hiesu	3.8.05
R705	Puurakenne	3.8.05
Y706	-	
R707	Kivirakenne	3.8.05
Y708	Savensekainen hiekka	3.8.05
R709	Kivirakenne	3.8.05
R710	Kivirakenne	3.8.05
Y711	Puulastunsekainen savi	3.8.05
Y712	Värjäytynyt savi	3.8.05
Ku713	Kuoppa	3.8.05
R714	Puurakenne	3.8.05
R715	Puurakenne	3.8.05
Y801	Savensekainen pintamulta	3.8.05
Y802	Hiesunsekainen savi	3.8.05

Liite 8.1

Y803	Hieno hiekka	3.8.05
Y804	Tiilimurskan- ja hiesunsekainen savi	3.8.05
Y805	Karkea hiekka	3.8.05
Y806	Hiekan- ja soransekainen savi	3.8.05
Y807	Hieno hiekka	4.8.05
Y808	Kiven- ja savensekainen hiekka	4.8.05
Y809	Tiilimurskan- ja kivensekainen savi	4.8.05
Y810	Puulastunsekainen savi	4.8.05
Ku811	Putkikaivanto	4.8.05
Y812	Tiilimurskansekainen savi	4.8.05
Y813	Hiekkansekainen savi	4.8.05
Y814	Pohjasavi	4.8.05

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005

Yksikkökuvaukset, koeajat 1 ja 2

Nro: 101		Tyyppi: Soransekainen hiekka
X= 66280,70-66307,70	Y= 24871,30-24877,20	Z= 84.36-83.50
Laajuus m: Koko alue	Paksuus cm: 14-68	Kaivaustapa: Kaivinkone
Koostumus:		
Päämaalaji: K.hiekka		Pääsekoite: Sora
Muu sekoite: Kivi, tiilimurska		
Stratigrafia:		
Yläpuolella: -		Liittyy rakenteeseen:
Alapuolella: Y102, Y103, Y106, Y118, Y122		Sama kuin: Y201
Yksikön rajat: Selvä		

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kova, kuiva ja väriltään vaaleanruskea. Aineosat olivat jakautuneet muuten tasaisesti, paitsi alaosassa oli runsaammin pieniä kiviä. Kerros oli huomattavasti paksumpi koeajan pohjoisosassa kuin eteläosassa. Yksikön ja tiilimurskakerroksen (Y102) välissä oli kattopellin ja -huovan paloja. Pinta- ja tasauskerros ajoittui 1800-2000-luvuille.

Löydöt: -

Nro: 102

Tyyppi: Tiilimurskakerros

X= 66305,95-66307,55

Y= 24874,65-24874,70

Z= 83.72-83.62

Laajuus m: 1,7x1,1

Paksuus cm: 2-10

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Tiilimurska

Pääsekoite: H.hiekka, k.hiekka

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y101

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y104

Sama kuin: Jatkuu yhtenäisenä Y103:n kanssa.

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään oranssinruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö jatkui yhtenäisenä puulastukerroksen (Y103) kanssa. Yksikössä oli runsaasti kattopellin paloja. Purku- tai täyttökerros ajoittui 1800-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 103

Tyyppi: Puulastukerros

X= 66304,75-66305,95

Y= 24874,60-24876,20

Z= 83.62-83.60

Laajuus m: 1,7x0,5

Paksuus cm: 2

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Puulastu

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y101

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y104

Sama kuin: Jatkuu yhtenäisenä Y102:n kanssa.
Y202.

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään tummanruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö jatkui yhtenäisenä tiilimurskakerroksen (Y102) kanssa. Yksikössä oli runsaasti kattohuovan paloja. Purku- tai täyttökerros ajoittui 1800-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 104

Tyyppi: Savensekainen hiekka

X= 66304,65-66307,55

Y= 24874,60-24877,20

Z= 83.66-83.50

Laajuus m: 2x1,7

Paksuus cm: 6-12

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: H.hiekka

Pääsekoite: Hiesu, savi

Muu sekoite: Tiilimurska, puusilppu

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y102, Y103

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y105, Y106

Sama kuin: Y203

Yksikön rajat: Selvät Y102:n, Y103:n ja Y105:n kanssa. Paikoitellen liukuva Y106:n kanssa.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kova, kuiva ja väriltään vaaleanharmaa. Puusilppua ja tiilimurskaa oli vain paikoitellen. Täyttö- tai tasauserros ajoittui 1800-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 105

Tyyppi: Hieno hiekka

X= 66305,50-66307,55

Y= 24874,65-24874,75

Z= 83.60-83.56

Laajuus m: 1,7x1,5

Paksuus cm: 2-4

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: H.hiekka

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y104

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y106

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, irtonainen, kuiva ja väriltään keltainen. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Tasauserros tai täyttökerros ajoittui 1800-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 106

Tyyppi: Hiekkansekainen savi

X= 66298,80-66307,55

Y= 24874,45-24877,20

Z= 83.64-83.40

Laajuus m: 4,70x1,70

Paksuus cm: 3-12

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: H.hiekka

Muu sekoite: Kivi, laasti

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y101, Y104, Y105

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y107, Y108, R111, Y118

Sama kuin: Y204

Yksikön rajat: Selvät. Paikoitellen liukuva Y106:n kanssa.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kova, kuiva ja väriltään harmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kyseessä oli mahdollisesti kulttuurikerros, joka on syntynyt kaupungin muuton jälkeen. Yksikkö ajoittui 1800-luvulle.

Löydöt: KM2005060:1, 190

Nro: 107

Tyyppi: Soransekainen hiekka

X= 66302,20-66307,55

Y= 24874,55-24874,75

Z= 83.56-83.42

Laajuus m: 1,70x0,1,4

Paksuus cm: 1-3

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: K.hiekka

Pääsekoite: Sora

Muu sekoite: H.hiekka, kivi

Stratigrafia:

Yläpuolella: 106

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: 108

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään keltaisenruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kerros ei ollut yhtenäinen. Kyseessä oli mahdollisesti täyttö- tai tasauskerros. Yksikkö ajoittui 1800-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 108

Tyyppi: Hiesu

X= 66304,90-66307,55

Y= 24874,60-24874,80

Z= 83.54-83.38

Laajuus m: 2,4x1,7

Paksuus cm: 2-8

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Hiesu

Pääsekoite: Puusilppu

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y106, Y107

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y110, Y117

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli irtonainen, kuiva ja väriltään vaaleanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti, mutta puusilppua oli vain paikoitellen. Täyttö- tai tasauskerros ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 109

Tyyppi: Soransekainen hiekka

X= 66304,30-66304,95

Y= 24874,50-24875,85

Z= 83.50-83.38

Laajuus m: 2x1,5

Paksuus cm: 3-8

Kaivaustapa: Kaivinkone, lapio

Koostumus:

Päämaalaji: K.hiekka

Pääsekoite: Sora, h.hiekka

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: R111, Y106, Y108

Liittyy rakenteeseen: R111

Alapuolella: Y112

Sama kuin: Y206

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään keltaisenruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Katukiveyksen (R111) pohjustushiekka ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 110 **Tyyppi:** Puulastukerros
X= 66304,70-66307,55 **Y=** 24874,60-24874,75 **Z=** 83.52-83.32
Laajuus m: 2,1x1,7 **Paksuus cm:** 1-2 **Kaivaustapa:** Kaivinkone
Koostumus:
Päämaalaji: Puulastu **Pääsekoite:**
Muu sekoite:
Stratigrafia:
Yläpuolella: Y108 **Liittyy rakenteeseen:**
Alapuolella: Y112 **Sama kuin:**
Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli liuskeinen, kuiva ja väriltään tummanruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö rajautui katukiveykseen (R111). Rakentamiskerros ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 112 **Tyyppi:** Hiekansekainen savi
X= 66304,70-66307,55 **Y=** 24874,60-24874,75 **Z=** 83.50-83.22
Laajuus m: 2,0x1,7 **Paksuus cm:** 2-20 **Kaivaustapa:** Kaivinkone, lapio
Koostumus:
Päämaalaji: Savi **Pääsekoite:** H.hiekka
Muu sekoite: K.hiekka, tiilimurska, puulastu
Stratigrafia:
Yläpuolella: Y109, Y110 **Liittyy rakenteeseen:**
Alapuolella: Y113, Y114, Y115, Y117 **Sama kuin:**
Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään tumman- ja vaaleanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti, mutta puulastuja oli vain paikoitellen. Yksikkö rajautui katukiveykseen (R111). Löydöistä poistettiin kirkas ikkunalasin pala. Kulttuuri- tai täyttökerros ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.

Löydöt: KM2005060:2-3

Nro: 113

Tyyppi: Puulastukerros

X= 66305,50-66307,55

Y= 24874,70-24874,75

Z= 83.36-83.22

Laajuus m: 1,7x1,0

Paksuus cm: 1

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Puulastu

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y112

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y115

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis ja väriltään tummanruskea. Rakentamiskerros ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 114

Tyyppi: Nokinen savensekainen hiekka

X= 66304,50-66305,30

Y= 24874,55-24874,60

Z= 83.26-83.17

Laajuus m: 1,7x0,6

Paksuus cm: 3-9

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: H.hiekka

Pääsekoite: Noki, savi, k.hiekka, hiili

Muu sekoite: Tiilimurska, puumoska

Stratigrafia:

Yläpuolella: 112

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: 115

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät Y112:n kanssa, osittain liukuva Y115:n kanssa.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, irtonainen, kuiva ja väriltään tummanruskea ja -harmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kulttuurikerros ajoittui 1700-luvulle.

Löydöt: KM2005060:4-7, 191

Nro: 115 **Tyyppi:** Hieksekainen savi
X= 66303,10-66306,65 **Y=** 24874,35-24876,10 **Z=** 83.34-82.98
Laajuus m: 2x1,7 **Paksuus cm:** 5-20 **Kaivaustapa:** Kaivinkone
Koostumus:
Päämaalaji: Savi **Pääsekoite:** H.hiekka, k.hiekka
Muu sekoite: Tiilimurska, puusilppu ja -moska
Stratigrafia:
Yläpuolella: Y112, Y113, Y114, Y117 **Liittyy rakenteeseen:**
Alapuolella: Y116 **Sama kuin:** Y208
Yksikön rajat: Selvät Y112:n, Y113:n, Y117:n kanssa, osittain liukuva Y114:n kanssa.
Tulkinta ja kuvaus:
Yksikkö oli tahmea, rakeinen, kuiva ja väriltään tummanruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti, mutta tiilimurskaa oli vain paikoitellen. Kulttuurikerros ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.
Löydöt: KM2005060:8-12, 192

Nro: 116 **Tyyppi:** Puulastukerros
X= 66303,20-66306,65 **Y=** 24874,55-24874,60 **Z=** 83.24-82.94
Laajuus m: 2,0x1,7 **Paksuus cm:** 2-6 **Kaivaustapa:** Kaivinkone, lasta
Koostumus:
Päämaalaji: Puulastu **Pääsekoite:**
Muu sekoite:
Stratigrafia:
Yläpuolella: Y115 **Liittyy rakenteeseen:**
Alapuolella: Y120 **Sama kuin:**
Yksikön rajat: Selvät
Tulkinta ja kuvaus:
Yksikkö oli liuskeinen, kostea ja väriltään tummanruskea. Löydöistä poistettiin kirkas ikkunallasin pala. Rakentamiskerros ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.
Löydöt: KM2005060:13-14

Nro: 117

Tyyppi: Hiesunsekainen savi

X= 66303,30-66304,95

Y= 24874,35-24876,10

Z= 83.40-83.18

Laajuus m: 1,5x1,7

Paksuus cm: 2-25

Kaivaustapa: Kaivinkone, lasta

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: Hiesu

Muu sekoite: Palanut savi, hiili, puusilppu

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y108, Y109, Y112,

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y115

Sama kuin: Y207

Yksikön rajat: Selvät Y108:n, Y109:n, Y112:n kanssa.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään tumman- ja vaaleanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kerrosta ei kaivettu kokonaan pois. Yksikkö oli kivetyn kadun alla ollut mahdollinen kulttuurikerros, joka ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.

Löydöt: KM2005060:15-18, 193

Nro: 118

Tyyppi: Pohjasavi

X= 66282,43-66306,60

Y= 24871,75-24874,65

Z= 84.08-82.90 (pinta)

Laajuus m: Koko alue

Paksuus cm: 90-

Kaivaustapa: Lapio, kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: Ruostesaostumia

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y101, Y106, Y120, Y122, Y124, Y126

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: -

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, liuskeinen, kova ja väriltään vaaleanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kyseessä oli pohjasavi.

Löydöt: -

Nro: 119

Tyyppi: Vaaleanharmaa savi

X= 66286,35-66287,95

Y= 24873,95-24874,00

Z= 83.95-83.88

Laajuus m: 1,7x1,1

Paksuus cm: 2-7

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y122

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y122

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis ja väriltään vaaleanharmaa. Kerros oli kahden tummanharmaan, ohuen savikerroksen (Y122) välissä. Yksikkö muistutti pohjasavea (Y118).

Löydöt: KM2005060:194

Nro: 120

Tyyppi: Hiekansekainen savi

X= 66301,45-66306,30

Y= 24874,50-24874,65

Z= 83.50-82.70

Laajuus m: 4,5x1,7

Paksuus cm: 2-50

Kaivaustapa: Lapio

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: H.hiekka, tiilimurska

Muu sekoite: Laasti, puusilppu

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y116

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y118, Y123

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, paikoitellen irtonainen ja väriltään tumman- ja vaaleanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet epätasaisesti. Yksikköä ei kaivettu kokonaan pois. Kulttuurikerros ajoittui 1700-luvulle.

Löydöt: KM2005060:19-36, 195

Nro: 122

Tyyppi: Hieksekainen savi

X= 66280,70-66285,50

Y= 24873,80-24873,90

Z= 84.08-83.50

Laajuus m: 8.60-1,7

Paksuus cm: 2-28

Kaivaustapa: Kaivinkone, lasta

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: Tiilimurska

Muu sekoite: H.hiekka

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y101,Y119

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y118, Y119, R121

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä Y101:n kanssa ja osittain liukuva Y118:n kanssa.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kova, kuiva ja väriltään keskiharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikössä oli luoteja kiviperustuksen (R121) päällä. Paikalle tuotua täyttökerrosta ei kaivettu kokonaan pois. Yksikö ajoittui 1800-1900-luvuille.

Löydöt: KM2005060:37-38

Nro: 123

Tyyppi: Puunsekainen savi

X= 66304,50-66305,25

Y= 24874,50-24874,65

Z= 83.08-82.90

Laajuus m: 2,0x1,7

Paksuus cm: 4-16

Kaivaustapa: Lapio

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite:

Muu sekoite: Puusilppu

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y120

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y124

Sama kuin:

Yksikön rajat:

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli liuskeinen, kostea ja väriltään ruskeanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kerroksen läpi oli kaivettu pieni kuoppa, joka oli täyttynyt hieksekaisella savella (Y120). Tasaus- tai täyttökerros ajoittui mahdollisesti 1600-1700-luvuille.

Löydöt: KM2005060:39-40

Nro: 124

Tyyppi: Puulastukerros

X= 66305,80-66306,30

Y= 24874,60-24874,71

Z= 82.94-82.88

Laajuus m: 1,7x0,8

Paksuus cm: 4-6

Kaivaustapa: Lapio

Koostumus:

Päämaalaji: Puulastu

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y123

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y118

Sama kuin:

Yksikön rajat:

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli liuskeinen, kostea ja väriltään tummanruskea. Yksikköä ei kaivettu kokonaan pois. Rakentamiskerros ajoittui mahdollisesti 1600-1700-luvuille.

Löydöt: -

Nro: 125

Tyyppi: Hiesu

X= 66283,50-66283,85

Y= 24873,80-24873,90

Z= 83.70-83.76

Laajuus m: 2,30x0,50

Paksuus cm: 4

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: K.hiekka

Pääsekoite: H.hiekka

Muu sekoite: Hiesu, laasti, kivi

Stratigrafia:

Yläpuolella: R121

Liittyy rakenteeseen: R121

Alapuolella: Y126

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kova ja väriltään ruskeanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Hiekkatasauksen päälle oli ladottu kivirakenne (R121). Yksikön ajoitus jäi avoimeksi.

Löydöt: -

Nro: 126 **Tyyppi:** Hiesun- ja laastinsekainen
X= 66283,40-66283,95 **Y=** 24873,75-24873,95 **Z=** 83.68-83.64
Laajuus m: 2,30x0,50 **Paksuus cm:** 2-4 **Kaivaustapa:** Kaivinkone
Koostumus:
Päämaalaji: Hiesu **Pääsekoite:**
Muu sekoite:
Stratigrafia:
Yläpuolella: Y125 **Liittyy rakenteeseen:** R121
Alapuolella: Y118 **Sama kuin:**
Yksikön rajat:

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään ruskeanharmaa. Kivirakenteen (R121) alle laitetun tiivistekerroksen ajoitus jäi avoimeksi.

Löydöt: -

Nro: 201 **Tyyppi:** Soransekainen hiekka
X= 66280,70-66307,70 **Y=** 24871,30-24877,20 **Z=** 84.16-83.50
Laajuus m: Koko alue **Paksuus cm:** 16-64 **Kaivaustapa:** Kaivinkone
Koostumus:
Päämaalaji: K.hiekka **Pääsekoite:** Sora
Muu sekoite: Kivi, tiilimurska
Stratigrafia:
Yläpuolella: - **Liittyy rakenteeseen:**
Alapuolella: Y202, Y203 **Sama kuin:** Y101
Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kova, kuiva ja väriltään vaaleanruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti, mutta kerroksen alaosassa oli paljon pieniä kiviä. Pinta- ja tasauskerros ajoittui 1800-2000-luvuille.

Löydöt: -

Nro: 202

Tyyppi: Puulastukerros

X= 66304,75-66305,95

Y= 24874,60-24876,20

Z= 83.72-83.52

Laajuus m: 1,8x0,90

Paksuus cm: 2

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Puulastu

Pääsekoite:

Muu sekoite: Tiilimurska

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y201

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y203

Sama kuin: Y103

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään tummanruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö ei ollut yhtenäinen. Siinä oli kattohuovan paloja ja vähän kattopeltiä. Purku- tai täyttökerros ajoittui 1800-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 203

Tyyppi: Savensekainen hiekka

X= 66304,65-66307,55

Y= 24874,60-24877,20

Z= 83.78-83.46

Laajuus m: 2,2x1,8

Paksuus cm: 4-10

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: H.hiekka

Pääsekoite: Hiesu, savi

Muu sekoite: Tiilimurska, puusilppu

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y202

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y204

Sama kuin: Y104

Yksikön rajat: Selvät.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kova, kuiva ja väriltään vaaleanharmaa. Puusilppua ja tiilimurskaa oli vain paikoitellen. Täyttö- tai tasauskerros ajoittui 1800-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 204 **Tyyppi:** Hiekansekainen savi

X= 66298,80-66307,55 **Y=** 24874,45-24877,20 **Z=** 83.66-83.34

Laajuus m: 1,8x1,7 **Paksuus cm:** 12-22 **Kaivaustapa:** Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi **Pääsekoite:** H.hiekka

Muu sekoite: Kivi, laasti

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y203 **Liittyy rakenteeseen:**

Alapuolella: R205, Y206 **Sama kuin:** Y106

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kova, kuiva ja väriltään harmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kyseessä oli mahdollisesti kulttuurikerros, joka on syntynyt kaupungin siirron jälkeen. Yksikön itäosassa oli muutamia kiviä, jotka ilmeisesti kuuluivat katukiveykseen (R205). Routa oli mahdollisesti siirrellyt kiviä. Yksikkö ajoittui 1800-luvulle.

Löydöt: KM2005060:41-59, 196

Nro: 206 **Tyyppi:** Soransekainen hiekka

X= 66304,30-66304,95 **Y=** 24874,50-24875,85 **Z=** 83.50-83.34

Laajuus m: 2,2x1,6 **Paksuus cm:** 2-12 **Kaivaustapa:** Lapio

Koostumus:

Päämaalaji: K.hiekka **Pääsekoite:** Sora, h.hiekka

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y204, R205 **Liittyy rakenteeseen:** R205

Alapuolella: Y108, Y207 **Sama kuin:** Y109

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään keltaisenruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Katukiveyksen (R111) pohjustushiekka ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.

Löydöt: KM2005060:60-65

Nro: 207 **Tyyppi:** Hiesunsekainen savi

X= 66303,30-66304,95 **Y=** 24874,35-24876,10 **Z=** 83.42-83.10

Laajuus m: 1,7x1,3 **Paksuus cm:** 20-26 **Kaivaustapa:** Lapio

Koostumus:

Päämaalaji: Savi **Pääsekoite:** Hiesu

Muu sekoite: Puusilppu, tiilimurska, hiili

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y110, Y206 **Liittyy rakenteeseen:**

Alapuolella: Y208, R210, Y211 **Sama kuin:** Y117

Yksikön rajat: Selvät.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään tumman- ja vaaleanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö oli kivetyn kadun alla ollut kulttuurikerros, joka ajoittui todennäköisesti 1700-luvuille.

Löydöt: KM2005060:66-78

Nro: 208 **Tyyppi:** Hiekkansekainen savi

X= 66303,10-66306,65 **Y=** 24874,35-24876,10 **Z=** 83.20-83.08 (pinta)

Laajuus m: 1,7x1,3 **Paksuus cm:** 6-12 **Kaivaustapa:** Lasta, lapio

Koostumus:

Päämaalaji: Savi **Pääsekoite:** H.hiekka, k.hiekka

Muu sekoite: Puusilppu ja -puulastu

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y207, Y114 **Liittyy rakenteeseen:**

Alapuolella: Y123? **Sama kuin:** Y115

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tahmea, rakeinen, kostea ja väriltään tummanruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kulttuurikerros ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.

Löydöt: KM2005060:79-81, 197

Nro: 209 **Tyyppi:** Puulastukerros
X= 66304,80-66304,85 **Y=** 24875,25-24875,80 **Z=** 83.17-83.00 (Pinta)
Laajuus m: 1,6x1,5 **Paksuus cm:** 4 < **Kaivaustapa:** Lasta (pinta otettu esille)
Koostumus:
Päämaalaji: Puulastu **Pääsekoite:**
Muu sekoite:
Stratigrafia:
Yläpuolella: Y123, Y208 **Liittyy rakenteeseen:**
Alapuolella: Harmaanruskea hiekkansekainen savi **Sama kuin:**
Yksikön rajat: Selvät.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli liuskeinen, kostea ja väriltään tummanruskea. Yksikkö kaivettiin pois ainoastaan pohjoisprofiilin kohdalta noin 30 cm leveydeltä. Rakentamiskerroksessa ei ollut ajoittavia löytöjä.

Löydöt: -

Nro: 211 **Tyyppi:** Värjäytynyt savi
X= 66304,85-66304,90 **Y=** 24874,95-24875,35 **Z=** 83.10 (pinta)
Laajuus m: Koko alue **Paksuus cm:** 44< **Kaivaustapa:** Lasta
Koostumus:
Päämaalaji: Savi **Pääsekoite:**
Muu sekoite: Puusilppu, tiilen palat
Stratigrafia:
Yläpuolella: Y207, tummanruskea hiekkansekainen savi **Liittyy rakenteeseen:** R210
Alapuolella: - **Sama kuin:** Muistutti Y120:tä.
Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis ja väriltään vaaleanharmaa. Kerroksen pinta otettiin esille ainoastaan kiveyksen (R210=R127) kohdalta ja maa kaivettiin noin 50 cm leveydeltä pois. Savi jatkui kairausten perusteella koko alueella. Yksikköön oli ladottu rakenteen R210:n ja R127:n kivet. Kerroksesta ei ollut ajoittavia löytöjä.

Löydöt: KM2005060:82

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005

Rakennekuvaukset koeajat 1 ja 2

N:o	111	Tyyppi:	Kivirakenne
X:	66304,30-66304,75	Y:	24874,50-24876,10
Koko m:	1,80 (4,40) x 2,4 (2,5)	Z m mpy:	83.50-83.34
		Suunta:	NE-SW
Kivirakenne:			
Kmateriaali:	Mukulakivi, tiililisäys	Kivien koko cm:	30x20-15x10-5x5
Tekniikka:	Ladottu		
Kuvaus ja tulkinta:	Kivet oli ladottu soransekaisen hiekan (Y109) päälle. Kiveys oli hyvin epätasainen. Kiviä oli paikoitellen kahdessa kerroksessa, ja niiden väleissä oli muutamia tiilen paloja. Rakenne purettiin. Katukiveys ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.		

Puurakenne:		Koko cm:	
Pmateriaali:			
Kuvaus ja tulkinta			
Stratigrafia:		Liittyy yksikköihin:	
Yläpuolella:	Y106	Sama kuin:	R205
Alapuolella:	Y109		

N:o	121	Tyyppi:	Kivirakenne
X:	66283,40-66284,20	Y:	24871,55-24873,80
Koko m:	2,30 (jatkuu profiiliin) x 0,60x0,30-0,40	Z m mpy:	84.27-83.70
		Suunta:	NEE-SWW
Kivirakenne:			
Kmateriaali:	Lohko- ja luonnonkivi	Kivien koko cm:	30x25-20x15-10x5
Tekniikka:	Ladottu		
Kuvaus ja tulkinta:	Kivet oli ladottu tiiviisti hiesun- ja laastinsekaisen hiekka päälle (Y125) yhteen kerrokseen. Rakenne oli kivijalka tai muurin perustus. Rakenteen ajoitus jäi avoimeksi.		

Puurakenne:		Koko cm:	
Pmateriaali:			
Kuvaus ja tulkinta			
Stratigrafia:		Liittyy yksikköihin:	
Yläpuolella:	Y122	Sama kuin:	
Alapuolella:	Y125		

N:o 127 **Tyyppi:** Kivirakenne
X: 66302,80-66304,90 **Y:** 24872,70-24875,20 **Z m mpy:** 83.31-83.16 (pinta)
Koko m: 2,5 (3,2)x0,3x0,18-0,42 **Suunta:** NE-SW

Kivirakenne:

Kmateriaali: Mukula- ja lohkokivi **Kivien koko cm:** 15x10-5x5

Tekniikka: Ladottu

Kuvaus ja tulkinta: Kiveys oli ladottu tiiviisti noin 40 cm syvään ja 30 cm leveään kuoppaan. Kiviä oli neljässä kerroksessa savessa, joka sisälsi puusilppua. Rakenne oli katukiveyksen (R111) luoteisreunalla. Kiveystä ei purettu. Rakenne tulkittiin kivillä täytetyksi katuojaksi, joka ajoittui 1700-luvulle tai aikaisemmaksi.

Puurakenne:

Pmateriaali: **Koko cm:**

Kuvaus ja tulkinta

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y117

Liittyy yksikköihin:

Alapuolella:

Sama kuin: R210

N:o 205 **Tyyppi:** Kivirakenne
X: 66304,30-66304,75 **Y:** 24874,50-24876,10 **Z m mpy:** 83.50-83.24
Koko m: 1,80 (4,40) x 2,4 (2,5) **Suunta:** NE-SW

Kivirakenne:

Kmateriaali: Mukulakivi, tiililisäys **Kivien koko cm:** 30x20-15x10-5x5

Tekniikka: Ladottu

Kuvaus ja tulkinta: Kivet oli ladottu soransekaisen hiekan (Y106) päälle. Kiveys oli hyvin epätasainen. Kiviä oli paikoitellen kahdessa kerroksessa. Kivien väleissä oli muutamia tiilen paloja. Routa oli mahdollisesti nostanut ylös osan kivistä. Rakenne purettiin. Katukiveys ajoittui 1700-luvulle.

Puurakenne:

Pmateriaali: **Koko cm:**

Kuvaus ja tulkinta

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y204

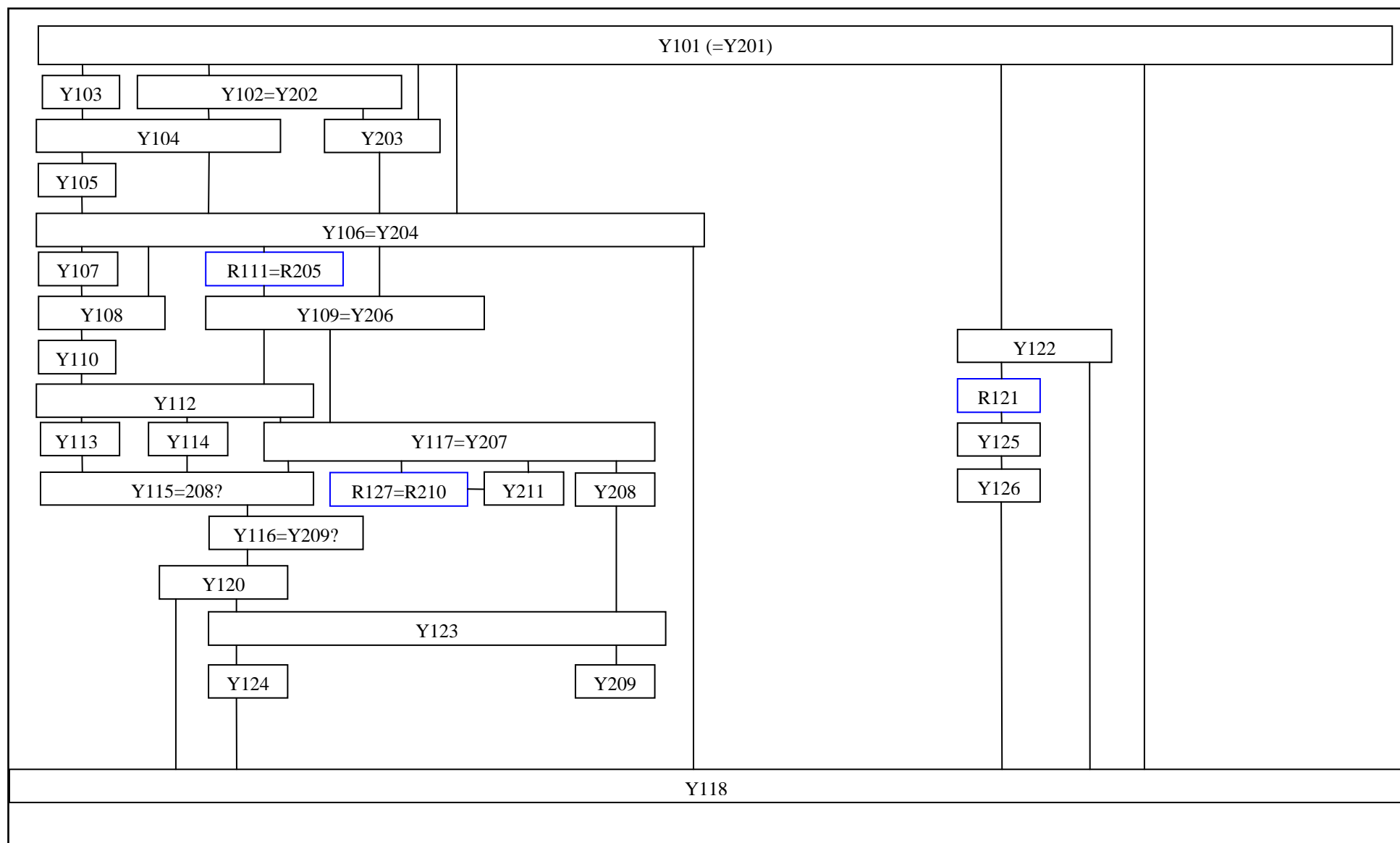
Liittyy yksikköihin: Y206

Alapuolella: Y207

Sama kuin: R111

N:o	210	Tyyppi:	Kivirakenne
X:	66302,80-66304,90	Y:	24872,70-24875,20
		Z m mpy:	83.17-82.66
Koko m:	0,7(3,2)x0,3x0,18-0,42	Suunta:	NE-SW
Kivirakenne:			
Kmateriaali:	Mukula- ja lohkokivi	Kivien koko cm:	15x10-5x5
Tekniikka:	Ladottu		
Kuvaus ja tulkinta:	Kiveys oli ladottu tiivisti noin 40 cm syvään ja 30 cm leveään kuoppaan. Kiviä oli neljässä kerroksessa savessa (Y211), joka sisälsi puusilppua. Rakenne oli katukiveyksen (R205) luoteisreunalla. Kiveystä purettiin noin 50 cm leveydeltä N-profiilin vierestä. Rakenne tulkittiin kivillä täytetyksi katuojaksi, joka ajoittui 1700-luvulle tai aikaisemmaksi.		
Puurakenne:			
Pmateriaali:		Koko cm:	
Kuvaus ja tulkinta			
Stratigrafia:			
Yläpuolella:	Y207	Liittyy yksikköihin:	Y211
Alapuolella:	Y118	Sama kuin:	R127

Hämeenlinna, Linnan kasarmin koekaivaus 2005, Stratigrafia koeojat 1 ja 2

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005

Yksikkökuvaukset koeoja 3

Nro: 301

Tyyppi: Saven- ja hiekkansekainen multa

X= 66229,80-66237,40

Y= 24802,05-24806,60

Z= 83.76-83.12

Laajuus m: Koko alue

Paksuus cm: 18-55

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Multa

Pääsekoite: Savi, h.hiekka, k.hiekka

Muu sekoite: Tiilimurska

Stratigrafia:

Yläpuolella: -

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y302, Y305

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli irtonainen, kuiva ja väriltään ruskeanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksiköstä ei otettu talteen löytöjä. Pintamultakerros ajoittui 1900-2000-luvuille.

Löydöt: -

Nro: 302

Tyyppi: Laastikerros

X= 66229,80-66236,55

Y= 24801,80-24806,50

Z= 83.58-83.30

Laajuus m: 4,0x2,0

Paksuus cm: 2-14

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Laasti

Pääsekoite: H.hiekka

Muu sekoite: K.hiekka, tiilimurska

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y301

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y303

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään luonnonvalkoinen. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti, tiilimurskaa oli kuitenkin vain paikoitellen. Laastikerros liittyi ilmeisesti vuonna 1913 rakennetun ja 1960-luvulla puretun maneesirakennuksen lattiaan.

Löydöt: -

Nro: 303 **Tyyppi:** Hiesunsekainen hiekka

X= 66232,80-66236,55 **Y=** 24801,80-24803,20 **Z=** 83.46-83.10

Laajuus m: 4,0x2,0 **Paksuus cm:** 20-30 **Kaivaustapa:** Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: K.hiekka

Pääsekoite: Hiesu, h.hiekka

Muu sekoite: Kivi, laasti, multa

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y302

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y304

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli irtonainen, kuiva ja väriltään keltainen. Aineosat olivat jakautuneet epätasaisesti. Yksikössä oli ohuita laasti- ja multalinssejä. Maneesirakennuksen koillisseinän perustuskivistä osa oli ladottu kerroksen päälle. Täyttö- tai tasoituskerros ajoittui 1900-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 304 **Tyyppi:** Hiesunsekainen savi

X= 66232,50-66236,55 **Y=** 24801,80-24803,30 **Z=** 83.20-82.10

Laajuus m: 4,2x2,0 **Paksuus cm:** 108 **Kaivaustapa:** Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: Hiesu, tiilimurska

Muu sekoite: Kivi, laasti, hiili

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y303

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y308

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään vaalean- ja keskiharmaa. Aineosat olivat jakautuneet epätasaisesti. Kerrosta ei kaivettu kokonaan pois. Yksikkö oli mahdollisesti paikalle tuotu täyttökerros tai rinteen tasoituskerros. Ajoitus jäi avoimeksi.

Löydöt: -

Nro: 305

X= 66232,10-66232,85

Laajuus m: 0,7x0,5

Koostumus:

Päämaalaji:

Muu sekoite: Laasti

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y301

Alapuolella: Y304

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, tahmea, kuiva ja väriltään tummanruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö oli maneesirakennuksen betonipilaria varten kaivetun kuopan täyttökerros.

Löydöt: -

Tyyppi: Savensekainen puumoskakerros

Z= 83.10-83.16 (pinta)

Kaivaustapa: Kaivinkone

Pääsekoite: Savi

Liittyy rakenteeseen:

Sama kuin:

Nro: 308

X= 66233,75-66236,90

Laajuus m: 1,9x0,4

Koostumus:

Päämaalaji: K.hiekka

Muu sekoite: H.hiekka

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y304

Alapuolella: Y309

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään harmaankeltainen. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Rakenteen (R307) kivet olivat kerroksessa.

Löydöt: -

Tyyppi: Savensekainen hiekka

Z= 82.19-81.90

Kaivaustapa: Lapio

Pääsekoite: Savi

Liittyy rakenteeseen: R307

Sama kuin:

Nro: 309

Tyyppi: Hiesu

X= 66234,75-66236,65

Y= 24802,60-24803,50

Z= 81.90 (pinta)

Laajuus m: 0,5x0,3

Paksuus cm: 14-

Kaivaustapa: Lapiro

Koostumus:

Päämaalaji: Hiesu

Pääsekoite:

Muu sekoite: Kivi, ruostesaostumia

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y308, R307

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: -

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään vaaleanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö kaivettiin esille ainoastaan koekuopan kohdalta. Kerros vaikutti pohjamaalta.

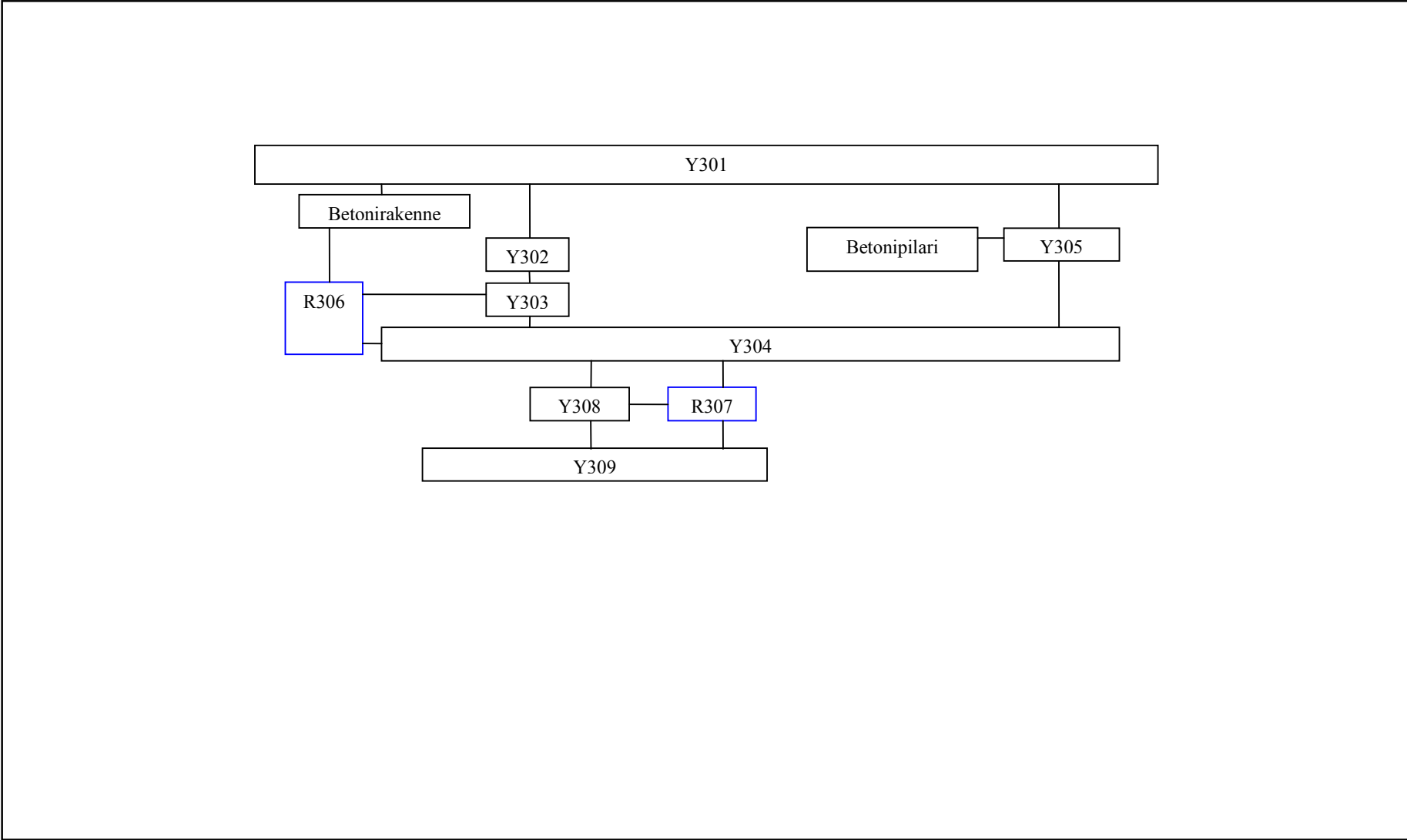
Löydöt: -

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005

Rakennekuvaukset koeoja 3

N:o	306	Tyyppi:	Kivirakenne
X:	66231,45-66237,05	Y:	24803,40-24805,90
Z m mpy:	83,04-82,54		
Koko m:	7x0,7 (jatkuu profiileihin) x 1.30		Suunta: SE-NW
Kivirakenne:			
Kmateriaali:	Lohko- ja kiilakivi		Kivien koko cm: 60x40-35x30-15x10
Tekniikka:	Ladottu		
Kuvaus ja tulkinta:	Rakenteen yläosassa kivien välissä oli hiesunsekaista hiekkaa (Y303) ja alaosassa hiesunsekaista savea (Y304). Kiviä oli ainakin neljässä kerroksessa, ja suurten kivien väleissä oli pieniä kiilakiviä. Rakenne kaivettiin vain osittain esiin, eikä sitä purettu. Maneesin seinän perustus on rakennettu vuonna 1913.		
Puurakenne:			
Pmateriaali:	Koko cm:		
Kuvaus ja tulkinta			
Stratigrafia:			
Yläpuolella:	Betonitasanne	Liittyy yksikköihin:	Y303, Y304
Alapuolella:		Sama kuin:	R407
N:o	307	Tyyppi:	Kivirakenne
X:	66234,75-66236,65	Y:	24802,60-24803,50
Z m mpy:	82,24 (pinta)		
Koko m:	1,90x0,60		Suunta: -
Kivirakenne:			
Kmateriaali:	Luonnon- ja mukulakivi		Kivien koko cm: 25x20-15x10-5x5
Tekniikka:	Ladottu		
Kuvaus ja tulkinta:	Kivet oli ladottu harvasti savensekaiseen karkeaan hiekkaan (Y308). Maneesin perustusten alla olleet kivet kaivettiin vain osittain esille. Kiveys saattaa olla myös luonnollinen kerrostuma. Pienimmät kivet olivat kolmessa kerroksessa.		
Puurakenne:			
Pmateriaali:	Koko cm:		
Kuvaus ja tulkinta			
Stratigrafia:			
Yläpuolella:	Y304	Liittyy yksikköihin:	Y308
Alapuolella:	Y309	Sama kuin:	

Hämeenlinna, Linnan kasarmin koekaivaus 2005, Stratigrafia koeoja 3

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005

Yksikkökuvaukset koeoja 4

Nro: 401

Tyyppi: Mullansekainen savi

X= 66271,00-66279,65

Y= 24781,15-24788,20

Z= 83.08-82.60

Laajuus m: Koko alue

Paksuus cm: 20-36

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: Multa

Muu sekoite: H.hiekka, tiilimurska

Stratigrafia:

Yläpuolella: -

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y402, R403, Y409

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli irtonainen, kuiva ja väriltään ruskeanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet epätasaisesti. Yksiköstä ei otettu talteen löytöjä. Pintamultakerros ajoittui 1900-2000-luvuille.

Löydöt: -

Nro: 402

Tyyppi: Laastikerros

X= 66275,00-66278,55

Y= 24786,30-24788,10

Z= 82.90-82.62

Laajuus m: 4,2x2,0

Paksuus cm: 8-20

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Laasti

Pääsekoite: -

Muu sekoite: Sora, tiilimurska

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y401

Liittyy rakenteeseen: R403

Alapuolella: Y410, Y404

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli irtonainen, kuiva ja väriltään kellertävänvalkoinen. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Laastissa oli laudan jälkiä. Yksikkö liittyi ilmeisesti vuonna 1913 valmistuneen maneesirakennuksen lattiaan (R403), josta osa on purettu pois 1960-luvulla.

Löydöt: -

Nro: 404 **Tyyppi:** Kiven- ja savensekainen hiekka
X= 66275,30-66278,55 **Y=** 24786,40-24788,10 **Z=** 82.80-82.58
Laajuus m: 3,60x2,0 **Paksuus cm:** 2-16 **Kaivaustapa:** Kaivinkone
Koostumus:
Päämaalaji: K.hiekka **Pääsekoite:** Savi, kivi
Muu sekoite: -
Stratigrafia:
Yläpuolella: Y402, Y410 **Liittyy rakenteeseen:** R403
Alapuolella: Y405, Y406 **Sama kuin:** Muistutti Y405
Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kova, kuiva ja väriltään vaaleanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kerros muistutti karkeaa hiekkakerrosta (Y405), mutta oli huomattavasti tätä kovempaa. Yksikkö oli mahdollisesti tiilirakenteen (R403) pohjustuskerros, joka ajoittui 1900-luvun alkuun.

Löydöt: KM2005060:83-86

Nro: 405 **Tyyppi:** Keltainen hiekka
X= 66271,20-66276,50 **Y=** 24783,30-24787,10 **Z=** 82.66-82.26
Laajuus m: 1,5x2,0 **Paksuus cm:** 6-40 **Kaivaustapa:** Kaivinkone
Koostumus:
Päämaalaji: K.hiekka **Pääsekoite:** -
Muu sekoite: Savi, kivi
Stratigrafia:
Yläpuolella: Y404, Y409 **Liittyy rakenteeseen:**
Alapuolella: Y406 **Sama kuin:** Muistutti Y404
Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva sekä pinnaltaan kova ja alaosaan irtonainen. Kerros oli väriltään keltainen. Aineosat olivat jakautuneet muuten tasaisesti, mutta pieniä kiviä oli vain paikoitellen. Kerros muistutti kiven- ja savensekaista hiekkakerrosta (Y405), mutta oli huomattavasti tätä irtonaisempaa. Yksikkö oli mahdollisesti tiilirakenteen (R403) pohjustuskerros, joka ajoittui 1900-luvun alkuun.

Löydöt: -

Nro: 406

Tyyppi: Hiekansekainen savi

X= 66271,00-66279,70

Y= 24783,10-24788,20

Z= 82.72-82.34

Laajuus m: 6,2x2,0

Paksuus cm: 68-116

Kaivaustapa: Kaivinkone, lapio

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: H.hiekka

Muu sekoite: Maatunut puu, laasti

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y404, Y405

Liittyy rakenteeseen: R407, Y408

Alapuolella: Y411, Y412, Y423, Y424

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään ruskean- ja vaaleanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet epätasaisesti. Kerroksen välissä oli maatunut, ohut puutaso (R408). Hiekansekaista savea oli sekoittunut maneesirakennuksen perustuskivien väliin. Kerroksessa oli 1700-1900-luvuille ajoittuvia löytöjä. Kirkasta ikkunalasia ei otettu talteen. Yksikkö muistutti kulttuurikerrosta, mutta saattoi olla myös paikalle tuotua maata, jolla on tasoitettu rinnettä. Yksikkö ajoittui löytöjen perusteella 1700-1900-luvuille.

Löydöt: KM2005060:87-117, 198

Nro: 409

Tyyppi: Hiekan- ja hiilensekainen multa

X= 66271,00-66275,00

Y= 24783,10-24786,30

Z= 82.80-82.60

Laajuus m: 2,7x2,0

Paksuus cm: 10-16

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Multa

Pääsekoite: H.hiekka, k.hiekka, hiili

Muu sekoite: Savi, laasti, puumoska

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y401

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y405, Y415

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva, ja väriltään harmaan ja mustan läikikäs. Aineosat olivat jakautuneet epätasaisesti. Yksikössä oli kirkasta ikkunalasia, jota ei otettu talteen. Yksikkö tulkittiin purkukerrokseksi, joka oli peräisin maneesirakennuksesta.

Löydöt: KM2005060:118-122

Nro: 410

Tyyppi: Maatunut puutaso

X= 66276,60-66278,60

Y= 24787,20-24788,10

Z= 82.80-82.68

Laajuus m: 2,0x2,0

Paksuus cm: 1-2

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Maatunut puu

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y402

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y404

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli liuskeinen, kuiva ja väriltään tummanruskea. Yksikkö ajoittui stratigrafian perusteella 1900-luvun alkuun. Maatuneen puukerroksen funktio jäi avoimeksi.

Löydöt: -

Nro: 411

Tyyppi: Soransekainen savi

X= 66271,00-66272,70

Y= 24783,10-24785,25

Z= 81.64-81.44

Laajuus m: 2,0x2,0

Paksuus cm: 8-12

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: Kivi

Muu sekoite: Hiili, puusilppu, rautasaostumia

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y406

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y412, Ku420, Y421

Sama kuin:

Yksikön rajat:

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli kuiva ja väriltään harmaa. Hiekkansekainen savi (Y406) leikkasi yksikön. Yksikkö rajautui maneesin kiviperustuksen SW-puolelle. Kerroksen ajoitus jäi avoimeksi.

Löydöt: -

Nro: 412 **Tyyppi:** Kaarnan- ja tuohensekainen turvekerros

X= 66271,00-66277,90 **Y=** 24783,30-24786,50 **Z=** 81.50-8.36

Laajuus m: 6,0x2,0 **Paksuus cm:** 6-18 **Kaivaustapa:** Lasta, kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Turve

Pääsekoite: Tuohi, kaarna

Muu sekoite: Puusilppu, puumoska, risu

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y406, Y411

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y413, Y418

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät, Y413:n kanssa liukuva.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään ruskea. Yksikön läpi oli kaivettu maneesin kiviperustuksia varten kaivanto (Ku416) sekä pieni kuoppa (Ku420). Kerros ajoittui 1600-luvun lopulle ja 1700-luvulle.

Löydöt: KM2005060:123-126, 199

Nro: 413 **Tyyppi:** Puulastun- ja tuohensekainen turve

X= 66271,00-66278,00 **Y=** 24783,30-24786,55 **Z=** 81.43-81.20

Laajuus m: 4,7x2 **Paksuus cm:** 16-20 **Kaivaustapa:** Lasta, kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Turve

Pääsekoite: Puulastu, tuohi

Muu sekoite: Risu, puun palat

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y412

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y414

Sama kuin: Muistuttaa Y418, mutta pinta ei ollut hiiltynyt.

Yksikön rajat: Y412:n ja Y414:n kanssa liukuvat.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään punaruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kerros kaivettiin kaivinkoneella pois vain koeajan SW-osasta noin kahden metrin matkalta. Muualta kerroksen pinta otettiin esiin lastalla. Yksikön leikkasi maneesirakennuksen kiviperustan kaivanto (Ku416) sekä oljensekainen turvekerros (Y423). Yksikkö oli suon reunaa, jossa oli puuntyöstöön ja -käsittelyyn liittyvää jätettä (tuohirullat, puunpalat, puulastut).

Löydöt: -

Nro: 414 **Tyyppi:** Puumoskansainen turve

X= 66271,00-66274,90 **Y=** 24783,10-24786,25 **Z=** 81.42-81.16 (pinta)

Laajuus m: 1,2x2 (jatkuu profiileihin) **Paksuus cm:** >38 **Kaivaustapa:** Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Turve

Pääsekoite: Puumoska

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y413, Y424

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: -

Sama kuin:

Yksikön rajat: Liukuva Y413:n kanssa.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään ruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kerros kaivettiin pois vain koeojan SW-osasta noin kahden metrin matkalta kaivinkoneella. Kerros oli todennäköisesti suon pinta, joka ulottui ainakin koekuoppaan asti.

Löydöt: -

Nro: 416 **Tyyppi:** Kuoppa

X= 66272,90-66276,70 **Y=** 24784,20-24786,00 **Z=** 81.50 (pinta)

Laajuus m: 2,7 (jatkuu profiileihin) x 1,0-1,3 **Paksuus cm:** >20 **Kaivaustapa:** Lapio ja lasta

Koostumus:

Päämaalaji:

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: R407

Liittyy rakenteeseen: R407, täyttynyt Y417:sta.

Alapuolella:

Sama kuin:

Yksikön rajat:

Tulkinta ja kuvaus:

Kaivanto oli SE-NW-suuntainen ja alaspäin kapeneva. Kaivannon pinnalla oli karkea hiekka (Y417), johon maneesirakennuksen perustuskivet (R407) oli ladottu. Ojasta kaivettiin esille vain reunat ja pinta. Kaivanto leikkasi alimmat maakerrokset (Y412 ja Y413). Kaivanto ajoittui 1910-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 417

X= 66272,90-66276,70

Y= 24784,20-24786,00

Tyyppi: Karkea hiekka

Z= 81.60-81.40 (pinta)

Laajuus m: 2,7 (jatkuu
profileihin) x 1,0-1,3

Paksuus cm: >20

Kaivaustapa: Latio ja lasta

Koostumus:

Päämaalaji: K.hiekka

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y406, R407

Liittyy rakenteeseen: R407, Ku416

Alapuolella:

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli irtonainen, kostea ja väriltään vaaleanruskea. Yksikkö oli kaivannon (Ku416) täyttömaata, jonka päälle oli ladottu maneesirakennuksen perustuskivet (R407). Yksikkö ajoittui 1910-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 418

X= 66274,30-66275,75

Y= 24785,30-24786,35

Tyyppi: Hiiltynyt turvekerros

Z= 81.57-81.40 (pinta)

Laajuus m: 1,4x1,0

Paksuus cm: 8-12

Kaivaustapa: Lasta

Koostumus:

Päämaalaji: Turve

Pääsekoite: Noki

Muu sekoite: Puusilppu, risut

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y406, Y412

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y424

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät Y406:n ja Y412:n kanssa.

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään harmaanruskea. Yksikkö rajautui oljensekaiseen turvekerrokseen (Y423). Kerroksen pinta oli hiiltynyt, mutta muuten se muistutti puun- ja tuohensekaista turvekerrosta (Y413). Yksikössä ei ollut ajoittavia löytöjä.

Löydöt: -

Nro: 420

Tyyppi: Kuoppa

X= 66272,70-66273,40

Y= 24784,20-24785,00

Z= 81.56 (pinta)

Laajuus m: 0,6 x0,7

Paksuus cm: 70

Kaivaustapa: Kaivinkone, lasta

Koostumus:

Päämaalaji:

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y411

Liittyy rakenteeseen: Y421

Alapuolella: Y414

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Soikea ja alaspäin kapeneva kuoppa oli kaivettu turvekerrosten (Y412, Y413) läpi. Kuoppa oli täyttynyt hiilen- ja puunsekaisella savella (Y421). Kuoppa oli suon reunaan tehty jätekuoppa.

Löydöt: KM2005060:127-131, 200-201

Nro: 421

Tyyppi: Hiilen- ja puunsekainen savi

X= 66272,70-66273,40

Y= 24784,20-24785,00

Z= 81.56 (pinta)

Laajuus m: 0,6 x0,7

Paksuus cm: 70

Kaivaustapa: Kaivinkone, lasta

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: Hiili, puulastu, puusilppu,

Muu sekoite: H.hiekka, kivi, tiilimurska

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y411

Liittyy rakenteeseen: Ku420

Alapuolella: Y414

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään siniharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kuopasta kaivettiin lounaisosa pois kaivinkoneella ja muualta poistettiin lastoilla pinnasta vain 10 cm kerros. Yksikkö oli jätekuopan (Ku421) täyttömaata, joka sisälsi 1700-luvun löytöjä.

Löydöt: KM2005060:127-131, 200-201

Nro: 422 **Tyyppi:** Siniharmaa savi

X= 66274,10-66276,80 **Y=** 24783,55-24785,60 **Z=** 81.48-81.29

Laajuus m: 1,0x0,6 **Paksuus cm:** 13-21 **Kaivaustapa:** Lasta

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y412

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y412

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään siniharmaa. Kerros oli kaarnan- ja tuohensekaisen turvekerroksen (Y812) sisällä.

Löydöt: KM2005060:132

Nro: 423 **Tyyppi:** Oljensekainen turvekerros

X= 66274,80-66277,10 **Y=** 24786,15-24787,20 **Z=** 81.46-81.36 (pinta)

Laajuus m: 2,0x0,7 (jatkui SE-profiiliin) **Paksuus cm:** >24 **Kaivaustapa:** Lasta

Koostumus:

Päämaalaji: Turve

Pääsekoite: Olki

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y406

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y424

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, liuskeinen, kostea ja väriltään tummanharmaa. Kerros haisi öljylle. Yksikön pinta otettiin esille lastalla. Kerroksen pinnasta noin 20 cm alaspäin löytyi SE-profiilin reunasta öljyputki, jonka korkeus oli 81.32 m mpy. Yksikkö rajautui puun- ja tuohensekaiseen turvekerrokseen (Y413). Yksikkö oli mahdollisesti 1900-luvulla tehdyn putkikaivannon täytemaata, jota ei kaivettu pois.

Löydöt: KM2005060:202

Nro: 424

Tyyppi: Puunsekainen savi

X= 66274,30-66275,80

Y= 24785,20-24786,30

Z= 81.50-81.40 (pinta)

Laajuus m: 2,5x1,20

Paksuus cm: >20

Kaivaustapa: Lasta

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite:

Muu sekoite: Puusilppu

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y406, Y418, Y423

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y414

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään ruskeanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kerroksen pinta otettiin esille vain SE-profiilin vierestä ja kaivettiin kokonaan pois profiilin viereen tehdystä koekuopasta. Kairausten perusteella yksikkö oli myös oljensekaisen turvekerroksen alla (Y423). Kyseessä oli kulttuurikerros, jonka ajoitus jäi avoimeksi.

Löydöt: -

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005

Rakennekuvaukset koeoja 4

N:o	403	Tyyppi:	Tiilirakenne
X:	66276,50-66277,10	Y:	24787,10-24787,35
Z m mpy:		Z m mpy:	82,90-82,70
Koko m:	7x0,7 (jatkuu profiileihin) x 1.3	Suunta:	SE-NW

Kivirakenne:

Kmateriaali:

Kivien koko cm:

Tekniikka: Muurattu

Kuvaus ja tulkinta:

Tiilirakenne:

Materiaali: Seinätiili

Tiilen koko cm: 28x14x8

Kuvaus ja tulkinta:

Tiilet oli muurattu laastilla (Y402) ja betonilla. Osittain purettu rakenne oli epäyhtenäinen ja rikkonainen, mutta paikoitellen siitä oli kuitenkin säilynyt kolme tiilikertaa. Rakenne rajautui kiviperustuksen sisäpuolelle. Rakenne purettiin, ja se dokumentoitiin profiilista. Se tulkittiin maneesirakennuksen lattiarakenteeksi. Tiilirakenne ajoittui 1910-1960-luvuille.

Puurakenne:

Pmateriaali:

Koko cm:

Kuvaus ja tulkinta:

Stratigrafia:

Yläpuolella:

Liittyy yksikköihin: Y402, R407

Alapuolella:

Sama kuin:

N:o 407 **Tyyppi:** Kivirakenne
X: 66273,20-66276,50 **Y:** 24784,30-24785,75 **Z m mpy:** 8.42 (pinta)
Koko m: 2,70x1,1x yli 1 **Suunta:** SE-NW

Kivirakenne:

Kmateriaali: Luonnon- ja kiilakivi **Kivien koko cm:** 140x60 - 90x40 - 40x30

Tekniikka: Ladottu

Kuvaus ja tulkinta:

Kiviä oli ainakin neljässä kerroksessa. Suurten kivien väleissä oli pieniä kiilakiviä. Kivissä oli jälkiä laastista. Rakenteen yläosassa kivien välissä oli hiekkansekaista savea (Y406) ja laastia, alaosassa oli karkeaa hiekkaa (Y417). Rakenteen alimmaiseta kivet oli ladottu kuoppaan (Ku416), joka oli kaivettu alimpien maakerrosten läpi (Y412, Y413). Rakenne purettiin koeojan kohdalta, mutta alimmaiseta kivet jätettiin paikoilleen. Maneesin seinän perustus on rakennettu vuonna 1913.

Tiilirakenne:

Materiaali: **Tiilen koko cm:**

Kuvaus ja tulkinta:

Puurakenne:

Pmateriaali: **Koko cm:**

Kuvaus ja tulkinta:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y415 **Liittyy yksikköihin:** Y406, Ku416, Y417

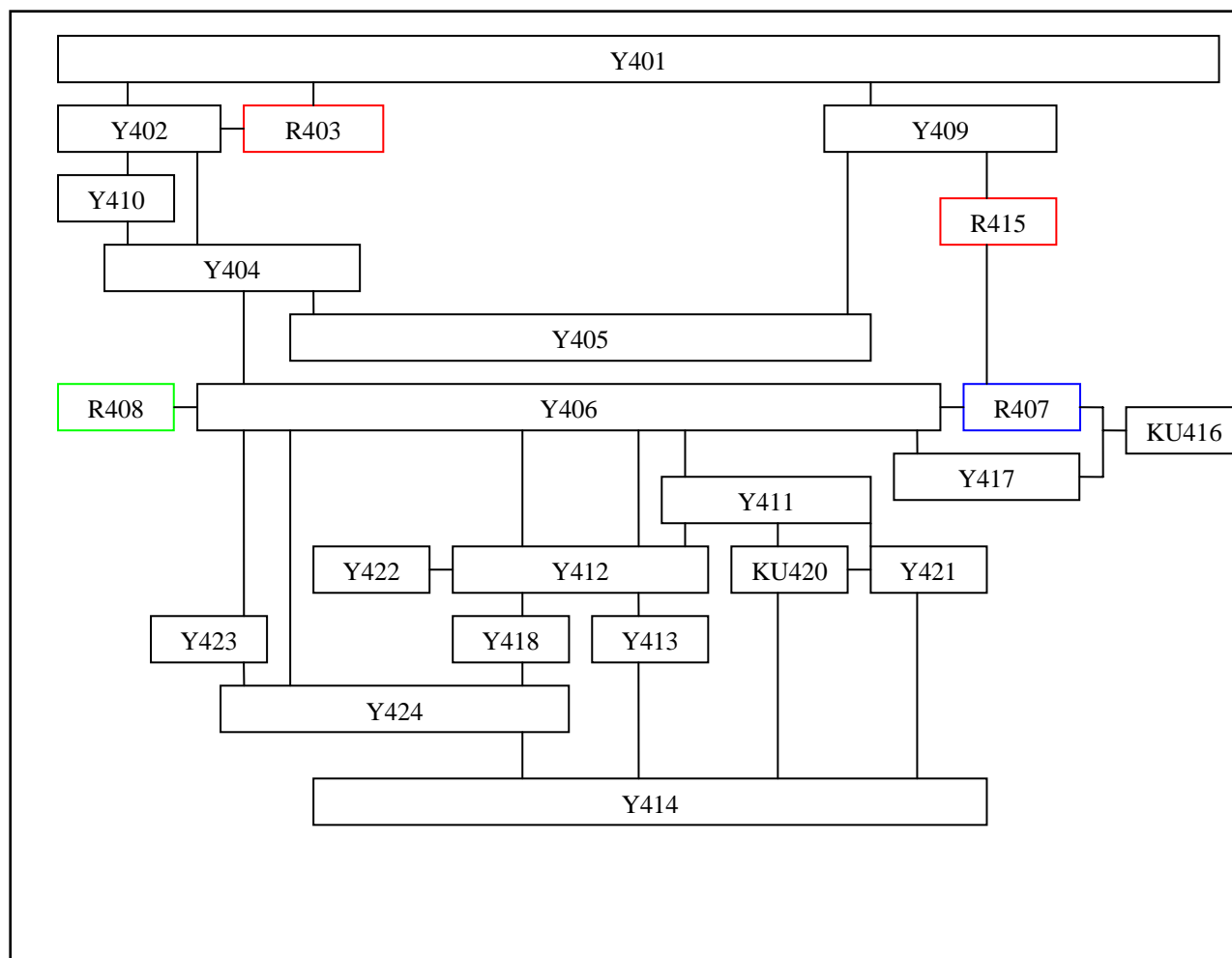
Alapuolella: - **Sama kuin:** R306

N:o	408	Tyyppi:	Puurakenne
X:	66274,50-66277,10	Y:	24786,10-24787,40
Z m mpy:		Z m mpy:	82.46-82.24
Koko m:	3,7x0,5x2-4	Suunta:	SW-NE
Kivirakenne:			
Kmateriaali:		Kivien koko cm:	
Tekniikka:	Ladottu		
Kuvaus ja tulkinta:			
Tiilirakenne:			
Materiaali:		Tiilen koko cm:	
Kuvaus ja tulkinta:			
Puurakenne:			
Pmateriaali:	Jätepuu	Koko cm:	100-110 x 10 x 2-4
Kuvaus ja tulkinta:			
Puut olivat hiekansekaisen saven sisällä, noin 25 cm saven pinnan alapuolella ja noin 25 cm etäisyydellä toisistaan. Ne olivat maatuneet ja niiden pinnalla oli valkoista hometta. Puut olivat suunnilleen SW-NE-suuntaisia, eivätkä ne olleet järjestelmällisesti ladottuja. Puut rajoittuivat maneesin NE-puolelle, ja olivat todennäköisesti kerrokseen joutunutta rakennusjätettä.			
Stratigrafia:		Liittyy yksikköihin:	
Yläpuolella:	Y406	Sama kuin:	
Alapuolella:	Y406		

N:o	415	Tyyppi:	Tiilirakenne
X:	66272,60-66273,40	Y:	24785,15-24785,60
Z m mpy:		Z m mpy:	82.60-82.30
Koko m:	2,0x1,0x0,2	Suunta:	SE-NW
Kivirakenne:			
Kmateriaali:		Kivien koko cm:	
Tekniikka:			
Kuvaus ja tulkinta:			
Tiilirakenne:			
Materiaali:	Seinätiili	Tiilen koko cm:	?x13x7
Kuvaus ja tulkinta:			
Rakenne kaivettiin kaivinkoneella pois ja dokumentoitiin profiilista. Tiilien välissä oli lähes 5 cm paksut laastisaumat. Laastin sekoite oli karkea hiekka. Tiilirakenne oli maneesirakennuksen 1960-luvulla purettu lounaisseinä.			
Puurakenne:			
Pmateriaali:		Koko cm:	
Kuvaus ja tulkinta:			
Stratigrafia:		Liittyy yksikköihin:	
Yläpuolella:	Y409	Sama kuin:	
Alapuolella:	R407		

Hämeenlinna, Linnan Kasarmin koekaivaus 2005

Stratigrafia koeja 4

Y401	Maalajjyksikkö
R407	Kivirakenne
R415	Tiilirakenne
R408	Puurakenne

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005

Yksikkökuvaukset, koeoja 5

Nro: 501

Tyyppi: Savinen pintamulta

X= 66370,00-66374,40

Y= 24735,35-24742,70

Z= 82.50-82.20

Laajuus m: Koko alue

Paksuus cm: 6-20

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Multa

Pääsekoite: Savi

Muu sekoite: Kivi

Stratigrafia:

Yläpuolella: -

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y502

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli irtonainen, kuiva ja väriltään ruskea. Ainesosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikössä oli punasavivadin pala, jota ei otettu talteen. Pintamultakerros ajoittui 1900-2000-luvuille.

Löydöt: -

Nro: 502

Tyyppi: Mullansekainen hiekka

X= 66370,00-66374,40

Y= 24735,35-24742,70

Z= 82.46-82.12

Laajuus m: Koko alue

Paksuus cm: 4-12

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: H.hiekka

Pääsekoite: Multa

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y501

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y503, Y504

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli irtonainen, kuiva ja väriltään ruskea. Ainesosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kyseessä oli pintamullan alapuolinen tasoitushiekka.

Löydöt: -

Nro: 503

Tyyppi: Hieno hiekka

X= 66370,20-66371,95

Y= 24736,75-24742,10

Z= 82.38-82.06

Laajuus m: Koko alue

Paksuus cm: 2-10

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: H.hiekka

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y502

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y504

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli irtonainen, kuiva ja väriltään keltainen. Yksikkö ei ollut yhtenäinen. Kyseessä oli mahdollisesti nurmikon pohjustuskerros.

Löydöt: -

Nro: 504

Tyyppi: Humuksen- ja hiekkansekainen savi

X= 66370,00-66374,40

Y= 24735,35-24742,70

Z= 83.35-81.44

Laajuus m: Koko alue

Paksuus cm: 40-70

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: Humus, h.hiekka, k.hiekka, kivi

Muu sekoite: Multa, sora, tiilimurska, tiilen palat, hiili, noki

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y502, Y503

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y505

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tahmea, liuskeinen, irtonainen ja väriltään tummanruskea. Kerroksen yläosa oli kuiva ja alaosa kostea. Aineosat olivat jakautuneet epätasaisesti. Kerroksen alaosa sisälsi noin 5-20 cm paksuudelta nokea. Yksikkö oli erittäin sekoittunut, ja se sisälsi vaaleanharmaita savilinssejä. Yksikkö oli paikalle tuotu täyttökerros tai rinteeseen tasauskerros, joka sisälsi puutarha- ja rakennusjätettä.

Löydöt: KM2005060:134-135

Nro: 505

Tyyppi: Pohjasavi

X= 66370,00-66374,40

Y= 24735,35-24742,70

Z= 81.60-81.54 (pinta)

Laajuus m: Koko alue

Paksuus cm: 30-

Kaivaustapa: Kaivinkone, lapio

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y504

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: -

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä

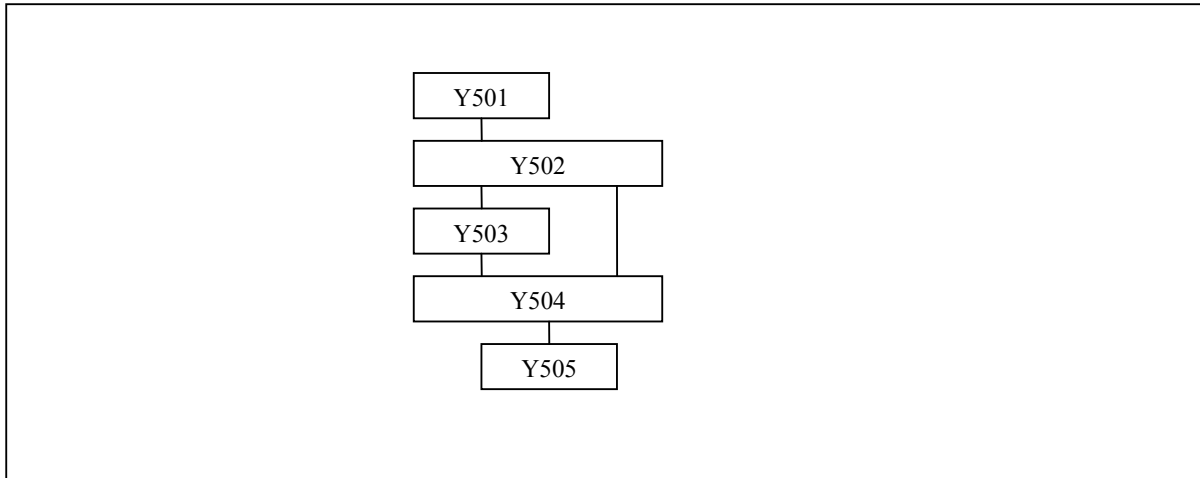
Tulkinta ja kuvaus:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään sini- ja vaaleanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikön pinnalla oli vähän palanutta savea ja laastia sekä liitupiipun varsi. Kerroksesta kaivettiin esille pinta. Pohjasaveen tehtiin koeojan molempiin päihin koekuopat.

Löydöt: KM2005060:136

Hämeenlinna, Linnan Kasarmin koekaivaus 2005

Stratigrafia koeoja 5

Y501 Maalajiyksikkö

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005

Yksikkökuvaukset koeoja 7

Nro: 701 **Tyyppi:** Värjäytynyt karkea hiekka

X= 66402,90-66407,20 **Y=** 14763,90-24768,00 **Z=** 84.45-84.20

Laajuus m: Koko alue **Paksuus cm:** 16-24 **Kaivaustapa:** Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: H.hiekka

Pääsekoite: K.hiekka

Muu sekoite: -

Stratigrafia:

Yläpuolella: -

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y702

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli rakeinen, kostea ja väriltään vaaleanruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Tien pintakerros ajoittui 1900-2000-luvuille.

Löydöt: -

Nro: 702 **Tyyppi:** Savensekainen hiekka

X= 66402,90-66407,20 **Y=** 14763,90-24768,00 **Z=** 84.20-83.65

Laajuus m: Koko alue **Paksuus cm:** 30-54 **Kaivaustapa:** Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: K.hiekka

Pääsekoite: -

Muu sekoite: Savi, sora, kivi, tiilimurska

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y702

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y703, Y704

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli irtonainen, kostea ja väriltään ruskeankeltainen. Aineosat olivat jakautuneet muuten tasaisesti, mutta kerroksessa oli savi- ja tiilimurskalinssejä sekä puujätettä. Yksikkö oli tien ja rakennukseen johtavan ajoluiskan tasoituskerros.

Löydöt: -

Nro: 703

Tyyppi: Hiekkansekainen savi

X= 66403,40-66407,00

Y= 24765,20-24767,80

Z= 83.95-83.30

Laajuus m: Koko alue

Paksuus cm: 30-66

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: H.hiekka, k.hiekka

Muu sekoite: Palanut savi, hiili, tiilen palat

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y702, Y704

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: R707, Y708, R709, R710, Y711, R715

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli tiivis, kova, kostea ja väriltään tummanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti lukuun ottamatta tiilen paloja. Täyttökerros ajoittui 1700-1800-luvuille.

Löydöt: KM2005060:137-151, 203

Nro: 704

Tyyppi: Värjäytynyt hiesu

X= 66406,00-66407,00

Y= 24766,30-24766,90

Z= 83.87-83.46

Laajuus m: 3,3x1

Paksuus cm: 2-12

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: -

Muu sekoite: -

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y703

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y703

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään vaaleanharmaa. Yksikkö oli epäyttenäinen savilinssi hiekkansekaisen saven (Y703) sisällä. Yksikkö kuului paikalle tuotuun täyttökerrokseen.

Löydöt: -

Nro: 708

Tyyppi: Savensekainen hiekka

X= 66404,70-66406,20

Y= 24766,50-24767,50

Z= -

Laajuus m: 1,8x1,2

Paksuus cm: 7-120

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: H.hiekka

Pääsekoite: K.hiekka

Muu sekoite: Savi

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y703

Liittyy rakenteeseen: R707

Alapuolella: -

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli irtonainen, kostea, väriltään keltainen ja ruskeanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikköön oli ladottu rakenteen (R707) kivet.

Löydöt: -

Nro: 711

Tyyppi: Puulastunsekainen savi

X= 66404,90-66406,20

Y= 24765,40-24766,50

Z= 83.30 (pinta)

Laajuus m: 1,1x1

Paksuus cm: -

Kaivaustapa: Lasta, lapio

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: Puulastu

Muu sekoite: Puusilppu, h.hiekka, hiili

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y703

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y712

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli tiivis, liuskeinen, kostea sekä väriltään tummanharmaa ja -ruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti, mutta hiiltä oli paikoitellen yksikön pinnalla runsaasti. Kerroksen pintaa ei kaivettu kokonaan esille. Kulttuurikerros ajoittui 1700-luvun alkupuoliskolle.

Löydöt: KM2005060:152-154

Nro: 712 **Tyyppi:** Värjäytynyt savi

X= 66404,30-66405,60 **Y=** 24765,50-24767,00 **Z=** 83.18 (pinta)

Laajuus m: 1,2x1,0 **Paksuus cm:** - **Kaivaustapa:** Lasta

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: -

Muu sekoite: Puusilppu

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y711

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: -

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään kellertävänruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kerroksen pintaa ei kaivettu kokonaan esille. Kulttuurikerros oli mahdollisesti tasauskerros. Yksikkö ajoittui stratigrafian perusteella 1700-luvun alkuun tai aikaisemmaksi.

Löydöt: -

Nro: 713 **Tyyppi:** Kuoppa

X= 66404,65-66405,10 **Y=** 24765,60-24766,10 **Z=** 84,30-83,13

Laajuus m: 0,4x0,4 **Paksuus cm:** - **Kaivaustapa:** Kaivinkone, lapio

Koostumus:

Päämaalaji:

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y701

Liittyy rakenteeseen: R714

Alapuolella: -

Sama kuin:

Yksikön rajat:

Kuvaus ja tulkinta:

Pyöreä kuoppa oli kaivettu puupaalua (R714) varten. Kuoppa oli täytetty savensekaisella hiekalla, jolle ei annettu omaa yksikkönumeroa. Kuoppa oli kaivettu ainakin Y702:n ja Y703:n läpi. Kuoppa oli tehty 1900-luvulla.

Löydöt: -

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005

Rakennekuvaukset koeoja 7

N:o	705	Tyyppi:	Puurakenne	
X:	66406,25-66406,50	Y:	24766,40-24766,70	
Z m mpy:		Z m mpy:	83.60-83.51	
Koko m:	0,22 (jatkuu profiiliin) x0,24x0,14		Suunta:	NE-SW

Kivirakenne:

Kmateriaali:

Kivien koko cm:

Tekniikka:

Kuvaus ja tulkinta:

Puurakenne:

Pmateriaali: Hirsi

Koko cm:

Kuvaus ja tulkinta:

Kivirakenteen (R707) päälle laitettu hirsi oli lovettu sivusta. Rakennetta ei purettu. Puu oli mahdollisesti uusiokäytössä. Rakenne tulkittiin lattian alusrakenteeksi.

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y703

Liittyy yksikköihin:

Alapuolella: R707

Sama kuin:

N:o	707	Tyyppi:	Kivirakenne	
X:	66405,90-66406,55	Y:	24766,25-24766,80	
Z m mpy:		Z m mpy:	83.51-83.48 (pinta)	
Koko m:	0,3x0,5x0,3 (jatkui NE-profiiliin)		Suunta:	NE-SW

Kivirakenne:

Kmateriaali: Luonnonkivi

Kivien koko cm: 40x20 - 30x20

Tekniikka: Ladottu

Kuvaus ja tulkinta:

Kivien välissä oli hiekkansekaista savea (Y703). Kivet oli ladottu savensekaiseen hiekkaan (Y708). Rakennetta ei purettu. Kivien päälle oli laitettu hirsi (R705). Rakenne oli mahdollisesti rakennuksen lattian alusrakenteiden kiviperustus.

Puurakenne:

Pmateriaali:

Koko cm:

Kuvaus ja tulkinta:

Stratigrafia:

Yläpuolella: R705

Liittyy yksikköihin: Y708

Alapuolella: -

Sama kuin:

N:o	709	Tyyppi:	Kivirakenne	
X:	66404,70-66405,20	Y:	24766,80-24767,70	
Koko m:	2 (jatkuu NE-profiiliin) x0,2		Z m mpy:	83.47-82.30 (pinta)
Kivirakenne:		Suunta:	NE-SW	
Kmateriaali:	Lohko- ja luonnonkivi	Kivien koko cm:	30x40 ja 20x20	
Tekniikka:	Ladottu			
Kuvaus ja tulkinta:	Kivet oli ladottu yhteen riviin savensekaiseen hiekkaan (Y708). Rakennetta ei purettu. Se oli mahdollisesti rakennuksen väliseinän kiviperustus.			
Puurakenne:		Koko cm:		
Pmateriaali:				
Kuvaus ja tulkinta:				
Stratigrafia:		Liittyy yksikköihin:	Y708	
Yläpuolella:	Y703	Sama kuin:		
Alapuolella:				

N:o	710	Tyyppi:	Kivirakenne	
X:	66403,45-66404,60	Y:	24766,30-24767,85	
Koko m:	1,7x0,4 (jatkuu SE-profiiliin)		Z m mpy:	83.70 (pinta)
Kivirakenne:		Suunta:	NE-SW	
Kmateriaali:	Lohko- ja luonnonkivi	Kivien koko cm:	40x30-15x15	
Tekniikka:	Ladottu			
Kuvaus ja tulkinta:	Rakenteen luoteisreunasta lähti pois kiviä kaivinkoneella kaivettaessa. Rakenteen reunoilla oli suurimmat kivet. Kivien välissä oli ruskeankeltainen hiekka, jolle ei annettu omaa yksikkönumeroa. Rakenne tulkittiin uunin perustukseksi.			
Puurakenne:		Koko cm:		
Pmateriaali:				
Kuvaus ja tulkinta:				
Stratigrafia:		Liittyy yksikköihin:	Ruskeankeltainen hiekka.	
Yläpuolella:	Y703	Sama kuin:		
Alapuolella:				

N:o 714 **Tyyppi:** Puurakenne
X: 66404,80-66405,00 **Y:** 24765,75-24765,95 **Z m mpy:** 84,30-83,13
Koko m: Halk. 0,2 **Suunta:**
Kivirakenne:
Kmateriaali: **Kivien koko cm:**
Tekniikka:
Kuvaus ja tulkinta:

Puurakenne:
Pmateriaali: Paalu **Koko cm:** Halk. 20

Kuvaus ja tulkinta:

Pystypaalulle oli kaivettu kuoppa (Y713), joka oli täytetty savensekaisella hiekalla. Kuoppaan oli laitettu tiiliä, joilla oli tuettu paalua. Tiilien pituus oli 27 cm, leveys 13 cm ja paksuus 7 cm. Paalu ajoittui 1900-luvulle. Kyseessä oli todennäköisesti katuvalo- tai sähköpylväs.

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y701 **Liittyy yksikköihin:** Ku713
Alapuolella: **Sama kuin:**

N:o 715 **Tyyppi:** Puurakenne
X: 66405,60-66406,05 **Y:** 24765,40-24766,30 **Z m mpy:** 83.29 (pinta)
Koko m: 0,9x0,18x0,1 **Suunta:** NE-SW
Kivirakenne:
Kmateriaali: **Kivien koko cm:**
Tekniikka:
Kuvaus ja tulkinta:

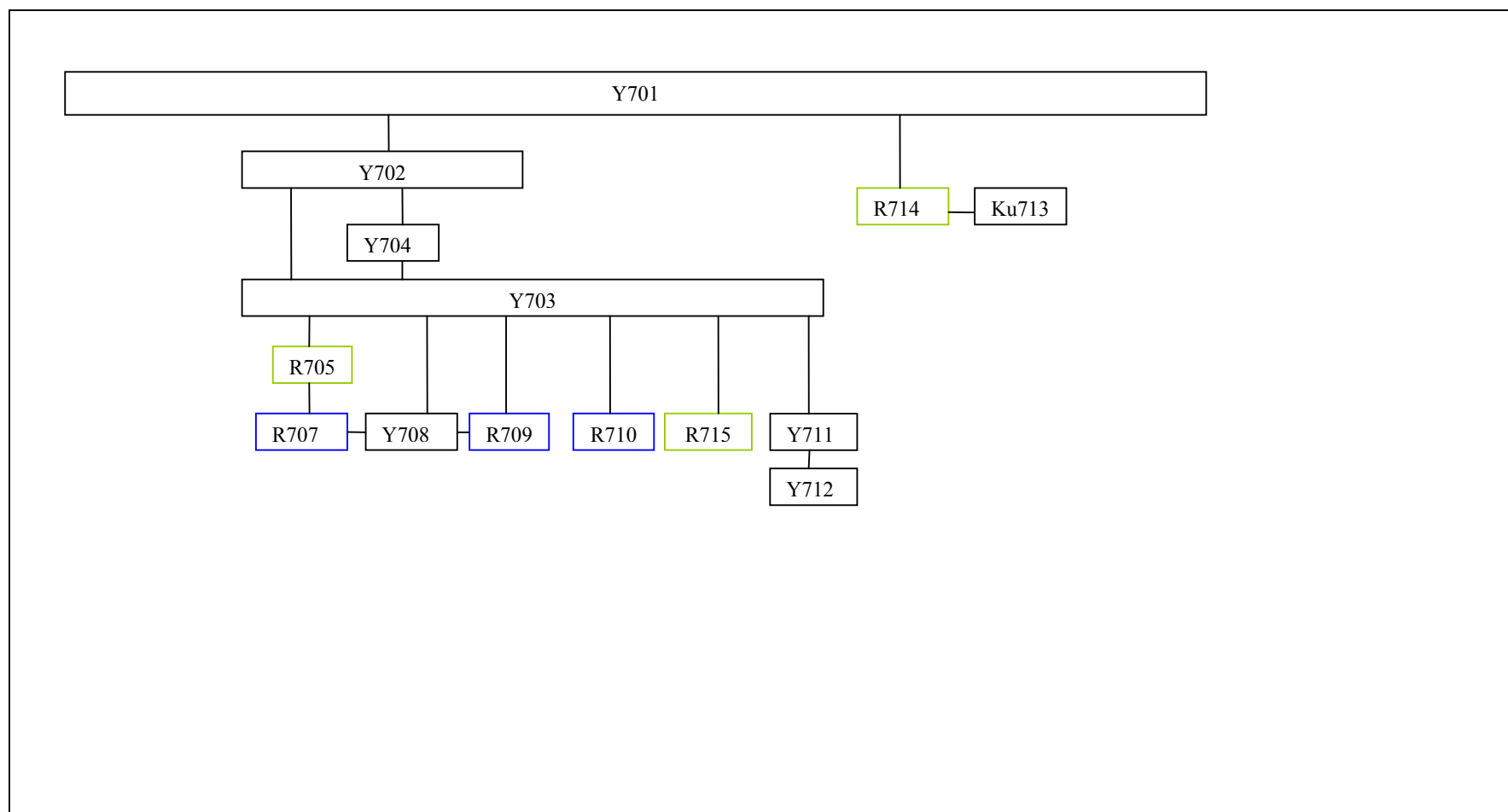
Puurakenne:
Pmateriaali: **Koko cm:**

Kuvaus ja tulkinta:

Puu jatkui lounaisprofiiliin. Rakenteen alla oli savensekainen karkea hiekka, joka muistutti Y708:a. Rakennetta ei purettu. Se tulkittiin rakennuksen lattian alusrakenteeksi.

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y703 **Liittyy yksikköihin:**
Alapuolella: Savensekainen hiekka **Sama kuin:**

Hämeenlinna, Linnan kasarmin koekaivaus 2005, Stratigrafia koeoja 7

Hämeenlinna, Linnan kasarmi koekaivaus 2005

Yksikkökuvaukset koeoja 8

Liite 8.16

Nro: 801 **Tyyppi:** Savensekainen pintamulta

X= 66359,50-66362,75 **Y=** 24767,40-24770,20 **Z=** 84.20-83.74

Laajuus m: Koko alue **Paksuus cm:** 16-46 **Kaivaustapa:** Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Multa **Pääsekoite:** Savi

Muu sekoite: H.hiekka, k.hiekka

Stratigrafia:

Yläpuolella: - **Liittyy rakenteeseen:**

Alapuolella: Y802, Y806 **Sama kuin:**

Yksikön rajat: Selvät

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli irtonainen, kuiva ja väriltään harmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksiköstä ei otettu talteen löytöjä. Pintamultakerros ajoittui 1900-2000-luvuille.

Löydöt: -

Nro: 802 **Tyyppi:** Hiesunsekainen savi

X= 66359,80-66362,70 **Y=** 24767,30-24770,00 **Z=** 83.95-83.46

Laajuus m: 2,9x2,1 **Paksuus cm:** 2-45 **Kaivaustapa:** Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi **Pääsekoite:** Hiesu

Muu sekoite: H.hiekka, kivi, tiilimurska

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y801 **Liittyy rakenteeseen:**

Alapuolella: Y803, Y804 **Sama kuin:** Yksikkö muistutti Y804:ä.

Yksikön rajat: Selvät

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään vaalean- ja tummanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö oli ilmeisesti rinteiden tasoittamiseksi tuotua täyttömaata.

Löydöt: -

Nro: 803

Tyyppi: Hieno hiekka

X= 66359,80-66361,70

Y= 24769,30-24769,65

Z= 83.75-83.38

Laajuus m: 2,9x2,1

Paksuus cm: 8-30

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: H.hiekka

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y802

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y808

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli irtonainen, kostea ja väriltään keltainen. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Täyttö- tai tasauserroksessa ei ollut löytöjä.

Löydöt: -

Nro: 804

Tyyppi: Tiilimurskan- ja hiesunsekainen savi

X= 66359,75-66362,10

Y= 24769,30-24769,50

Z= 83.64-82.62

Laajuus m: 2,9x2,1

Paksuus cm: 50-60

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: Hiesu, tiilimurska

Muu sekoite: Kivi, puulastu

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y802, Y808

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y805, Y809

Sama kuin: Yksikkö muistutti Y802:ta.

Yksikön rajat: Selvät

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli tiivis, kuiva ja väriltään vaalean- ja tummanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö oli mahdollisesti paikalle tuotu täyttökerros tai rinteen tasauserros. Kerroksen löydöt ajoittuivat 1800-luvulle.

Löydöt: KM2005060:155-162, 204

Nro: 805 **Tyyppi:** Karkea hiekka
X= 66361,80-66362,20 **Y=** 24769,30-24769,60 **Z=** 84.00-82.64
Laajuus m: n.0,7x0,5 (jatkuu profiileihin). **Paksuus cm:** 36-44 **Kaivaustapa:** Kaivinkone
Koostumus:
Päämaalaji: K.hiekka **Pääsekoite:** -
Muu sekoite: Kivi
Stratigrafia:
Yläpuolella: Y804 **Liittyy rakenteeseen:**
Alapuolella: Y810 **Sama kuin:**
Yksikön rajat: Selvä
Kuvaus ja tulkinta:
Yksikkö oli irtonainen, kuiva ja väriltään kellanruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö leikkasi Y404:n, Y409:n ja Y410:n. Yksikkö oli mahdollisesti kaivoa varten tehdyn kuopan painunutta täyttökerrosta.

Löydöt: -

Nro: 806 **Tyyppi:** Hiekan- ja soransekainen savi
X= 66359,70-66361,20 **Y=** 24767,60-24769,25 **Z=** 83.76-82.62
Laajuus m: 1,8x1,2 **Paksuus cm:** 7-120 **Kaivaustapa:** Kaivinkone
Koostumus:
Päämaalaji: Savi **Pääsekoite:** H.hiekka, k.hiekka
Muu sekoite: Multa, hiesu, kivi, tiilimurska, tiilen palat
Stratigrafia:
Yläpuolella: Y801 **Liittyy rakenteeseen:** Ku811
Alapuolella: Y807 **Sama kuin:**
Yksikön rajat: Selvät
Kuvaus ja tulkinta:
Yksikkö oli tiivis, kova, kuiva, väriltään tummanruskea sekä vaalean- ja tummanharmaa. Aineosat olivat jakautuneet epätasaisesti. Yksikkö oli putkikaivannon (Ku811) sekoittunutta täyttömaata.

Löydöt: -

Nro: 807

Tyyppi: Hieno hiekka

X= 66359,50-66360,90

Y= 24767,70-24769,00

Z= 83.00 (pinta)

Laajuus m: 1,8x1,2

Paksuus cm: >44

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: H.hiekka

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y806

Liittyy rakenteeseen: Ku811

Alapuolella: -

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli irtonainen, kostea ja väriltään vaaleanruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kerrosta ei kaivettu kokonaan pois. Yksikkö oli putkikaivannon (Ku811) sekoittunutta täyttömaata.

Löydöt: -

Nro: 808

Tyyppi: Kiven- ja savensekainen hiekka

X= 66359,80-66361,70

Y= 24769,40-24769,70

Z= 83.62-83.42

Laajuus m: 2,9x2,1

Paksuus cm: 6-18

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji: H.hiekka

Pääsekoite: K.hiekka, kivi

Muu sekoite: Savi, multa

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y803

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y804

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä Y804:n kanssa, osittain liukuva Y803:n kanssa.

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli irtonainen, kuiva, väriltään tummanruskea ja keltainen. Aineosat olivat jakautuneet epätasaisesti. Yksikkö oli taseuskerros tai vanhaa pintamaata. Kerroksessa ei ollut löytöjä.

Löydöt: -

Nro: 809 **Tyyppi:** Tiilimurskan- ja kivensekainen savi
X= 66359,80-66361,10 **Y=** 24769,40-24769,80 **Z=** 82.86-82.64
Laajuus m: 2,9x2,1 **Paksuus cm:** 6-22 **Kaivaustapa:** Kaivinkone, lapio

Koostumus:
Päämaalaji: Savi **Pääsekoite:**
Muu sekoite: Kivi, tiilimurska, tiilen palat

Stratigrafia:
Yläpuolella: Y804 **Liittyy rakenteeseen:**
Alapuolella: Y810 **Sama kuin:**
Yksikön rajat: Selvät

Kuvaus ja tulkinta:
Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään siniharmaa. Kerroksessa oli vaaleanharmaita ja ruskeita läikkiä. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti, lukuun ottamatta tiilen paloja ja tiilimurskaa. Kerroksessa oli kirkas pullolasin pala ja luoteja, joita ei talletettu. Yksikkö oli mahdollisesti kulttuurikerros, joka ajoittui 1700-1800-luvuille.

Löydöt: KM2005060:163-174, 205

Nro: 810 **Tyyppi:** Puulastunsekainen savi
X= 66359,75-66362,20 **Y=** 24767,50-24770,00 **Z=** 82.68-82.62
Laajuus m: 2,9x2,1 **Paksuus cm:** 8-12 **Kaivaustapa:** Lapio, lasta

Koostumus:
Päämaalaji: Savi **Pääsekoite:** Puulastu, puun palat
Muu sekoite: Hiili, oksa, puusilppu, kaarna

Stratigrafia:
Yläpuolella: Y801 **Liittyy rakenteeseen:**
Alapuolella: Y812 **Sama kuin:**
Yksikön rajat:

Kuvaus ja tulkinta:
Yksikkö oli tiivis, tahmea, kostea ja väriltään tummanharmaa ja -ruskea. Kerroksessa oli vaaleanharmaita ja ruskeita läikkiä. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Kerroksesta löytynyttä kirkasta ikkunalasin palaa ei talletettu. Rakentamiseen liittynyt kerros ajoittui 1700-luvulle.

Löydöt: KM2005060:175-178, 206

Nro: 811

Tyyppi: Putkikaivanto

X= 66359,70-66361,20

Y= 24767,60-24769,25

Z= 83.87-82.56

Laajuus m: 1,8x1,2

Paksuus cm: >124

Kaivaustapa: Kaivinkone

Koostumus:

Päämaalaji:

Pääsekoite:

Muu sekoite:

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y801

Liittyy rakenteeseen: Täyttynyt Y806:lla, Y807:lla

Alapuolella:

Sama kuin:

Yksikön rajat:

Kuvaus ja tulkinta:

Kaivanto oli NW-SE-suuntainen. Sen seinämät olivat lähes suorat ja pohjaa kohti kapenevat. Kaivanto leikkasi Y802:n, Y803:n, Y804:n ja Y810:n. Kaivanto oli täytetty hiekan- ja soransekaisella savella (Y806) ja hienolla hiekalla, jota ei kaivettu kokonaan pois. Kaivanto ajoittui 1900-luvulle.

Löydöt: -

Nro: 812

Tyyppi: Tiilimurskaneainen savi

X= 66359,85-66360,50

Y= 24769,70-24769,90

Z= 82.68-82.48

Laajuus m: 0,6x0,4

Paksuus cm: 8

Kaivaustapa: Lapio

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: -

Muu sekoite: Tiilimurska, laasti

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y810

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y813

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli tiivis, tahmea, kostea ja väriltään siniharmaa. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö kaivettiin esille ja pois vain koekuopasta. Kerroksesta löytynyttä kirkasta tasolasin palaa ei otettu talteen. Kulttuurikerros ajoittui 1700-luvulle.

Löydöt: KM2005060:179-180

Nro: 813

Tyyppi: Hieksekainen savi

X= 66359,85-66360,50

Y= 24769,70-24769,90

Z= 82.48-82.34

Laajuus m: 0,6x0,4

Paksuus cm: 14

Kaivaustapa: Lapio

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: H.hiekka

Muu sekoite: Tiilimurska, hiili, puusilppu, risu

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y812

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: Y814

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvät

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli tiivis, kostea ja väriltään tummanruskea. Aineosat olivat jakautuneet tasaisesti. Yksikkö kaivettiin esille ja pois vain koekuopasta. Kulttuurikerros ajoittui todennäköisesti 1700-luvulle.

Löydöt: KM2005060:181-186, 207

Nro: 814

Tyyppi: Pohjasavi

X= 66359,85-66360,50

Y= 24769,70-24769,90

Z= 82.36-82.26

Laajuus m: 0,6x0,4

Paksuus cm: >12

Kaivaustapa: Lapio

Koostumus:

Päämaalaji: Savi

Pääsekoite: -

Muu sekoite: -

Stratigrafia:

Yläpuolella: Y813

Liittyy rakenteeseen:

Alapuolella: -

Sama kuin:

Yksikön rajat: Selvä

Kuvaus ja tulkinta:

Yksikkö oli tiivis, kova, kuiva ja väriltään siniharmaa. Kerroksen pinta kaivettiin esille vain koekuopasta. Yksikkö todettiin pohjasaveksi.

Löydöt: -

Hämeenlinna, Linnan kasarmin koekaivaus 2005, Stratigrafia koeoja 8